

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal
BUDAPEST, I. KER.,
BÖSZÖRMENYI-ÚT 21

Megjelenik
minden hó
1-én és 15-én

Előfizetési ára:
Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Telefon:
1-501-90

Postatakarékpénztári
csekk számla:
25.342

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Földrengés.

Nem a Vezuvra és egyéb vulkánra gondolunk most. Vulkánnál is nagyobb és végzetesebb erők feszegetik, rengetik talpunk alatt a földet. A német óriás irtózatosszerű erőfeszítéssel tépi le magáról a láncokat. Az olasz nemzet gyarmatbirodalmat és ezzel világhatalmi helyzetet erőszakolt ki magának, de féltékenyen néz vele farkasszemet az angol birodalom. Moszkvától Madridig vörös tűzcsóva íveli át Európát s ennek a csóvának a tüze szikrákat lobbant fel francia földön, ahol a belső átalakulás kérdőjeleit viselik az emberek az arcukon. A Duna völgyében papírhátárok zürzavara tombol és folytathatnánk a sorozatot Japánban, Amerikán át a tengerek szigetvilágáig: mindenütt egymásnak feszülő érdekek és erők küzdelmét találjuk, ahol emberi élet van. A négyéves világháború idején az emberek százmilliói azt hitték, hogy a nagy tusakodás beláthatatlan hosszú időkre megold minden problémát s amikor a békeszerződések nyélbeüthették, győztes oldalon örömmámorban úszott mindenki, mert szentül meg volt róla győződve minden érdekelt, hogy amit Versaillesben, Trianonban és egyebütt írásba foglaltak, az örökkön-örökké élő valóság marad, ezután már csak a két tábor lesz, amelyik közül egyik nyert, a másik veszített.

És most, alig két évtizeddel a nagy háború után látja mindenki, hogy akármilyen nagyméretű volt is a világháború, semmit meg nem oldott, ellenben a régi problémák helyébe újakat, a régiéknél is nehezebbeket hozott. A régi egyensúly megbillent s a békeszerződések nem tudták a helyébe jobb, fizikailag és erkölcsileg szilárdabb súlyelosztást hozni. Inkább az ellenkezője történt. Egyetlen régi problémából tíz új született és most ott tartunk, hogy a szerteszabdalt régi szálakat alig tudja Európa újra összebogozni. Akik a világháborúban ellenfelek voltak, ma jóbarátok és fordítva. Kicsi és nagy nemzetek óvatos tapogatózással kutatják egymás felé, vagy egymás ellen az eddig még járatlan, ismeretlen új utakat. Hogy Népszövetség is van, amely a győztesek világhatalmi túlsúlyát lett volna hivatva biztosítani, azt csak ritkán s akkor is melleleg olvassuk az újságokban. Versailles a németek elhantolták és min-

den erőszakos, elhibázott szerződés megy utána ezen az úton. Annyit ma már világosan és igazán önáltatás nélkül láthatunk, hogy sem a Népszövetségnek nevezett világpolitikai testőrszervezet, sem a kényszerbékék sorozata nem tett pontot a dolgok végére. Most már világosan látják mindenfelé, hogy nem ez a megoldás, hanem az erők egészséges, becsületes kiegyensúlyozása, aminek nem utána, hanem előtte, a küszöbén vagyunk.

Ebbe az általános vajudásba kell nekünk a magyar revízió kérdését is belegondolnunk. Ha a kisantant országainak egyetlen problémájuk csak a mi sakkbantartásunk volna, akkor csakugyan letehetnénk minden reményről. Így, ebben a szűk körben ők nálunk számban sokkal erősebbek, kérdés azonban, hogy ezekből a szomszédos erők közül kinek mennyit és hányfelé kell fordítania? És a másik kérdés az, hogy viszont a mi erőnket honnan és milyen erők tudják kétszerezni és sokszorozni? Magyar szempontból az általános európai vajudásnak elsősorban ez a része érdekel bennünket de soha sem szabad ezt abból a szűk szemzőgből nézni, hogy csak magyar, román, cseh és szerb nemzet és érdek van a világon. Vannak mások is, a mi szomszédainknak tehát bőségesen van rá okuk, hogy ne csak Budapest felé, hanem kitesit más irányokba is nézzenek s ha reng a föld Európában, elsősorban a mi szomszédaink kártyavarának van attól tartanivalója.

Ami tehát a földrengést illeti, csak rengjen. Trianon akkor lenne igazán a sírunk, ha mindenütt csupa meglegedett nemzet élne és a világháború után alakult Európát előntén a békekesség és boldogság tengere. Nekünk minden reményünk éppen a föld rengésében van. Abban, hogy a békekességet és boldogságot másutt sem eszik nagykanállal az emberek. Nekünk most nem népszövetségi idillben élő Európa kell, hanem az, ami van: ez a nyugtalan, erjedő, elégedetlen Európa. Mi többet már nem veszíthetünk, bennünket minden megmozdulás és változás csak fölfelé vihet. Elismerjük, hogy a mi nemzedékünk már eleget gyöttrődött ahhoz, hogy az egyéni emberi nyugalmat kívánja minden idegszálával, de ha ezt az egyéni nyugalomvágyat ezekben a forrongó időkben nem tompítjuk magunkban, kockára tesszük a jobb nemzeti jövő reményét.

Keményeknek és bátraknak kell lennünk. A küzdelmek elől megfutni amúgy sem lehet, mert az általános földrengésből ezt a kis csonkaföldet kivonni ha akarnánk, se tudnánk. Csak rengjen a föld, feszüljenek új helyezetek és új erők, rajtunk csak az segíthet, ha a történelem sodra eseményeket hoz a füledt napokba

A kerékpárkérdés.

írta: BIRÓ KÁLMÁN százados.

Újabban megint felmerült a kérdés, hogy nem lehetne-e a közbiztonsági szolgálatot, vagy annak legalább is egyes válfajait kerékpáros járőröknek ellátni és ennek folytán nem lenne-e helyes az őröket kerékpárosokkal ellátni s ha igen, úgy milyen mérvben.

Bár örömmel kell fogadnunk minden lépést, amely arra irányul, hogy testületünk s korszerű követelményekkel lépést tartson, mégis most ez egyszer igen nagy óvatossággal kell kezelnünk ezt a kérdést, mert sok szempontot kell figyelembe venni, amelyek részben mellette, részben ellene szólnak annak, hogy a közbiztonsági szolgálatot kerékpáros járőrök lássák el.

Végül is a kerékpár nem mai találmány. Bizonnyára oka volt tehát annak, hogy ez nálunk eddig hivatalosan rendszeresítve nem lett.

Viszont tagadhatatlan az is, hogy láttunk már kerékpáros esendőrijárőrt, amelynek tagjai saját költségükön beszerzett gépeken, a közbiztonság előnyére látták el szolgálatukat, ami nyilvánvalóan azt bizonyítja, hogy a kerékpár nem haszontalan jószág a közbiztonsági szolgálatban. Gondolkodásunk és megállapításunk végeredménye tehát tagadó már nem lehet.

Mielőtt a kérdéshez érdemben hozzászólnék, leshögezni kívánom, hogy majd 10 évi szárnyparanesnoki (helyettesi) működésem alatt — mivel a szemle-

idő rövidsége és az előfogatszerzés nehézségei, illetve ennek a közlekedési eszköznek a lassúsága sehogy sem állottak arányban egymással — nagyon sok kivizsgálást és járőrellenőrzést végeztem kerékpárral a ragályi örskörlet hegyes, sziklás terepén és öklömnyi kövekkel teleszórt lejtőin épen úgy, mint a mezők úttalan útjain és a balatoni körút betonburkolatán. Kerékpároztam éjjel, kerékpároztam sárban, toltam a gépet kilométereken át a meredeken felfelé, majd átizzadt inggel (sokszor zubonnyal is) rohantam lefelé metsző hideg szélben, volt olyan nap, hogy 40—50 km-t is megtettem, de — és ezt nagyon hangsúlyozom — 27—36 éves fejjel és 70 kg-os testsúllyal.

Annak a kérdésnek az eldöntésénél, hogy a kerékpár a közbiztonsági szolgálatban miként használható, fizikai (technikai), szolgálati és személyi szempontokat kell figyelembe vennünk.

I. FIZIKAI SZEMPONTOK.

Ha a fizikai szempontokat vizsgáljuk, akkor rájövünk, hogy ennél a kérdésnél a következő tényezők játszanak szerepet:

- a) a terep,
- b) az utak állapota,
- c) az évszak,
- d) az időjárás és
- e) a napszak.

a) A terep.

A hegyes terep a kerékpár használhatóságát még jó utakon is nagy fokban korlátozza, mert sok-

Miklós=napi fohász.

A hármas halmon nem leng a zászló,
Bilincsbe verve két karunk...
Megsebzett szívvel, törött reménnyel —
De élni-élni akarunk!...
Hatalmas Isten! Az éjszakában
Ezer veszélyben nemzetünk,
Hogy földi bánat örömmé váljék,
Tartsd meg sokáig Öt nekünk!

A kéklő tenger, Kárpátok béree
Dicsőit Téged óh Uram!...
Az egyszerű kis búzakalászbán —
Örök titok — a Képed van!...
Hatalmas Isten! Nehéz időnkben
Ezer veszélyben itt vagyunk!...
Segítő-jobbod nyujtsd a Hadúrnak
S engedd ragyogni csillagunk!...

Szomorjai Ferenc, esendőr.

Egyszer ősszel...

írta: KOMÁROMI JÁNOS.

Egyszer ősszel a Visztulának hátrálva botorkáltunk valahol. Esti szürkület alatt egyenes irányban mentünk még, de amint besötétedett volna, elvettük az irányt és mivel csillag nem látszott, körbe kódorogtunk az éjszakában. Később aztán — lehetett már éjfél előtt — megálltunk egy városka szélén.

Hol volt, nem tudom már.

Valami elhagyott udvaron telepedtünk le. Hideg volt, szél jött az orosz síkság felől s a kútostorok esikorogtak. Oldalt, az udvaron túl, mintha csupasz kert fái nyöszörögtek volna szüntelenül. A katonák lelőkték a bornyút, leestek a fagyott földre s abban a pereben elaludtak mind.

Késő november volt.

Éjféltájban tisztek és önkéntesek végimentünk néhányan a kert magányos utacskáján. A kert közepén magára hagyott villa állt: ablakszemei hólyagszínben meredtek a távoli sötétre. A főhadnagy felhaladt a lépcsőn s megnyomta a kilincset. Engedett.

Mi aztán utána mentünk.

Az előszobában zseblámpát kattantott meg valaki. Talán valamelyik zászlós. Támolygó fejjel indultunk befelé, egymásután.

Abban az időben hetek óta voltunk éhesek és álmosak. Mindig menni kellett, ismeretlen tájak felé. Az ismeretlen ellenség elől, amely könyörtelenül kapaszkodott a sarkunkba. Egyszer valami szakadékban ébredtünk föl, máskor vizes ugarhátón fagyoskodtunk. Hideget, éhséget hiszen régen megszoktunk

szor nagy erőfeszítéssel és izzadsággal kell a gépet a meredeken felfelé tolni, mikor pedig arra kerülne a sor, hogy az ember élvezze az így kifejtett munkájának a jutalmát, akkor azt látja, hogy a lejtő a tulsó oldalon olyan meredek, hogy vagy egyáltalán nem lehet a kerékpárra felülni, vagy lehet ugyan, de csak az elsőfék és kontrafék gumiszakadásig, illetve pedáltörésig való együttes alkalmazásával.

A felfelé tolásnál felhasznált erőenergia gyümölcse tehát nemcsak majdnem teljesen felörlődik a fékezésben, hanem ez a fékezés újabb erőfeszítést kíván.

Még rosszabb aztán a helyzet akkor, ha utunk a természetes terepen (hegyoldal, erdő, szikla, stb.) vezet át. Ilyenkor a kerékpárt felfelé is, meg lefelé is a vállunkon kell vinni. S hogy ilyenkor az ember a kerékpárt a pokolba kívánja, az természetes.

A dombos terep a kerékpár használhatóságát a rendes utakon nem korlátozza. Mert amennyi idő és energiavesztést jelent a felfelé való haladás (esetleg kerékpártolás), mindezekben ugyanannyi megtakarítást jelent az, hogy az emelkedés tulsó oldalán, vagy legalább is visszafelé jövet az ember néha jó nagy távolságot rohanhat „szabadon futva” és 50–60 km-es sebességgel.

Természetesen a nyers terepen (domboldal, mező, stb.) a lefelé haladás gyorsasága némileg korlátozott, azaz mérsékelten féket kell használni.

A sík terepen a kerékpár használhatósága elvileg — tehát az útviszonyok, az évszak, az időjárás és a napszak kikapcsolásával — korlátlan.

már, de ha arra gondoltunk, hogy egy szürkület tájon mi is ottmaradunk majd arera dülve vagy hanyattvágódva egy barázda hosszában, vagy az erdőmenti avaron, elbúsultan hajtottuk le a fejünket. S kósza gondolataink annyiszor szálltak hazafelé, hogy akadtak pillanatok, amikor könny rezgett libabőrös arcainkon.

Ezen az éjszakán a gazdátlan villában tanyáztunk. Mert senkit nem találtunk odabent. Mindent úgy hagytak itt, ahogy menekülniök kellett az utolsó percben, mikor az ablakok csörögni kezdtek az ágyúk zúgása miatt. Végimentünk egy-két szobán: minden érintetlenül maradt vissza. Csak a kandallófák ásítottak hideg szájjal s a faliórák mutatói álltak meg. Mintha az idő is megállt volna. Az ebédlő órája félnyolcat jelzett.

És az ebédlő asztalán, a zseblámpa kormos fényénél, egy papírlapot találtunk akkor. Rajta ez a néhány szó:

„Minden jó lelket kérünk, ne bántsa a házukat!”

Körülálltuk az asztalt és nem szóltunk semmit. Kint szél sipolt, bent borzasztó árnyékaink estek a négy falra. Így álltunk, tanács nélkül. Isten tudja, meddig... Később megmozdult a főhadnagy és olyan csöndesen, mintha attól félt volna, hogy álmában talál valakit, annyit szólt:

— Figedi...

A tisztiszolga hangtalanul húzódott ki előtte.

— Figedi, gyujts be a kandallóba...

Azalatt két gyertyát kerített valaki s meggyújtván, felállította a szoba két ellentétes sarkában. Olyan nesztelenül mozgott mindenki, mintha halott feküdt volna a szobában. És mialatt Figedi zsin-

b) Az utak állapota.

Bár nyilvánvaló, hogy minél jobb valamely út, annál alkalmasabb az a kerékpározásra, mégis itt le kell szögeznünk azt, hogy száraz időben egy aszfaltozott műút és egy 40 cm széles, de jól kitaposott mezei gyalogút között a kerékpár használhatósága szempontjából alig van különbség.

Azonnal használhatatlanná válik azonban a kerékpár még száraz időben is, ha azzal a természetes terepen (mezőn, stb.) akarunk áthaladni.

Itt jegyzem meg még azt, — bárha ezzel némileg a „szolgálati szempontok” című fejezet berkeibe kalandozom, — hogy az útviszonyok tekintetében az egyes örsök között lényeges különbség nincs.

Mert a transzkontinentális út, vagy a balatoni körút mentén fekvő örsök sem állíthatják azt, hogy minden tereptárgyukhoz ilyen elsőrendű műút vezet, viszont a mai Csonka-Házában nem tudok elképzelni olyan örskörletet, amelyiknek egyetlen jó kövesútja sem lenne. Az aszfaltozott műút és a kövesút között pedig — mint fentebb már leszögeztem — a kerékpár használhatósága szempontjából számbavehető különbség nincs.

c) Az évszak.

Az évszak az utak használhatóságát a kerékpározás szempontjából lényegesen befolyásolja. Nevezetesen: a tavaszi és az őszi esőzések idején az összes szekér- és gyalogutak, télen pedig hóesés,

delyt hozott valahonnét ölben s letérdelt a kandalló előtt, egy zászlós, egy hadapród meg én körsétára indultunk a szobákban. A zászlós a zseblámpával.

Minden-minden érintetlenül állt itt a mai éjszakaig. A csillárok fáva rezzentek meg a lámpa szegényes csikjára s a szőnyegbe belesüppedtek kérgesorrú bakancsaink.

Vajjon kik lakhattak itten?

A szalon sarkában fekete zongora terpeszkedett. Fölötte egy sereg fénykép. A zászlós odatartotta a zseblámpát.

Daliás ifjúember látszott a legtöbb képen. Hegyes apró bajusszal, kacikás tartásban... Láttunk aztán képeket, amelyeken már ifjúasszony is állt az ifjúember oldalán. Szép volt... szép volt... A szemek kék talán, mint minden lengvel asszonykéé... Később láttunk képeket, amelyeken pöttöm fiúcska küszökölt fel az ifjúember meg az ifjúasszony közé.

Hát ők laktak itten.

A kandalló körül ültünk. Valami heten.

A szél egyre többször kapott bele az ablakokba, amelyek megzördültek olyankor. És csönd lett megint. Mi a tüzet néztük az alatt, amely piszmogva sípolgatott a kandalló mélyén.

Néztük a tüzet s egy óra is elmúlt talán, amióta belebámultunk szótlanul. A főhadnagy a két térdére könyökölt: kékes csikok kígyóztak a szemek ablakain.

Mire gondolhatt, Istenem!

Akkor már negyedik hónapja tengődünk, mint a hóra kivert kutyák. El négy hónap alatt annyi pajtásunkat hagytuk el riasztó meneküléseink során, hogy egyikre-másikra nem is tudtunk már visszamemlékezni. S szenvedéseink közben mindig keveseb-

vagy hóolvadás idején még a műutak és a köves utak is használhatatlanokká válnak.

De a kerékpározás jégge fagyott utakon is lehetetlen.

d) Az időjárás.

Kiadós eső — legalább is a szekér- és a gyalogutakon — még nyáron is jó néhány órára, de esetleg napokra is megakadályozza a kerékpározást. Sőt ha az eső útközben éri el a kerékpározót, akkor az nemcsak késve éri el a kitűzött célját, hanem az út hátralevő szakaszán a kerékpárt még tolni is kénytelen a sártól felázott utakon.

A kiadós esővel szinte egyenlőrangú akadályt jelent a kerékpározásnál a szél is. (A szolgálatban álló kerékpárosjárőr számára a szél iránya mellékes, mert a járőr nem egy állandó irány felé halad, így számára a hátszél bármely pillanatban a feldőléssel fenyegető oldalszéllel, vagy az előrehaladást lehetetlenné tevő ellenszéllel válhat.)

e) A napszak.

Éjjel a kerékpározás csak műutakon és igen jó kövesutakon biztonságos. Olyan kövesutakon azonban, amelyeken nagy darab kövek hevernek szanaszét, továbbá szekér- és gyalogutakon a kerékpározás éjjel még a leglassúbb ütemben is igen veszélyes, mert a kerékpározó sohasem tudhatja, hogy mikor fut reá egy nagy darab kőre, vagy szalad bele egy gödörbe, illetve a gyalogút szélén levő kisebb árkokba, ami mind 99%-os leesési veszéllyel jár.

ben láttuk viszont egymást beesett szemeinkkel. Tudtuk, hogy mi is sorrakerülünk egyszer. Ez a tudat többször elkeserített, de sok daccal is telített meg mindnyájunkat. Azon az őszön a végzetünk elen szálltunk harcba.

Ott ültünk félkörben, könyökeinkre támasztott fejjel.

Állt az éjszaka, állt. Hány óra lehetett, arról egyikünknek sem volt fogalma. A tiszték és önkéntesek hallgattak s nehéz fejjel bólogattak a csöndre.

Min tűnődhettek vajjon?

Egyszer úgy éreztem, hogy félálom környékez. S ebben az állapotomban, mialatt tenyerembe fektetett arccal ültem ott, az elmenekült ifjú pár zsongott csaták emlékeitől kábult fejemben.

...Négy hónappal ezelőtt nyár volt itten... Egy-egy júliusvégi alkonyatkor, mikor a park fáinak hosszan dült el az árnyéka, a fiúcska bizonyára itt karikázott a ház előtt, a fővényen... A fiatalasszony elhaladt a park valamelyik fenyvesbe kanyaruló utacskáján, mialatt fehérben lengő szoknyája megsuhant álmatagon... Ahogy fölért volna a kilátótetőre, megállt ottan, szeme fölé emelte a lankadt kezét s nehéz vággyal nézett el a tájék fölött, mintha várt volna valakit... S egyszerre megcsillant a szeme, amikor úgy tűnt föl neki, mintha az egyik kerék liget sarkából lovas bukkant volna föl s magas port kavarván maga mögött, kieresztett kantárszárral repült a park irányába... Bizonyos, hogy az asszonyka magafeledten tárta ki a karjait olyankor a közeledő lovas felé, mialatt félig hűnyt szemmel mosolygott...

...Négy hónap! Négy hónap!...

Ezen az őszi éjszakán talán éppen vonatra vár-

Nem állunk messze tehát az igazságtól, ha azt állítjuk, hogy éjjel a szekér- és a gyalogutakon kerékpározni nem lehet.

II. SZOLGÁLATI SZEMPONTOK.

A szolgálati szempontok vizsgálásánál a kerékpár használhatóságát illetőleg a következőket kell figyelembe vennünk:

- a) az eligazításkor kapott feladatot,
- b) a szolgálat közben felmerült feladatot és
- c) a harekészséget.

a) Az eligazításkor kapott feladat.

Az őrsök ma az alábbi 20-féle szolgálatot végzik:
Rendes szolgálat:

- †1. távolsági kimutatás alapján való portyázás,
- †††2. őrzési beosztás alapján való portyázás,
- †††3. helyiügylet, †4. piacügylet, ††5. vásárügylet, †6. vasútiügylet, †7. hajóügylet, †8. vasútbiztosítás, †9. útbiztosítás, ††10. közlekedésrendészet, †††11. nyomozás, †12. fogolyátadás.

Felszólított szolgálat:

- †††13. elővezetés, ††14. karhatalmi segélynyújtás, †15. razzia.

Ellenőrző szolgálat:

- ††16. nappali helyi, ††17. éjjeli helyi, ††18. nappali külső, ††19. éjjeli külső és †20. utánportyázás.

A kihallgatás és a tanukihallgatás, továbbá a futár- és a küldöncszolgálat nem közbiztonsági szolgálatok, ezekkel tehát nem foglalkozom.

nak az oderbergi pályaudvaron... Talán sikerült már Bécsig vergődniök nagy boldogtalanságukkal... A fiúcska akaratos: „Mama, menjünk haza már!” A mama minden erejével csitítgatja az apróságot, miközben a férfi feltűrt bundagallérban, komoran néz maga elé s hazagondol...

Felriadtam s álmos szemmel bóbiskoltam körül. A két gyertya félig égett már, tiszték és önkéntesek szótlanul meredtek a kandalló tűzébe. Árnyékaik széles háttal mozogtak a falon. Az óra még mindig félnyolcat jelzett.

Másik könyökömre dültem vissza s eltűnődtem magam is... Mi lehet most odahaza?

...Jaj, messze voltunk valamennyien! S Isten tudná, mi módon: talán az erdők zúgásából, talán a felhők vonulásából, — de mi megtudtuk mégis, hogy távoli hazánk hegyei megdördültek az őszben... Isten, Isten, mi lehet most odahaza?... A házunk üres lehet, mert elfutott belőle a gazda, a riadt kisasszony-lányok apró keblükön összekapott nyakendőkben vághattak neki a világnak... Nincs, aki oltalmukra mehetne szegényeknek, mert idegen világokban rostokolnak az úrfi-gavallérok, miután más gavallér-fiúk halálos sebeikben dültek el az első csatákon... Üresen állhat régi házunk, talán csak a kisasszonyok meg az egykor kihívótartású úrfiak fényképei maradtak meg a falakon. A portán talán ellenség tanyáz s tisztjeik és önkénteseik talán ugyanígy ülnek az ebédlő kandallója körül ezen az éjszakán...

Felriadtam másodszor is. Fájt a szívem, de nagy elszántságot éreztem magamban. És amint körülnéztem, hasonló elszántságot éreztem a tisztéken és önkénteseken is.

Most pedig kísérjük végig az egyes fent felsorolt szolgálatokba vezényelt járőröket, nézzük meg, hogy az egyes szolgálatokban milyen mérvben használhatják a kerékpárt és végül állapítsuk meg az eredményt.

Az eredmény pontosabb megállapíthatása végett osztályozzuk a kerékpár igen jó használhatóságát 4-gyel, a csökkentett használhatóságot 3-mal, a szolgálati hátrány melletti használhatóságot 2-vel, a csökkentett és a szolgálati hátrány melletti használhatóságot 1-gyel és a teljes használhatatlanságot 0-val.

A fenti eljárásunknál természetesen figyelemmel kell lennünk még arra is, hogy a kérdéses szolgálat az őrök életében gyakran, közepesen, avagy ritkán fordul-e elő. Mert nyilvánvaló, hogy a kerékpár igen jó használhatósága egy olyan szolgálati válfajnál, amelyik egy évben legfeljebb csak egyszer-kétszer fordul elő, nem fog olyan sokat jelenteni, mint egy olyan szolgálatnál, amelyik az őrök életében szinte naponta előfordul.

Ezért tehát az egyes szolgálatokra adott osztályozatot a gyakran előforduló szolgálatoknál (a felsorolásnál három kereszttel jeleztem) szorozzuk meg hárommal, a közepes mérvben előforduló szolgálatoknál (két kereszt) kettővel, a többinél pedig (egy kereszt) eggyel.

Minthogy a gyakran előforduló szolgálatok száma négy ($4 \times 4 \times 3 = 48$), a közepesen előforduló szolgálatok száma hét ($4 \times 7 \times 2 = 56$) és a ritkán előforduló szolgálatok száma kilenc ($4 \times 9 \times 1 = 36$), így már most megállapíthatjuk, hogy számításunk le-

hető legjobb eredménye, tehát az az eset, hogy a kerékpár minden szolgálatban és minden alkalommal igen jól használható, — 140 lenne.

Egyébként, hogy tisztább képet kaphassunk, a járőrök végigkísérésénél legyünk optimisták. Tehát — az I. fejezetben elmondottakból kiindulva — tételezzük fel, hogy sík, vagy dombos tereppel bíró őrskörletben vagyunk, nyár van, esőt nem kapunk, továbbá hogy — az őrjáratportyázás, az éjjeli ellenőrzés és az utánportyázás eseteit kivéve — minden járőr korán reggel indul szolgálatba és végül — itt már ennek a fejezetnek a b) pontjára gondolok — hogy szolgálat közben nem akad a járőrnek olyan nyomozása, amelyik elfogással végződné.

Az utak állapotát figyelmen kívül hagyhatjuk, mert — mint az I/b. fejezetben már említettem — e tekintetben az egyes őrskörletek között lényeges különbség nincs.

1. *Távolsági kimutatás alapján való portyázás.* Ezt első helyen említem, mert a Szut. 250. pont 2. és 3. bekezdése szerint jelenleg ez a portyázási rendszerünk alapja. Valóságban azonban az őrparancsnokok ritkán alkalmazzák, mert a portyázási idő kiszámítása minden egyes kivezélynél külön munkát jelent.

Ha azonban az őrparancsnok mégis él ezzel a portyázási rendszerrel és olyan tereptárgyakat ír elő a járőr számára, amelyeket kerékpározásra alkalmas utak kötnek össze, akkor a kerékpár fizikailag igen jól használható. Ha azonban az egyes előírt tereptárgyak között ilyen utak nincsenek mindenütt, vagy vannak ugyan, de azok kerülőt jelen-

A két gyertya szemlátomást apadt, ők pedig ülték ott mozdulatlanul. A füstös gyertyanyelvek s a felcikázgató tűz világánál ferdére nyúltak marcona képek, elvetett vállak, durva eszímáik, kérges bakancsaik. Legtöbbjük szakálla agyaggal beverve, sipkáik tarkóraesűszva vagy oldaltbiggyesztve s csak ülték ott maguknak, bánatosan és kevélyen, némileg hanyavetin, elbizott fattyak módjára.

Am ez a more voltuk látszat maradt csupán. Mert a zászlós, aki mereven kuporgott a sarokban éjjel óta, valami régi-régi daloskát próbált dudolgatni szomorkásan és fejhangon. A gyermekmultból fölkiért nyomorult kis nótára megremegettünk egytől-egyig.

Később egy hadnagy lépett be s félhangon odaszólt a főhadnagynak, hogy föl kellene váltani a hadapródot, aki a város alatt strázsál a század felével. Valami mély árok alján guggolnak odakint az emberek.

A főhadnagy a zászlósra nézett, utána reám. Felálltunk ketten s kitámolyogtunk a sötétségbe.

A város sem látszott már.

Mentünk ketten, mentünk. Olykor egymásnak botlottunk, olykor fagyott töcsákba szakadtak harcsaorrú bakancsaik. Fülem fölött visított a szuromy.

Éles szél sípolt a vak határban. A zászlós maga elé bukva bóbiskolt s jobbkezét a revolverén tartotta. Fent fellegek hadoszlopai repültek fekete rajvonban. Mintha elhunyt pajtásaink holttetemei rohantak volna az ellenség felé.

Sehol egy fényjel, sehol egy kiáltás az éjszakában.

Mi pedig ödöngtünk ketten. Nem tudtuk már, honnét és hová? Mint két bánkódó kísértet a temetődomb alatt.

Egyszer aztán, de igen későn, jelszót kiáltott valaki előttünk. A zászlós fojtott hangon felelt. A sáncnál voltunk.

Nem katonasánc volt ez, hanem valami véghetetlen mély és véghetetlen hosszú mezei árok. A legtetőn egyes őrsemek álltak, amint puskájukra hajolva figyeltek a szélről zengő sötétségbe. De ezek is csak rémlettek talán. Az árok legalján katonák feküdtek elnyaklott fejjel, egymásbafont lábakkal, össze-vissza, takaró nélkül. Szuszogtak, horkoltak. Itt-ott sóhajítás szakadt a mélyből.

Valahonnét előkerült a hadapród, vacogó szájjal. Néhány halk szót váltott a zászlóssal s akkor megindult a város felé.

Mi ketten elhaladtunk az árok megett, amelynek nem volt eleje-vége. Itt-ott egy őrsem borzongott a tetőn, lent pedig katonák nyöszörögtek. Mint az elátkozott lelkek.

Furesa éjszaka volt az azon az őszen...

Egyszer megállt a zászlós. Maga elé beszélt:

— Hej, nagy Isten, mikor virrad meg itt?

Valami dűlőútig botorkáltunk el. Az út szélében akácfák hánykolódtak. Törzseik recsegték, vékony gallyaik visítogtak. A szél jajgatott mindenfelől s szederjesre marta tagjainkat...

És akkor, — váratlan-messziről — mintha lovasok közeledtek volna a dűlőúton. Halálos neszben, valahonnét a város felől. Néha dobbant a föld, aztán csak a szél dobogott. Akadozó szívvel álltunk ott ketten. Aztán patkócsattogás hallatszott s hirtelenül

tenek, akkor a kerékpárt egyes terepszakaszokon tolni kell, tehát a kerékpár használhatósága már csökkentett, a portyázási idő kiszámításánál pedig részben a kerékpáros, részben pedig a gyalogos járőr számára megállapított portyázási időt kell figyelembe venni.

Le kell azonban szögeznünk, hogy ennek a szolgáltatnak a célja kizárólag csak a megelőzés. Ha azonban a járőr kerékpáron halad, akkor figyelmét a műutakon és a kövesutakon — mivel ezek rendszerint igen forgalmasak — az útrendészeti és az elővigyázati szabályoknak a saját személyét illetőleg való betartása, a szekér- és a gyalogutakon pedig az út gödreire való vigyázás annyira leköti, hogy az oldalt való figyelés nagy mérvben csökken. De még inkább csökkenti a járőr körül történő események megfigyelését az, hogy aki kerékpáron ül, az már feltétlenül gyorsabban halad, mint az, aki gyalog megy, mert különben kár volt kerékpárra ülni.

Megdől tehát portyázási rendszerünknek 55 esztendőn át kipróbált, jól bevált és a jelenlegi Szut. 262. pontjában is lefektetett alapja, amely szerint „portyázás közben a járőr akként meneteljen, hogy mindent, ami körülötte van, vagy történik, nyugodtan megsejmelhessen!”

Tehát ha még fel is tételezzük azt, hogy az őrsparancsnok utakon megközelíthető tereptárgyakat írt elő a járőr számára, a kerékpár használhatóságát ennél a szolgáltatnál csakis szolgálati hátránnyal állapíthatjuk meg.

Eredmény tehát: $2 \times 1 = 2$.

2. Örjáratú beosztás alapján való portyázás: A

lovakok húzódtak el az oldalunkon. Feketén vágtattak, mintha a halál huszárjai lettek volna... Aztán, valamivel arrább, lecsaptak a keskeny útról, jobbra vágtak s hirtelen mintha megálltak volna egytől-egyig. Lovaik fejével napvirradat-tájnak.

Mert mintha virradni akart volna. Váratlanul s nagyon távol felfehéřült valami, széles csíokban. Ez a hidegszínű csík emelkedni kezdett fölfelé. Valami olyan volt az, mintha az éjszaka egy ijesztő-nagy becsukott szem lett volna s e szem héjjai mintha megnyíltak volna a sarokrészen. Már fölrévílt a szemhatár széle is, lucskos-színben... De egyszerre visszaszakadt minden. És még sötétebb lett azontúl.

Különös éjszaka volt az azon az őszön...

Mi ketten akkor már alacsony halmon álltunk s szorongva figyeltünk a titokzatos messzeségbe. A zászlós megdidergett:

— Sohase fog megvirradni...

Későre úgy tetszett nekünk, hogy itt-ott rés támad a hanyatthomlok menekülő felhőkön s némi árva fény rezzen meg itt is, ott is... A zászlóshoz haljoltam:

— Talán a hold jön...

Nem felelt. Előrehajolt, kinyújtott nyakkal, mint valami ragadozó állat: úgy figyelt kelet felé. Onnan, keletről, rejtelmes fénypontok cikkantak meg hol itt, hol amott. Olyan messze, hogy képzeletnek tetszett csupán... Az ellenség kereste ott a nyomunkat.

Később világosodni kezdett ugyanott, mint az előbb. Egyszerre csak szétrepedtek a felhők azon a részen s egyszerre csak megláttuk a lesóványodott

gyakorlati életben a megelőző szolgálat ellátásának ez a leggyakoribb módja.

Minthogy olyan örjárat nincs, amelyiknek minden egyes tereptárgyát kerékpárral is járható utak kötnék össze, ennél a szolgáltatnál a kerékpár használhatóságát csakis csökkentettnek mondhatjuk.

Növeli azonban a hátrányt még az, hogy az örjáratok túlnyomó része olyan hosszú, hogy még a korán reggel történő kivezenylés és kerékpáron végzett portyázás esetében sem kerülhető ki az, hogy a szolgálat az éjszakába nyuljon.

Ennél a megállapításnál különösen tekintettel kell lennünk arra, hogy a kerékpár használata csak az egyes tereptárgyak közötti portyázási időt rövidíti meg, de nem az egyes községeknek és ipartelepeknek a Szut. 243. pont 1. bekezdése szerinti külön portyázási idejét is.

Ugyanis a külön portyázási idővel bíró községeket és ipartelepeket — egyrészt a józan ész alapján, másrészt a Szut. 277. pont utolsó bekezdésének értelemszerű alkalmazása mellett — a kerékpáros járőröknek is gyalogosan kell leportyázni. A külön portyázási időt igénylő tereptárgyak portyázási ideje tehát kerékpáros örjáratban is ugyanannyi, mint a gyalogos örjáratban.

De ha még olyan örjáratokat veszünk is alapul, amelyek rövidségük folytán nappal teljesen leportyázhatók, akkor is a megelőző szolgálat érdekeire és a Szut. 251. pont 2. bekezdésébe foglalt rendelkezésekre való figyelemmel azt kell megállapítanunk, hogy az örjárat portyázásnál az éjjeli szolgálat elkerülhetetlen.

holdat. Fanyar szájjal nézett le reánk, az összegörbült hátgerincén feküdt s kísérteti gyorsasággal repült észak felé, hogy szinte hallatszott a csontjai zörgése. A felhők mintha álltak volna, a hold pedig elfanyalodott, csonka pófával menekült a Visztulának.

Egymásra néztünk. A szánk lila volt s elhalt arcainkon hamuszínű szőrszálak reszkettek. Aztán kelet felé néztünk... Arra, keletnek, ott láttuk akkor a lovasokat, amint lovaik nyaka fölé görbülve leskelődtek a titokzatos fényjelekre...

Aztán összezsapódtak a felhők s megint nem láttunk semmit.

•

Egyszer ősszel, mikor a Visztula felé hátráltunk, ott álltam a halmon egy zászlóssal, akinek ma már a nevére sem emlékszem. Elesett-e aztán, él-e még valahol: nem tudom.

Azon az éjszakán, amikor ott álltunk fegyverben, később éles és elnyújtott kiáltást hallottunk a Visztula felől. A városkát nem láttuk már, a kísértetlovakat sem. A hold egyszer áttört még a fellegeken s mialatt nyomorult szájjal mosolygott, két-ségbeesve futott Varsó felé, a kalimpáló felhők tömegén bukdácsolva.

Azalatt pedig onnan messziről egyre táncoltak és közeledtek felénk a titokzatos tűzjelek.

Ugy számítottuk akkor, hogy karácsonyra nem fogunk élni. De azért félelem nélkül álltunk a halmon, a dörgő éjszakában. Mert sok dac és hetykeség volt bennünk azon az őszön s lényünk tele lelketlen elszántsággal.

Az éjjeli kerékpározás azonban — az I/e. fejezetben elmondottak alapján — már nagy fokban csökkentett, amelyhez még az a hátrány is járul, hogy éjjel a kerékpárlámpa a járőr közeledtét elárulja.

Végül figyelembe kell vennünk ennél a szolgáltatnál még az előbbi pontban már részletezett szolgáltatási hátrányt is, azaz a figyelés nagyfokú korlátozottságát.

Eredmény tehát a legjobb akarat mellett sem lehet több, mint: $1 \times 3 = 3$.

Mivel az őrző portyázásnál a jelenlegi gyakorlat szerint a járőröket előre meghatározott időtartamra kell kivezényelni, ennél a szolgáltatnál szükségesnek tartom még megemlíteni azt, hogy az őrzőjáratok kerékpáron történő leportyáztatása esetében a portyázási idő kiszámításánál az eddigieken kívül (a km-ek száma és az egyes tereptárgyak külön portyázási ideje) még két tényezőt kell figyelembe venni:

Az egyik — mint *állandó* és így előre meghatározható tényező — az lesz, hogy hány km azoknak a távolságoknak az összege, amelyek kerékpározásra nappal sem alkalmasak, tehát amelyeket a járőröknek *minden esetben* gyalogosan kell megtenniük. Az így megállapított távolságra aztán gyalogos portyázási időt kell számítani. Hogy aztán ezt a gyalogos portyázási időt kezdő km-nek vesszük-e (amikor a gyalogos portyázási idő km-enként 30 perc), avagy — mivel a kerékpározás is fárasztó — figyelembe vegyük a kerékpáron már megtett km-eket is (amelyek, ha a 16 km-t elérik, akkor a további gyalogos portyázási idő km-enként 1 óra), azt már igazán nem tudom, de nem is töröm rajta a fejem, mert az alábbiak folytán a feladat ugyis megoldhatatlan.

Mert a másik tényező, amelyet számításba kell venni, az, hogy *adott esetben* mekkora távolságot fog a járőr éjjel megtenni olyan utakon, amelyeken csak éjjel nem lehet kerékpározni. Minthogy azonban a fentiek megállapítása nemcsak az évszakonként folyton változó éjszakáktól, hanem attól is függ, hogy a járőr mikor lett kivezényelve, ezt a tényezőt *folyton változó*nak kell mondanunk, amelyet tehát minden egyes járőr kivezénylésénél újra és újra ki kell számítani.

Ez azonban olyan bonyolulttá teszi a portyázási idő kiszámítását, hogy ez a rendszer a gyakorlati életben be nem válhat.

A megoldás tehát csak az lehet, hogy az őrzőjáratok kerékpáron történő leportyázása csakis *szükségig* történhetik.

De a szükségig történő előírás mellett szólnak azok a körülmények is, hogy a kerékpáros járőrök száraz időjárás esetén is kaphatnak útközből esőt, továbbá, hogy szolgálat közben elővezetésük, vagy elfogásuk is akadhat, amely körülmények a kerékpár további használatát kizárta teszik.

Amíg tehát jelenleg az a helyzet, hogy csak a nyomozás az, amely a járőröket az előírt időre való bevonulásban akadályozza, és így a késés a kivételes eset, addig a kerékpáron történő kivezénylésnél már oly sok akadálya lehet az előírt időre történő bevonulásnak, hogy az lenne a kivétel, ha az mégis megtörténik.

Ennél a szolgáltatnál felmerülhet még az a kérdés, hogy nem lehetne-e azokat a tereptárgyakat, amelyeket utak kötnek össze, egy vagy több külön

Kormányzó Úr Ö Főméltósága Kézdivásárhelyi Nagy Gyula tábornokot a m. kir. esendőrség felügyelője helyetteséül nevezte ki.

„kerékpáros őrzőjárat“-ba, a fennmaradókat pedig egy, vagy több „gyalogos őrzőjárat“-ba foglalni.

A válasz leghatározottabban: nem. Mert a nehezen megközelíthető tereptárgyak minden örskörletben rendszerint a perifériákon fekszenek. Ezeknek tehát egy, vagy több őrzőjáratba való összefoglalása km-ben ugyanolyan hosszú őrzőjáratokat eredményez, mintha azokba az utakon megközelíthető tereptárgyakat is bekapcsoljuk. Az ilyen őrzőjáratokba gyalogosan vezényelt járőrök tehát ugyanannyi idő mulva fognak bevonulni, mintha kerékpáros őrzőjárat nem lenne.

Ha pedig egyes, utakkal rendelkező tereptárgyak gyakoribb portyázást igényelnek, akkor ezt az őrsparancsnok a távolsági kimutatás alapján kivezényelt kerékpáros járőrökkel is elintézheti.

Külön kerékpáros őrzőjárat beosztás tehát kétszeresen is felesleges.

3. *Helyi ügyelet*: Ennél a szolgáltatnál a kerékpár igen jól használható lenne, de viszont az teljesen felesleges. Mert ebben a szolgáltatásban a teendők elsősorban ellenőrzésekben, megfigyelésekben és értekezésekben nyilvánulnak meg (piacellenőrzés, érkező- és induló vonatok utasainak megfigyelése, községi előljárással és megbízható magánegyenekkel való értekezés, záróraellenőrzés), a mozgás tehát csak másodrendű dolog.

Eredmény tehát: $0 \times 3 = 0$.

4. *Piacügyeletnél*: ugyanaz a helyzet, mint a helyiügyeletnél.

Eredmény tehát itt is: $0 \times 1 = 0$.

5. *Vásárügyelet*: Minthogy a vásárügyelet helyben teljesen azonos a helyiügyelettel, ennél a szolgáltatásnál csakis különségben tartott vásárra, vagy pedig idegen örskörletben tartott vásár alkalmával nyújtott segélyre gondolok.

Az ilyen szolgáltatásnál oda és vissza a kerékpár igen jól használható, magán a vásáron azonban felesleges. Minthogy így a kerékpár a szolgáltatás egész tartama alatt nem használható, a használhatóságot csakis csökkentettnek mondhatjuk.

Eredmény tehát: $3 \times 2 = 6$.

Ennek a szolgáltatásnak a vezénylese jelenleg is szükségig történik.

6. *Vasútügyelet*: Minthogy a vasútügyeletet az örsök rendes körülmények között a helyiügyelet keretében látják el, itt csak az állandó vasútügyeletre gondolok. Mivel ez álló szolgáltatás, itt a kerékpár használata teljesen felesleges.

Eredmény tehát itt is: $0 \times 1 = 0$.

7. *Hajóügyeletnél*: ugyanaz a helyzet, mint a vasútügyeletnél.

Eredmény tehát itt is: $0 \times 1 = 0$.

8. *Vasútbiztosításnál*: a járőr kerékpárt csak addig a pontig vehet oda és vissza igénybe, ahol a felügyeletére kiutalt szelvényhez legközelebb eső út a vasúti töltést metszi. Kérdés azonban, hogy van-e ott vasúti őrház, vagy olyan ház, ahol a kerékpárok elhelyezhetők? Mert a vasúti töltésen a kerékpárt a járőr nyilvánvalóan nem használhatja, sőt még csak nem is tolhatja. Ennél a szolgáltatásnál a kerékpár használhatósága tehát annyira korlátozott, hogy az

eredményt $1 \times 1 = 1$ -nél jobbnak semmiként sem vehetjük.

Ennek a szolgáltatásnak a vezénylese jelenleg is szükségig történik.

9. *Útbiztosításnál*: a kerékpár minden tekintetben igen jól használható.

Eredmény tehát: $4 \times 1 = 4$.

Ennek a szolgáltatásnak a vezénylese jelenleg is szükségig történik.

10. *Közlekedésrendészetnél*: a kerékpár nemcsak minden tekintetben igen használható, hanem ezt a szolgáltatást csakis így lehet eredményesen ellátni.

Eredmény tehát: $4 \times 2 = 8$.

Minthogy ez a szolgáltatás végig kerékpáron történik és a megteendő út hosszúsága előre ismeretes, a portyázási idő kiszámítása igen egyszerű.

11. *Nyomozásnál*: a helyszín gyors elérésére, a nyomozás színhelyének változtatására és a bevonulásra a kerékpár igen jól használható, de csak akkor, ha nem helyi nyomozásról van szó, Helyi nyomozásoknál a kerékpár nem használható.

Eredmény tehát: $3 \times 3 = 9$.

Ennek a szolgáltatásnak a vezénylese jelenleg is szükségig történik.

12. *Fogolyátadásnál*: a kerékpár egyáltalán nem használható. Mert a fogolykíséret vagy szállítóeszközön (vonat, autóbusz, hajó, előfogat) történik, ha pedig nem, akkor a fogoly nem kényszeríthető arra, hogy szintén kerékpáron menjen, de ez nem is lenne tanácsos, illetve bilincselés esetében nem is lenne lehetséges.

Eredmény tehát: $0 \times 1 = 0$.

13. *Elővezetésnél*: az elővezetés tartama alatt a helyzet ugyanaz, mint a fogolyátadásnál. Az elővezetendő egyén lakhelyéig azonban a kerékpár *elvileg* használható lenne, kivéve azt az esetet, amikor az elővezetendő helyben lakik. Ha azonban az elővezetés nem helyből történik, akkor az elővezetendő lakhelye a legritkább esetben fog azon az útvonalon feküdni, amelyik az őrsállomást a felhívó bírósággal, vagy hatósággal összeköti. Az elővezetett egyén átadása után tehát a járőrnek a legrövidebb úton történő bevonulás helyett előbb vissza kell térnie az elővezetett egyén lakhelyére, hogy ott a visszahagyott kerékpárjait magához vehesse.

Eredmény tehát: $0 \times 3 = 0$.

14. *Karhatalmi segélynyújtásnál*: az alkalmaztatás helyének gyors elérésére és az onnan való bevonulásra a kerékpár igen jól használható, de csak akkor, ha nem helyi alkalmaztatásról van szó. Helyi karhatalmi segélynyújtásnál a kerékpár nem használható.

Eredmény tehát: $3 \times 2 = 6$.

Ennek a szolgáltatásnak a vezénylese jelenleg is szükségig történik.

15. *A razzia*: rendszerint az egész örskörletre kiterjed, tehát a kerékpár használhatóságát illetőleg a helyzet ugyanaz, mint az őrsjáratportyázásnál.

Eredmény tehát: $1 \times 1 = 1$.

Ennek a szolgáltatásnak a vezénylese jelenleg is szükségig történik.

16. *Nappali helyi ellenőrzésnél*: a kerékpár használata felesleges.

Eredmény tehát: $0 \times 2 = 0$.

17. *Éjjeli helyi ellenőrzésnél*: a helyzet ugyanez. Eredmény tehát itt is: $0 \times 2 = 0$.

18. *Nappali külső ellenőrzésnél*: ha az ellenőrzések helyét az őrsparancsnok olyan tereptárgyaknál tervezi, ahová kerékpározásra alkalmas utak vezetnek, akkor a kerékpár ebben a szolgáltatásban igen jól használható.

Ha azonban az ellenőrzések olyan tereptárgyaknál, vagy olyan tereptárgyaknál is történnek, amelyek csak a természetes terepen közelíthetők meg, — ami pedig a helyes ellenőrzéseknek elengedhetetlen feltétele, — akkor a kerékpár használhatósága már csökkentett.

Eredmény tehát: $3 \times 2 = 6$.

Ennek a szolgáltatásnak a vezénylese jelenleg is szükségig történik.

19. *Éjjeli külső ellenőrzésnél*: a kerékpár használhatósága — az I/e. fejezetben már elmondottak alapján — már nagy fokban csökkentett, amelyhez hozzájárul még a kerékpár lámpájában rejlő szolgálati hátrány is.

Eredmény tehát: $1 \times 2 = 2$.

Ennek a szolgáltatásnak a vezénylese jelenleg is szükségig történik.

20. *Utánportyázásnál*: a kerékpár használhatóságát illetőleg a helyzet teljesen ugyanaz, mint az őrsjáratportyázásnál.

A m. kir. csendőrségnek 1886 óta van felügyelője. Az első felügyelő Murai és Köröstarcsai Török Ferenc altábornagy volt, aki azonban egyúttal a honvédelmi minisztérium csendőrségi osztályának vezetője is volt. A külön csendőrfelügyelőséget 1898-ban állították fel, amikor a felügyelő megkapta a bírói felsőbbbbségi jogot is, amelyet addig a honvédség főparancsnoka gyakorolt a csendőrség tagjai fölött is. Az első ilyen felügyelő Szentgyörgyi Jablánczy Sándor altábornagy volt.

(Thassy-Plávénzsky szds. felv.)

Eredmény tehát: $1 \times 2 = 2$.

E szolgálat előírása jelenleg határozott időtartamra szól, ha azonban az utánportyázó járőr kerékpáron megy, akkor — az őrjáratportyázásnál már elmondottak szerint — ez a szolgálat is csak szükségig történhetik.

Ha az egyes szolgálatoknál kapott eredményeket összeadjuk, *végeredményként* 50 jön ki, amely indexszám az elérhető legjobb eredményeknek: a 140-nek valamivel több mint egyharmada.

Igen ám, de eljárásunk elején többek között feltételeztük azt, hogy nyár van, tehát a kerékpározásra még a gyalogutak is igen jól alkalmasak. Hazánkban azonban az évnek kb. csak az egyik felében van száraz időjárás, míg a másik felében a szekér- és gyalogutak kerékpározásra már használhatatlanok, sőt a téli hóesések és fagy idején még a mű- és a kövesutak is.

Így tehát a kapott végeredményt bátran eloszthatjuk kettővel, amely ezek szerint már csak 25 lesz, azaz a 140-nek valamivel több, mint egyhatoda.

De a száraz időben kivezényelt kerékpáros járőrökkel is meg fog történni az, hogy útközben esőt kapnak, amikor aztán a kerékpár használhatósága a szekér- és a gyalogutakon nemcsak megszűnik, hanem a kerékpár — mivel ezt tolni kell — kimenthetetlen terhet jelent.

Az indexszámból tehát vonjuk le ezen a címen kettőt, ami ezek szerint most már csak 23 lesz, amely szám a 140-nek néhány tizednyi eltéréssel éppen egyhatoda.

Eljárásunk elején azt is feltételeztük, hogy — az őrjáratportyázás, éjjeli ellenőrzések és az utánportyázás kivételével — minden járőr korán reggel indul szolgálatba. Minthogy azonban a többi olyan szolgálatoknál, amelyeknél a kerékpár használhatóságát megállapítottuk, rendszerint tényleg ez a helyzet, hogy a járőrök kivezénylése korán reggel történik, — az éjszakai portyázást immár figyelmen kívül hagyhatjuk.

Tény azonban, hogy számításunk csak a sík, vagy a dombos tereppel rendelkező örskörletre vonatkozik. Hegyes terepű örskörletben pedig feltétlenül rosszabb lesz a helyzet, mint ahogy mi számítottuk.

Mivel azonban — sajnos — hazánkban egyelőre csak kevés hegyes terepű örskörlet van, hagyjuk számításunkon kívül ezt a tényezőt is.

b) Szolgálat közben felmerült feladat.

A szolgálat közben felmerült feladatok közül csupán az elővezetés és az elfogás az, amelyek a járőr számára a kerékpár használhatóságát a szolgálat egy bizonyos szakaszában, vagy a hátralevő szakaszában lehetetlenné teszik.

Ilyenkor azonban még az a veszély is fennáll, hogy ha az elővezetett, vagy az elfogott egyén megszökik, akkor azt bizonyára olyan terepszakaszon fogja megtenni, illetve az útról a mezőre fog leszaladni, ahol, illetve ahová őt a járőr kerékpáron nem üldözheti. Ilyen eseteknél azután a járőrnek csak az egyik tagja vehet részt az üldözésben, mert a másiknak a földre dobott kerékpárok őrzésére kell visszamaradnia.

Bár az eddigi megállapításaink szerint a közbiztonsági szolgálatnak csak egyhatoda látható elkerékpáron, az elővezetés és elfogás pedig nem minden szolgálatban fordul elő, mégis azt hiszem, hogy ezen a címen az előbbi indexszámból kettőt ismét nyugodtan levonhatunk.

Az indexszámunk tehát már csak 21 lesz, ami a 140-nek már csak alig több, mint egyhetede.

A szolgálat közben felmerült feladatoknál meg kell még vizsgálnunk azt, hogy a kerékpáros járőrök miként tarthatnak lesállást.

Kétségtelen, hogy sem az őrsparancsnok által előírt, sem a járőr által saját kezdeményezéséből tartott lesállás a kerékpár használhatóságát egyáltalán nem csökkenti, az azonban bizonyos, hogy a járőr számára a lesállás elfoglalása előtt, vagy alatt gondot fog okozni, tehát nehézséget fog jelenteni az, hogy a kerékpárokat hol helyezze el, illetve a lesállás helyén hogyan rejtse el.

c) A harkészség.

Nyilvánvaló, hogy a derékszíjról lelógó karddal és szuronyhüvellyel nem lehet kerékpározni, mert azok a kerékpár küllői közé beakadhatnak. Tehát a kardot a szuronyhüvellyel együtt a kormányra kell felszerelni.

A kormányra felszerelt kard azonban a járőr számára disznál egyebet nem jelent, mert hirtelen fellépésnél (igazoltatásnál), vagy váratlan megtámadásnál azt előbb a kormányról le kellene venni, majd a puska letevése mellett a derékszíjat leoldani, az egyik tölténytáskát lecsúsztatni, a kardot a derékszíjra ráhúzni, a tölténytáskát újra visszacsúsztatni és végül a derékszíjat felkötni kellene.

Ezt a körülményes és hosszadalmas eljárást pedig oly módon sem lehet kikerülni, hogy a járőr a fellépés előtt földre dönti a kerékpárjait és a kardot a kormány mellé szerelt hüvelyből így kirántja. Mert a kivonva tartott kard a szurony és a puska használatát kizárja és kérdés, hogy a fellépésnél nem-e éppen ezekre lesz szükség.

Mindezek után tehát bátran kimondhatjuk, hogy a kerékpáros járőrök a kardot egész nyugodtan otthon hagyhatják. Marad tehát a szurony és a puska.

Sajnos azonban a szuronnyal is az a helyzet, hogy azt a kerékpáros járőrök — miként a lovas járőrök is — nem tűzhetik fel a puskára, mert ezzel egymást minden pillanatban, a szembejövőket és a megelőzötteket pedig a keskeny utakon alaposan veszélyeztetnék és ezenkívül a keskeny utak oldalán levő fákba is beleakadhatnának.

A szuronyt tehát minden fellépés előtt fel kellene tűzni és éppen ezért azt kerékpározás alatt is a derékszíjra kellene viselni. (Ez — mint a kardnál rövidebb tárgy — már nem akad bele a kerék küllőibe.)

Ez azonban még nem baj, mert a kiképzett katonára néhány másodperc alatt fel tudja tűzni a szuronyát.

Nagyobb baj azonban az, hogy a puska sincs teljesen kéznél, mert azt a kerékpározás alatt csak a háton keresztben lehet hordani. A szurony feltűzése előtt tehát még előbb a puskaszíjból ki kell bujni és a puskát súlyba kell venni.

Láthatjuk tehát a fentiekből, hogy a kerékpár használata a járőrök harkészségét jelentős mérvben csökkenti.

De csökkenti a harkészséget maga a kerékpár is, mert akár a fellépésnél, akár megtámadásnál a kerékpárt a fellépés, illetve a védekezés előtt előbb a földre kell fektetni, ami elsősorban is idővesztést jelent, másodsorban pedig pedáltöréssel, kormányelgörbüléssel és lámpaeltöréssel járhat.

Az e fejezetben felsorolt körülmények a kerékpár közbiztonsági szolgálatban való használhatóságát nem csökkentik ugyan, de a fenti körülményekkel azért számolni kell.

III. SZEMÉLYI SZEMPONTOK.

A személyi szempontok mérlegelésénél: a) a legénység korát, b) testsúlyát és c) a várható baleseteket kell figyelembe vennünk.

a)-hoz: Az idősebb legénység nem tud kerékpározni, de ha tud is, már nem szívesen ül fel rá.

A kényszerítés, hogy tanuljon meg kerékpározni, illetve üljön fel rá, aligha vezethet eredményre, mert szolgálatban egy kerékpárról bukdacsoló idősebb törzsőrmester, vagy éppen tiszthelyettes őrsparancsnok a lakosság előtt sem az illető, sem a testület tekintélyét nem fogja növelni.

b)-hez: Ugyanez a helyzet — de tekintet nélkül a korra — túl testes embereknél is.

c)-hez: A kerékpározás — ha nem is kimondottan veszélyes üzem — de életbiztosításnak sem tekinthető. Balesetek előfordulásával tehát számolni kell, amelyek folytán előállott sérüléseket mind szolgálatban, a szolgálat sajátlagos volta folytán szerzettnek kell majd tekinteni.

A várható balesetek száma és következménye azonban az idősebb és a testesebb embereknél sokkal nagyobb, illetve súlyosabb és hosszantartóbb lesz, mint a fiatalabb, rugékonnyabb és normális testsúlyú embereknél.

Egybefoglalva az e fejezetben elmondottakat, én azt hiszem, hogy 40 év, illetve 90 kg testsúly lehet az a határ, amelyen felül senki sem kényszeríthető arra, hogy kerékpárra üljön.

Számításainknál a 90 kg-nál súlyosabb emberek számát bátran figyelmen kívül hagyhatjuk, mert ilyenek ma már kevesen vannak, és akik mégis ilyenek, azok rendszerint 40 éven felüliek, tehát amúgy is a kerékpározás alól mentesített csoportba tartoznak.

A 40 éven felüliek azonban az őrsök létszámának kb. egyharmadát teszik ki, tehát az előbb 21-ben megállapított indexszámnak is csak az egyharmadát vehetjük figyelembe.

Végeredmény tehát: 14.

Ha ezt a számot 140-el összehasonlítjuk, akkor azt tapasztaljuk, hogy ez annak éppen egytizede.

Ezek szerint tehát leszögezhetjük, hogy *gyalogos őrsökön és egy esztendő alatt a közbiztonsági*

szolgálatnak kb. egytizede látható el kerékpáron. (Nyáron persze ennél jobb lesz az arány, de télen viszont rosszabb.)

Vegyes és lovasörsökön azonban ez az arányszám rosszabb lesz, mert hiszen ezeken az örsökön a közbiztonsági szolgálat egyrészét jelenleg is lovon látják el.

De rosszabb lesz az arányszám a hegyes terepű örskörlettel bíró örsökön is.

EGYBEFOGLALÁS.

Helytelen lenne fejtegetésemből azt a következtetést levonni, hogy mivel a közbiztonsági szolgálatnak csak egytizede látható el kerékpáron, tehát akkor az egyes örsökön a kerékpárok száma is csak egytizede lehet a rendszeresített létszámnak. Azaz legalább 10 fősnek kell lennie egy örsnek, hogy legalább egy kerékpárt kaphasson.

Ugyanis a m. kir. csendőrség 2 fős járőrrendszere mellett egy kerékpár még a legkisebb létszámú örsön sem lehet elég. De számolnunk kell azzal is, hogy még a kisebb örsökön is *egyidőben* fordulhat elő két olyan szolgálat, amelyek mindkétjében használható a kerékpár.

E tekintetben elsősorban az ellenőrző szolgálatot kell megemlítenem, mert furesa lenne, hogy egy kerékpáros járőr után az őrsparancsnok gyalog menjen ellenőrizni, vagy éppen utánportyázni.

A nagyobb örsökön pedig egyidőben előfordulhat — sőt nagyon is elő fog fordulni — pl. egy közlekedésrendészet, egy távoli helyszínnel bíró nyomozás és egy ellenőrzés, tehát mind olyan szolgálatok, amelyekben a kerékpár használható.

Igy véleményem szerint a kisebb örsöknek 4, a nagyobb örsöknek pedig 6 kerékpárra lenne szükségük.

E tekintetben a határ talán a 9 főnyi rendszeresített létszám lehetne.

Minthogy a kerékpár használhatósága megállapításaink szerint — többek között — az időjárástól és az egyes terepszakaszok minőségétől is függ, abban a tekintetben, hogy valamely járőr gyalogosan, vagy kerékpáron menjen-e szolgálatba, a döntés joga kizárólag csak az őrsparancsnokot illetheti meg, mert örskörletét ő ismeri a legjobban, az időjárás pedig előre nem látható és utólag pedig csak nehezen megállapítható körülmény.

De ugyancsak helytelen lenne fejtegetéseimből azt a következtetést is levonni, hogy az örsök kerékpárral való ellátásától *belső szolgálati előnyök* is várhatók. Mint pl. a rendszeresített létszám leszállíthatása, illetve az elkerülhetetlenül szükséges létszámemelés mellőzhetősége, a vezénylési pótdíj csökkenése, a túlórázás apadása, az önképzésre fordítható idő növekedése, a tereptárgyaknál való megjelenés fokozása, stb., stb. Nagyon esalódnai fog az, aki az örsöknek kerékpárral való ellátásától ilyen előnyöket vár.

Ugyanis a mai nemzedék már régen felismerte azokat a felbecsülhetetlen előnyöket, amelyeket a szolgálatra a kerékpár, az írógép és a rádió jelent. Így a 40 éven alóli csendőrök közül ma már átlag minden harmadiknak van kerékpárja.

Ezért tehát az a helyzet, hogy az örsök legtöbbször már régen kerékpáron végzi el mindazokat a szolgálatokat, amelyekben a terep, az évszak, az

időjárás, a napszak és a kapott szolgálati feladat azt megengedi. És ez nem is eshetik kifogás alá, mert hiszen a Szut. 270. pontja a kerékpár szolgálatban való használatának tág teret nyújt.

Ha tehát a kincstár kerékpárral látja el az örsöket, úgy semmi egyéb nem fog történni, csak legfeljebb az, hogy a csendőrök el fogják adni a magánkerékpárjaikat, egyébként azonban minden marad a régiben.

De ha nem is adják el, akkor sem fog változni a helyzet, mert ha egy örsön több kerékpár van, mint amennyire a közbiztonsági szolgálatnak szüksége van, az a szolgálatra előnyt már nem jelent.

Az örsöknek kincstári kerékpárral való ellátásától tehát csak az az *erkölcsi* előny várható, hogy jövőben a kincstár nem fogad el alkalmazottaitól olyan tárgyak beszerzésével kapcsolatos anyagi áldozatokat, amelyekre a szolgálatnak szüksége van, tehát amelyeket éppen ezért a kincstár van hivatva beszerezni.

Minthogy pedig az erkölcsi előny nem mellékes dolog, fejtegetésem világért sem irányul az örsök kerékpárral való ellátása ellen.

De ha esetleg tévedtem volna abban, hogy ma már minden harmadik csendőrnek van kerékpárja, akkor is nyilvánvaló, hogy az örsök kerékpárral való ellátása csak egy célt szolgálhat: a közbiztonsági szolgálat tökéletesítését.

Ha azonban a kerékpárral való ellátást mindjárt nyomom követi a létszámcsoökkentés, illetve az elkerülhetetlen létszámemelés elmaradása, akkor igazán nem töltött semmi, mert amit egyik kezünkkel nyújtottunk, azt a másikkal rögtön visszavettük.

A börtönök életéből.

Írta: BEÖTHY KALMÁN százados.

(Negyedik közlemény.)

Az eddig elmondottakon kívül a rabfoglalkoztatás egyik fontos és a börtönügyi tisztviselők részéről nagy odaadást kívánó munka a letartóztatottak lelki gondozása és szellemi foglalkoztatása. Igen nagy szerepe van ebben az intézetek lelkészeinek, akik nemcsak arra szorítkoznak, hogy az istentiszteleteket szolgáltassák, hanem — és ez a legmagasabb feladatuk — az elítéltekkel egyenként foglalkoznak. Nehéz munka, amelynek sikeréhez elengedhetetlen az elítélt lelkiületének megismerése. Ehhez pedig idő és türelem kell. Tapasztalat és természetesen, hogy a női letartóztatottak könnyebben irányíthatók a megjavulás útjára.

Az istentiszteletek részére minden vallásfelekezetbelieknek templom vagy imahelyiségük van. A rabok osztályok szerint vannak elhelyezve a templomban, a lelkésznek jó magaviseletű rab is segédkezhethet, a zenét is szolgáltathatja hozzáértő rab s az énekkart az intézeti tanító készíti elő vagy akár letartóztatott is. Az egyik intézetben tett látogatásom előtti vasárnapon a rabok nagy része és a börtönügyi tisztviselők jó része az Ur asztalához járult.

A házszabályok szerint a lelkésznek különös gonddal kell foglalkozni azokkal, akik szabadulás előtt állanak. Hallottuk, hogy az elítélt első látogatója a magánzárkában a lelkész és az utolsó, aki

Fegyenének bevonulása a templomba

vel meghitten beszél, szintén az... Bizonyos, hogy sok, Krisztus-szeretet sugározta szó elveszett abban a pillanatban, amint a szabadult kilépett az intézet kapuján és a volt rab csak arra emlékszik legjobb esetben, hogy a pap is járt hozzá... de az a vigasztaló ebben is, hogy ha mégis volt, amint van is, csak egy, aki előtt a pap intelmei, jószándékú, nemes gondolatai meggyökeresedtek, akkor a társadalom igyekezete nem volt hiábavaló. Egyik napilapban olvashatta bárki az alábbiakat:

Megható ünnepség volt tegnap a ...fegyházban. A bér-málás szentségét adta fel ott a fegyenecnek ...megyéspüspök. A bér-málási ünnepségeknek érdekesek az előzményei. A fegyház agilis lelkésze munkája során látta, hogy a letartóztatottak tekintélyes hányada szerencsétlen családi körülményei folytán került a bűn útjára. Gyermekkorában a legtöbb egyáltalában nem részesült vallási oktatásban vagy csak nagyon hiányosan és legtöbbször meg sincs keresztelve, vagy ha megkeresztelték, nem vette fel a bér-málás szentségét. Ez indította arra a lelkészt, hogy... stb.

Leveleket sorolhatnánk itt fel ismét arról, hogy a papi munka és a női intézetben a kedves nővérek munkája a bűnöst visszavezette valóban a családba, az emberekhez. Csak becsületes ember írhat így: ...méltóztassék megengedni, hogy többször írassak, mert azt tetszik tudni, hogy nekem nincsen senkim és nagyon jól fog esni nekem szegény árvának, ha tudom, hogy mégis van valaki, akinek elmondhatom azt is, ha öröm ér, vagy azt, ha valami fáj. Én pedig hálámat úgy fogom leróni, hogy nagyon jól fogom magam viselni és hogy a kezem tiszta marad mindattól, ami nem az enyém...

Az egyik rab ebben a versben fejezi ki megjavulását:

J É Z U S U T J Á N ! . . .

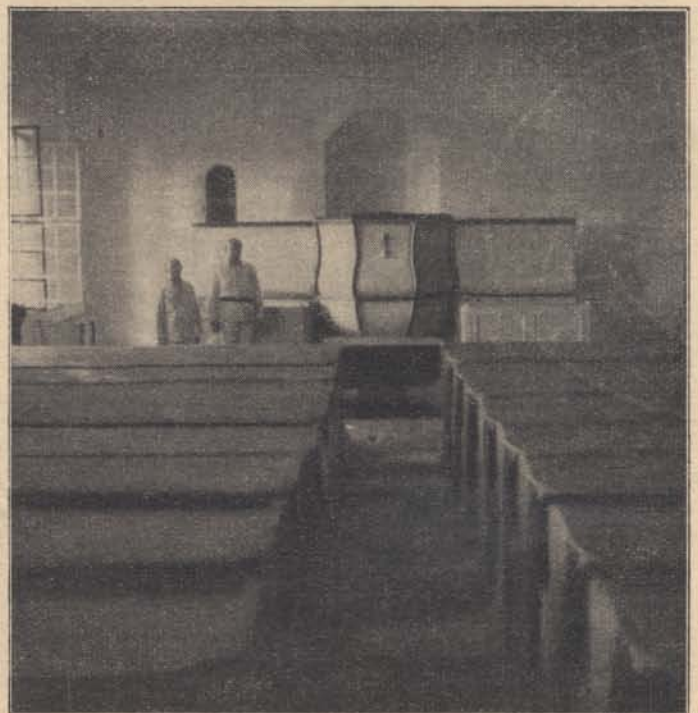
*Amikor a kapuk előtted megnyílnak,
Amikor vége van szenvedésnek, kinnak,
Amikor megkezdéd új életed útját,
Mikor a bűn úja feléd nyújtja csápját,
Zúgja a füledbe a bűnös nagyváros . . .
Hová még János?*

*Két utad van! Az egyik sima és széles,
Csillogó, ragyogó lámpáktól fényes,
Ut szélén kábító, illatos virágok . . .
De az út végén, szakadék vár rátok,
Ez az út, — a pokollal határos,
Erre még János?*

*Keskeny, sáros és rögös a másik út,
Nem látsz mellette, csak kicsiny falut,
Nincs rajta fény, buja csillogó pompa,
Tövis tép . . . út pora hajad bevonja,
De az út végén vár az Örök Város . . .
Erre menj János!*

A lelki gondozással egyidejűleg az elítélt szellemi és testi gondozásban is részesül. Az eddigiekből kitűnik, hogy a fegyelmi szabályok és a munkáltatás által a rendes életmód felé irányítják a rabot, de ez a munka félmunka volna, ha ugyanakkor nem iparkodna az államhatalom arra is, hogy a rab értelmi nevelésével őt közelebb hozza a törvények ismeretéhez, erkölcsi felfogását értelmi fokának emelésével gazdagítsa és ekképpen is igyekezzen őt viszatartani a bűntől.

Hogy ez a szándék sikerrel járjon, ahhoz ismét az egyénenkénti elbírálás szükséges elsősorban, amit ismét a tisztviselők végeznek és megállapításaik alapján sorolják a rabokat csoportokba és foglalkoznak velük. Az egyik ilyen csoportba azok kerülnek, akik írni-olvasni, számolni sem tudnak, vagy

Protestáns imaház a váci fegyintézetben

e tekintetben igen csekély a tudásuk. A másikba pedig az elemi iskolát végzeteket. Ha van elég jelentkező, megalakíthatnak harmadik csoportot is, amely a polgári iskola anyagát ismeri meg az iskolai idők alatt. Minden 30 éven aluli fegyenc és rab köteles iskolában résztvenni. Ha azonban ezek között úgynevezett tanult emberek lennének, az igazgató ezeket felmentheti. Hasonlóan azokat is, akiken értelmi képességeik miatt „nem fog” a tanítás. Előbbiek iskola helyett olvasmányokat kapnak, amiről később még megemlékezünk. A III. táblázatból egyéb érdekes adatokon kívül az írástudatlanokról.

III. táblázat.

Év	A Budapest	A törvényhatóságú és megyei városokban	A községekben	Megjegyzés
	elkövetett bűncselekmény miatt elítéltek száma			
1930	9.292	15.964	40.839	Ezek közül vagyontalan 37.589 írástudatlan 4.006
1931	10.658	18.056	45.246	
1932	10.929 ^{1.)}	20.673 ^{2.)}	53.404 ^{3.)}	Hatóság és hatósági közeg elleni bűncselekmény miatt 1.) 297, 2.) 251, 3.) 885
Fiatalkorúak által elkövetve:				
1932	349	1.541	2.696 ^{1.)}	1.) Ebből 2259 fiú 437 leány

a IV. táblázatból az elítéltek életkoráról nyerünk tájékoztatást.

IV. táblázat. A büntettek és vétségek miatt elítéltek életkora.^{1.)}

Év	12—17	18—21	22—29	30—49	50 és több	Megjegyzés
	é v e s					
1930	4.296	5.496	13.053	17.291	4.391	1.) A büntetőparancsok elmarasztaltak nincsenek feltüntetve
1931	3.901	6.318	12.743	16.617	4.091	
1932	4.006	7.394	13.118 ^{2.)}	16.410 ^{3.)}	4.57 ^{4.)}	2.) Ebből nő: 2.108 3.) „ „ 3.823 4.) „ „ 1.059

Mit tanítanak ilyen iskolában? Az írás, olvasás és a számtanból a négy alapművelet az első csoport anyaga, a másodikban már a helyesírást is oktatják a földrajz és történelem mellett és a rab egyéniségének megfelelően a gazdasági ismereteket, kertészetet, az okszerű állattenyésztést és mindazt, ami az egyszerű földműves embernek, a mai viszonyok között, a maga kis otthonában csak előnyére lehet. Az iparos foglalkozású rab természetesen ebbeli ismereteit gyarapíthatja. Azt a munkáltatásoknál már hallottuk.

A tanórák száma hetenkint 5—8. Azonban nemcsak itt foglalkozik a rab, hanem zárkájában is, mert a tanítónak nem annyiban áll a tanítása, hogy az előadási órákon foglalkozik, hanem köteles a rabot felkeresni és neki útmutatást, magyarázatokat adni. Így készül a rab a vizsgára, amelyet évente egyszer tartanak.

Beszéltem egyik intézet „törzs” lakójával. El-

Fegyencenként istentiszteleten

mondta, hogy írni-olvasni sem tudott, amikor idejutott. A tanítónak kimondhatatlanul hálás, mert megtanult olvasni s azzal hozzásegítette ahhoz, hogy a hosszú esztendőket könnyebben viselje, mert olvasni tud és lehet és szeret s olyan dolgokról szerzett tudomást, amiről sohse hallott. Megtanulta, hogy Isten van és rájött, hogy az Istenben való hit nélkül — nem lesz mibe kapaszkodni, ha innen kimegy.

A cigány irtózik az iskolától. A Miatyánkot se akarja megtanulni. Azt mondja: elég neki a „Devla” szó (Isten) ismerete. Az egyik vizsgán csúfot is váltott az intézet lelkésze velük. Egy se tudta. Viszont valamennyi megtanulta hibátlanul, mikor a lelkész jutalmul malacpapríkást ígért...

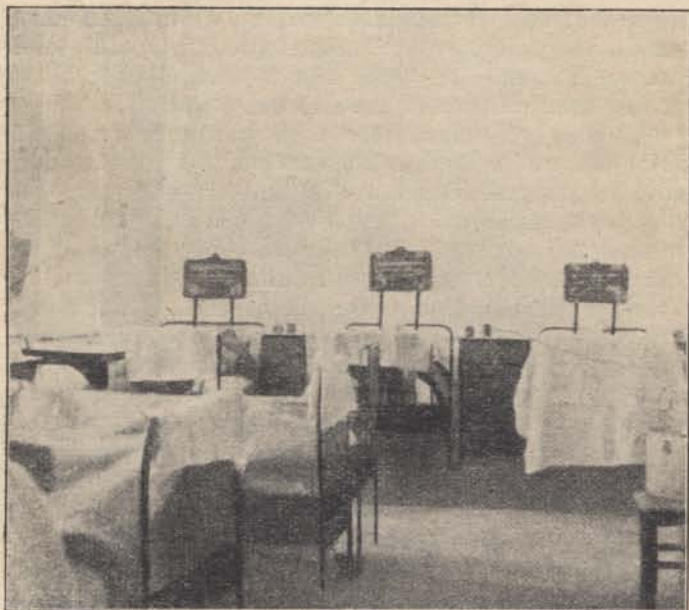
Ha — amint mondtam — a rab tanultabb, akkor kedvezményként olvasmányokat kap. Regényeket, igenis, akármennyire különösen hangzik ez. Igenis, olvashat a rab, sőt kell is, hogy megkapja ezeket, természetesen kellő megválogatással, mert mindenki maga-magán tapasztalhatja, hogy egyes szépirodalmi művek szépségeire még évek múltán is visszaemlékszik, bár az élettől más szépségeket is élvezett és élvez. Elképzelhető, hogy a rab, aki hosszú évekig él rabtársai között, akiknek társaságában szép, nemes, erkölcsös, felemelő gondolatokat nem nyer, annak egy szép könyv igazi élvezet. Hasznos és büntetőintézeti nevelésének további jó irányú kiegészítése. Végignézttem több könyvtárt az intézetekben, megnéztem a statisztikát is a kivett, olvasott könyvekről: Gárdonyi-, Jókai-könyvek szerepelnek leggyakrabban a kivett könyvek között és különösen pedig útleírások. Utóbbira könnyű a magyarázat. Aki körül van falazva, akinek a lelkén az elkövetett bűn szüntelen nyomásként él s talán idővel fáj is, az elvágyik abból a világból, amelyben mind ezt érzi. Elvágyik, az útleírások színes soraival kimegy a világba... Megenyhül benne a feszültség, rés szakad a sötét gondolatvilágban s ezen keresztül belopózhat oda a jóra való nemes szándék. Ezzel megint közelebb jutott a célhoz: visszakerülni az emberek közé, a tisztas társadalomba. Ez a célja az intézetekben tartott előadásoknak, ez a karácsonyfa-ünnepeknek, ez a célja annak is, amikor Krisztus születése napján a szeretetsomagokat kiadják a raboknak, akiktől messze a család s az, akit szeretnek...

Könyvtárrészlet a váci fegyintézetben

A szellemi foglalkoztatás egyik eszközét találtam a büntetőintézetek falai között, a váci nyomdaüzemben előállított „Bizalom” című fogházujtságot. Mindössze 8 oldal terjedelmű és havonta kétszer jelenik meg. A külvilágból hoz tájékoztató közleményeket, gyakorlati tanácsadó és a rabok dolgozatait is közli. Szerkesztője: dr. Nagy Emilné, volt igazságügyminiszterünk felesége.

A kórházi intézményről — bármelyik intézetben is néztem azokat — csak a legnagyobb elismeréssel lehet beszélni. A felszerelés, a rend, a tisztaság kifogástalan. Különösen egyiket sem tudom kiemelni. Mégis megjegyzem, hogy a váci fegyintézet európai hírű. Főleg a tüdőbetegeknek hasznos

Kórházterem a szegedi börtönben

már helyzete miatt is, mert egyfelől a hegyek levegője, másfelől bőséges napsugár és a Duna felől ismét tiszta levegő teszi erre alkalmassá. Sok beteg van a fegyházakban? Bár a létszám aránylag magas, a foglalkozás korlátozott és bár az elítéltek otthoni életkörülményei sem voltak a legkedvezőbbek az egészséget illetően, mégis kevés a beteg. Mindenki, az arra hivatottak közül a beteg embert tekinti a rabban és az odaadás az ápolásban, a gyógyszerellátás és az ételmezés csöppet sem különbözik a más kórházakban szokásostól. Igaz, annyiban mégis különbözik, hogy a rabokat ugyancsak rab ápoló látja el, de szigorú felügyelet mellett.

A laboratóriumban mikroszkop előtt találunk egy rabot. Hátranéz, feláll és jelenti, hogy sikerült kimutatni egyik beteg köpetében a tüdőbeteg jellemző Koch-bacillusát.

Megkérdem, mi volt „civilben”? Röviden felel: Borbély. Gyilkosság miatt életfogytiglan van itt. A laboratórium vezetőjének kiváló segítője. Az egyik ágyon beteg, gyomorbeteg. Mitől? — kérdem. Hümmög, buktatja a fejét. Az ápoló mondja meg, hogy a multkoriban megitta ez a beteg az asztalosműhelyben a polituranyagot, vágyván az alkohol után... Persze, összeégette a gyomrát...

Orvosi rendelő Márianosztrán

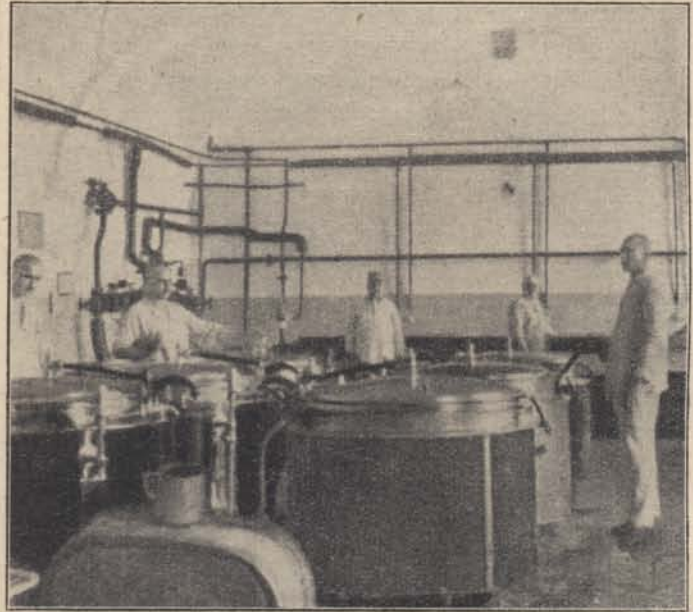
A konyhát mindenütt megtekintettem és az éppen elkészült ételt meg is kóstoltam. Úgy a konyhák korszerű felszereléséről, tisztaságáról, mint az ételek kifogástalan, ízletes voltáról teljes elismeréssel kell nyilatkozni. A rabok, akikhez az étkezést illetően kérdést intézhettem, már nem nyilatkoztak egyöntetűen, azonban csak a mennyiségről. Mert az ízével mindegyik elégedett volt. Ha most visszaidézem a mennyiséggel nem elégedetteket, azok között legtöbb olyan volt, akik — a felvilágosítás szerint — nem is iparkodnak arra, hogy a rendes étkezés mellett keresményeikből étkezésüket pótolják. Egyrészt nem is dolgoznak szorgalmasan és nem is viselik magukat úgy, hogy ezt a kedvezményt megkaphassák. Elöl már szóltam e kedvezményekről, nem ismeretlen tehát már olvasóim előtt. A rendes, időbeosztásos és kellő kalóriát tartalmazó étkezés több erőforrás mindenki számára, mint a hol semmi, hol pedig sok és csak a gyomor megtöltésére iparkodó evés. Mint a szabadlábban élő cigánynál, aki ha van, feszülésig eszik, ha

nincs napokig koplal. Itt a büntetőintézetekben, ahol megkívánja a rend a munkáltatást és munkálkodást, igen nagy figyelmet fordítanak erre a fontos kérdésre. Viszont senki sem kívánhatja, hogy tortákat kapjanak az elítéltek. A mennyiség és ízletesség pedig megvan. Statisztika az elítéltek súlyviszonyairól a következőket tárta elő: Az 1922 október hónapban befogadott fegyenc testsúlya 69 kg volt és amikor 1936 szeptember hónapban szabadult: ugyanannyi. Egy másik 1921 április hónapban 61 kg volt, amikor 1936 augusztusban elkészült az intézettől: 72.5 kg-ra gyarapodott. Volt, aki 14 év alatt 16 kg-ot hízott, volt, aki 1934 november és 1936 július hónapok közötti időben 4 kg-ot fogyott. A könyv, amelyben ezeket az adatokat megtaláltam, egy-egy oldalán 30 elítélt adatait tünteti fel. Átlag kettőt találtam ezekből, akiknél súlycsökkenést állapított meg az orvos.

Idejegyzek még egy betegéltaport: csontleves, borjúsült burgonyasalátával, darástészta.

Tárgyilagos szemlélő ebből tiszta képet alkothat magának az élelmezés színvonaláról és értékéről.

Nem is foglalkozom e kérdéssel részletesebben, viszont még megemlítem, hogy az ételek ízesítéséhez szükséges paprikát a szegedi intézet gazdasága

Konyharészlet egyik letartóztatási intézetben

Fegyencnők csecsemői

termeli és ellátja az ország valamennyi intézet ebbeli szükségletét. Rabok palántálják, kapálják, szedik, szárítják és készítik elő a malomba. Egy-egy évi termés kb. 40 métermázsa örölt paprikát eredményez.

Minden letartóztatott életében elkövetkezik egyszer, előbb-utóbb, egy jelentős állomás: vagy szabadul vagy közvetítőintézetbe kerül, vagy pedig feltételesen szabadságolják. Akármelyik: öröm annak, akit ér. Azok, akik *legalább* három évi fegyházra vagy börtönre voltak ítélve és büntetésük kétharmadrészét (az életfogytig elítéltek 10 évet) már kitöltötték, szorgalmasak voltak és kifogástalan magaviseletet tanúsítottak, közvetítő intézetbe kerülnek. Ezekre az intézet igazgatója terjeszt elő javaslatot, az elítéltekkel foglalkozók meghallgatása után, az igazságügyminiszterhez.

A közvetítőintézet a Crofton-rendszer harmadik fokozata. Célja, hogy az elítélt kevesebb ellenőrzés mellett tanujelét adhassa jóviseletének és

hogy ezidő alatti életberendezése által közelebb jusson a szabad élethez. Ebből is a büntetés végrehajtásrendszerének igen nagy körültekintéssel, mindig az egyénnel való foglalkozás eredményeire fektetett súllyal történt megalkotására, kell előnyös következtetést levonni. Mert azt mindenki elképzelheti, hogy a hosszú esztendőkön át a falak mögé zárt ember egyszerre való kibocsátása a társadalomba, — aligha eredményezne mindig jót. Hozzá kell ismét szoktatni. Abban a feltevésben van az államhatalom, hogy ez nem nehéz feladat, hiszen éveken át foglalkoztak az elítéltekkel, hozzászoktatták a munkához, jutalmazták is, lelki irányítást is kapott, feltehető, hogy nem lesz eredménytelen a vele való sok, hosszú munka.

A szegedi börtön-gazdaság paprika termésének szárítása

A közvetítőintézetbe utaltak főleg földműveléssel és az ezzel kapcsolatos belső gazdasági munkán (bognár, lakatos, kőműves, stb.) vannak foglalkoztatva. Ez természetesen a szabadban folyik, ahol az elítélt már dohányozhat is. Ezt azzal a súllyal kell értékelni, amivel én azzal, hogy elsősorban említettem a különleges bánásmód ismertetésénél. Mert valóban nagyon nagy előny ez már. Azt csak dohányos ember tudja, mit jelent attól megfosztva lenni. Ez már a szabadság egy tartozéka.

Az intézetbe beutalt levelet most már gyakrabban írhat, látogatókat gyakrabban fogadhat, a neve: fogoly. Készül ezekkel is a szabadságra. Talán egyik-másik arcot — falujából — el is felejtette, talán a csendőr arca él élénken emlékében, azé, aki őt átadta évekkkel ezelőtt az ügyésznek. Lehet, hogy ezt az arcot igen mélyen véste emlékébe s lehet, hogy találkozni is akar még azzal. Készül a szabad életre és a hazulról kapott látogatások, meg levelek csak serkentik és tüzelik a vágyait... ki innen, ki... hazamenni... Ez sem mindennapi érzés, ez is kín...

Ha jól viselte magát, eljön ennek is az ideje. Ha fegyelmi vétséget követ el, visszakérül a börtönbe vagy fegyházba...

(Folytatjuk.)

A magyar csendőrség és rendőrség küldöttsége Lengyelországban.

Írta: OLCHVÁRY-MILVIUS ATTILA őrnagy.

Zamorski Kordján dandártábornok, a lengyel államrendőrség főparancsnoka már szeptemberi magyarországi látogatása alkalmával meghívta a magyar csendőrséget és rendőrséget Lengyelországba. Erre a meghívásra, amelyet a lengyelek időközben hivatalosan is megismételtek, november 7-én, reggel Budapestről öttagú küldöttség kelt útra. Tagjai voltak a belügyminisztérium részéről: dr. *Szemerjay-Kovács Dénes* miniszteri tanácsos, a m. kir. rendőrség részéről: *Ferenczy Tibor* a budapesti rendőrség főkapitánya és dr. *Sombor-Schweinitzer József* rendőrtanácsos; a csendőrség részéről: *Szűtsy Imre* ezredes, a belügyminisztérium VI—b. osztályának a vezetője és *Olchváry-Milvius Attila* őrnagy.

A küldöttség november 7-én 8 óra 30 perckor a wien gyorsvonattal a keleti pályaudvarról indult és Ausztrián, Németországon keresztül utazva, 8-án 12 óra 58 perckor érkezett a Berlin—warszawai vasúti vonal lengyel és magyar zászlókkal, fenyőgallyakkal díszített lengyel határ állomására: Zbyszynba. Az állomásépület előtt a helyi rendőr-őrs légnysége állt sorfalat. A magyar küldöttséget itt a határon *Jan Stanislaw, Sawicki* alezredes (alfelügyelő), posnani vajdaság rendőrpáncsnoka, *Jozef Wroblewski* főhadnagy (albiztos), a tomisysli rendőr körletparancsnok (a szárnyparancsnoknak felel meg), továbbá *Leon Graczyk* főhadnagy üdvözölték. Utóbbi *Zamorski* tábornok összekötőtisztül rendelte ki a magyar küldöttség mellé, aki az egész lengyelországi tartózkodás alatt a küldöttség mel-

lett maradt. A lengyel tisztek beszálltak a vonatba és a küldöttség az ő társaságukban folytatta útját. A határig a magyar küldöttség elé utazott *Hidy János*, a poznani egyetem magyar lektora, tb. magyar konzuli tisztviselő is.

A vonat 14 óra 25 perckor gördült be a magyar himnusz hangjai mellett a poznani pályaudvarra. A perronon katonazenekar és acélsisakos rendőrdíszszázad állt. A küldöttséget *Jan Plotnicki* ezredes, a rendőrfőparancsnokság szemléelője, a rendőrség főparancsnokának nevében és az államrendőrség poznani városparancsnoka fogadta. Az állomás lengyel-magyar zászlódíszben pompázott. A küldöttség a magyar, majd a lengyel himnusz hangjai mellett ellépett a tisztelgő díszszázad előtt, majd elbeszélgetett a lengyel-magyar egyesület tagjaival, akik hölgyekkel együtt megjelentek a pályaudvaron, hogy a magyar küldöttséget üdvözljék. Néhány pernyi tartózkodás után a küldöttség, amelyhez innen kezdve *Plotnicki* ezredes is csatlakozott, felszállt a vonatba. A vonat kigördülésekor a század tisztelgett és a zenekar a magyar és lengyel himnuszot játszotta. Poznantól kezdve Warszáig a küldöttségnek minden olyan állomáson, ahol a vonat tartózkodott, a legmelegebb fogadtatásban és üdvözlésben volt része. Valamennyi állomást lengyel és magyar zászlók díszítették és kivonult a helyben állomásozó rendőrség. Egymást követték *Wrzerinia*, *Stzalkowo*, *Konin*, *Kolo* és *Kutno* állomások. *Koninban Sawicki* alezredes búcsút vett és dr. *Jozef Torwinski* ezredes, a lodzi vajdaság rendőrpáncsnoka csatlakozott a küldöttséghez. A konini állomás épületének homlokzatán virágfüzérektől övezve, magyarul: „Éljen Magyarország!” felirat állott. Hasonló figyelemben volt része a küldöttségnek a többi állomásokon is.

Kutno állomásán *Torwinski* ezredes elbúcsúzott és *Wladislaw Lozinski* ezredes, a warszawai vajdaság rendőrpáncsnoka szállott fel a vonatra, aki a küldöttséget Warszáig kísérte.

A vonat 8-án 19 óra 28 perckor futott be a warszawai főpályaudvarra, ahol a küldöttséget lengyel részről tisztikara élén *Zamorski Kordján* dandártábornok, a lengyel államrendőrség főparancsnoka fogadta. A küldöttség fogadására megjelent *Hóry András* meghatalmazott miniszter, Magyarország warszawai rendkívüli követe, *Lengyel Béla* vkszt. alezredes warszawai magyar katonai attaché, *Platb Felician Balaban* ezredes, a lengyel katonai csendőrség páncsnoka, *Wladyslaw Segda* csendőrőrnagy, *Edward Zienkiewicz*, a lengyel államvasutak warszawai igazgatója, dr. *Zsolnay Oszkár* a magyar külkereskedelmi hivatal warszawai kiküldöttje, a warszawai „Petőfi Sándor Magyar Egyesület” elnöke és még több előkelőség. A hatalmas pályaudvar lengyel-magyar zászlódíszben állt, sőt a legmeszebbmenő figyelem jeléül piros-fehér-zöld szalagok díszítették a kivonult rendőrszenekar ezreddobosának a botját, a zenészek kürtjeit és dobait is.

A küldöttség a két himnusz hangjai közben ellépett a kivonult díszszázad előtt, majd a díszváróteremben történt bemutatkozások után, *Zamorski* tábornok és a lengyel rendőrtisztek kíséretében szállására, az „Európa” szállóba hivatott, ahol a *Zamorski* tábornok által adott szűkkörű baitársi vacsorán vett részt. A szálloda kapujától jobbra és balra, a küldöttség egész warszawai tartózkodása

Megérkezés a warszawai pályaudvarra.

alatt karabélyos, acélsisakos rendőr díszőrök állottak.

November 9-ének délelőttje látogatásokkal és a város megtekintésével telt el. A küldöttség rendelkezésére bocsátott gépkocsik hűtőjét magyar és lengyel zászlócskák díszítették.

10 órakor a küldöttség látogatást tett *Zamorski Kordján* tábornoknál a rendőrfőparancsnokságon, amelynek homlokzatát a lengyel zászló mellett hatalmas piros-fehér-zöld zászló díszítette. A warszawai tartózkodás alatt egyébként az összes rendőrségi épületeken és az Európa-szállón is ott lengette a szél a magyar trikolórt.

A főparancsnokságról a küldöttség *Zamorski* tábornok társaságában dr. *Felicjan Slavoj-Skladkowski* hadosztálytábornok miniszterelnök és belügyminiszternél tisztelgett, majd felkereste *Henryk Kavecki* és *Wladislaw Korsak* belügyi államtitkárokat. A belügyminisztériumból a küldöttség a hadügyminisztériumba hajtatott, ahol *Janusz Gluchowski* dandártábornok alhadügyminiszter fogadta. *Szűtsy Imre* ezredes és *Olchvály-Milvius Attila* őrnagy ezután külön látogatást tettek *Zamorski* tábornok kíséretében *Balaban* ezredesnél, a katonai csendőrség főparancsnokánál, majd az egész küldöttség a m. kir. követségre ment, ahol tisztelgett *Hóry András* rendkívüli követ, meghatalmazott miniszternél és látogatást tett vitéz *Rényey Viktor* követségi tanácsosnál és *Lengyel Béla* vkszt. alezredes, katonai attachénál.

A délelőtt hátralevő részén a küldöttség a lengyel rendőrtisztek kíséretében a gyönyörű várost tekintette meg. Így többek között a kir. palota történelmi levegőjű termeit, ahol a látogató lépten-nyomon az évszázados magyar-lengyel kapcsolatok emlékére bukkan, a régi Warszawa egy részét komor, patinás, középkorú épületeivel, a gyönyörű *Lazinek* nyári kir. kastélyt, *Poniatowski Stanislaw August*, az utolsó lengyel király kedvenc tartózkodási helyét műkincseivel és gyönyörű parkjával, végül az újonnan teremtet és mégis gyönyörű, gazdag anyagot tartalmazó hadimúzeumot.

15 órakor az Európa-szálloda külön termében a belügyminiszter villásreggelit adott a magyar küldöttség tiszteletére, melyen a belügyminiszteri államtitkárok, a belügy- és külügyminisztérium magasrangú tisztviselői, a warszawai vajda, a rendőrtisztikar, élén *Zamorski* tábornokkal, *Hóry András* magyar követ és *Lengyel* vkszt. alezredes, katonai attaché vettek részt.

18 órakor a küldöttség *Zamorski* tábornok társaságában megtekintette a lengyel nemzet szentélyét — a Belvedere palotát — ahol az új Lengyelország megteremtője, a nagy *Pilsudski* tábornagy élt, dolgozott és lehunyta a szemét. Imponáló és egyben megkapó az a kegyelet, amellyel lengyel testvéreink nemzetünk nagy fiának emlékét őrzik. A Belvedere muzeummá vált. Mindent érintetlenül hagytak. A tábornagy íróasztalán ott fekszik egyszerű, néhány pengőnyi értékű zsebórája, betegágya mellett

az éjjeli szekrényen a hőmérő, mutatva az utolsó lázmérés eredményét, a térképasztalon a nagyító üveg úgy, ahogy azt a tábornagy hagyta. Érintetlenül áll az a fekete drapériákkal burkolt terem is, ahol a tábornagy holttestét felravatalozták. A katafalkon, a koporsó helyén az a kristály urna áll, amelyben Pilsudski tábornagy szívét őrizték addig, amíg végrendelete értelmében ezüst urnába zárva, kedvenc városába, Vilnába szállították és édesanyja kriptájában helyezték el. A ravatal körül hervadnak a koszorúk százai, közöttük több piros-fehér-zöld szalagos magyar koszorú is. A tábornagy virágait gondosan ápolják, a virágvázába mindennap friss virágot helyeznek, de mindennap odateszik a megszokott helyre azokat az újságokat is, amelyeket a tábornagy életében olvasni szokott. Az egyik terem magyar vonatkozású emléket őriz: a *Báthory István* nevét viselő m. kir. kerékpáros zászlóalj ajándékát. Pilsudski tábornagy nekünk magyaroknak nagy barátunk volt. Sohasem felejtette el, hogy 1920-ban, midőn az orosz vörös hadsereg már Warszawa falaihoz közeledett, Európa népei közül csupán Magyarországon volt az, amely annak ellenére, hogy földre tiporva maga is sok sebből vérzett, mégis segítőt kezet nyújtott a testvéri lengyel nemzet felé.

November 9-én este fél 21 órakor *Hóry András* rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter látta a küldöttséget lakásán ebéden vendégül. Az ebédre hivatalos volt a két lengyel belügyi államtitkár, több magasrangú lengyel belügyi és külügyminisztériumi tisztviselő, a warszawai vajda, *Zamorski* tábornok több magasrangú rendőrtiszttel, *Balaban* esendőrezredes és *Segda* esendőrőrnagy, *Henryk Weiss* lengyel ezredes, *vitész Rényey Viktor* magyar követségi tanácsos, *Lengyel Béla* vkszt. alezredes, katonai attaché és *Perlaky-Kassa* magyar követ-ségi attaché.

November 10-én reggel 8 órakor a magyar küldöttség az elesett rendőrök lelkiüdvéért mondott gyászmisén vett részt. Ezt követőleg a rendőrfőparancsnokság dísztermében gyülekezett az ünneplő közönség, ahol a falakba illesztett márványtáblák örökítik meg a szolgálatban elesett rendőrök neveit. A legújabb márványtáblát, amely 23 elesett rendőr nevét tartalmazza, még fehér lepel borította. A leplezési ünnepségen megjelent a két belügyi államtitkár, a lengyel hadsereg tisztiküldöttsége, *Zamorski* tábornok tisztikarával, a vidéki vajdaságok rendőrségei, az elesettek hozzátartozói, *Hóry András* magyar követ, *Lengyel* alezredes katonai attaché és a magyar küldöttség. Néhány perccel 10 óra után a terembe lépett altábornagyi egyenruhában *Slawoj Skladkowski* miniszterelnök, aki az emléktáblát rövid, katonás beszéd keretében leleplezte. Ezután a magyar küldöttség hatalmas nemzetiszínű szalagos koszorút helyezett az emléktáblára és néhány pillanatig néma tisztelegéssel áldozott az elesett rendőrök

emlékének, majd részvétét fejezte ki a hozzátartozóknak.

A főparancsnokságról a küldöttség *Zamorski* tábornok, *Hóry András* követ, *Lengyel* alezredes katonai attaché és több magasrangú lengyel rendőrtiszt társaságában a hatalmas méretű Pilsudski-térre hajtatott, ahol a vezérkar gyönyörű palotájával szemben a rendőrség tartalékszázalója és a rendőr lovas félézred fogadásra készen állott. A fogadásnál a rendőrségnek a két himnusz játszott. A magyar küldöttség ellépett az arevonál előtt, majd a vezérkari palota nyitott oszlopcsarnokában, a rendőrfőparancsnokság törzsszázadának tisztelegése és a himnusz hangjai mellett, a lengyel hadsereg tisztiküldöttsége és számos lengyel közéleti előkelőség jelenlétében megkoszorúzta az ismeretlen katonai emlékművét. Az emlékmű előtt a lengyel alpesi vadászok állottak díszőrséget.

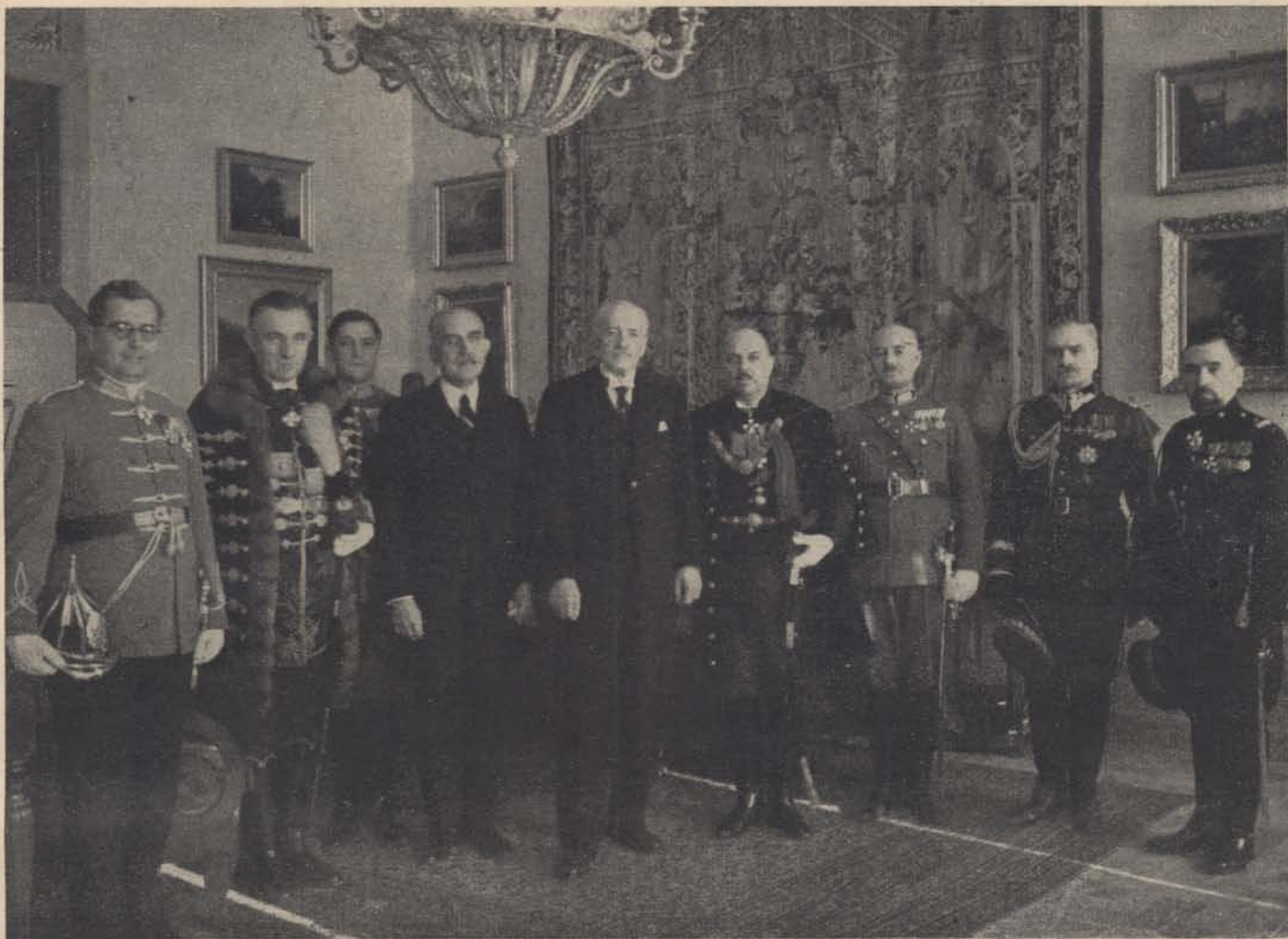
A megkoszorúzás után a Pilsudski-téren az elesett rendőrök katonai tiszteletadásban való részesítése következett. A kivonult csapatok két szárnya bekanyarodott, majd 3 rendőrtiszt lépett elő. Az első jelentette *Zamorski* tábornoknak a hősi halált halt rendőrök számát. A második felolvasta a rendőrfőparancsnoksági parancsot, amely az elesettek katonai tiszteletadásban való részesítését rendeli el. Ezután a kivonult csapatokat tiszteletadásra vezényelték, majd a harmadik tiszt felolvasta az elesettek nevét és azt, hogy mikor és hol haltak hősi halált. Minden név után rövid, komor dobpergés következett.

A magyar küldöttség ezután gépkocsiba szállt és *Zamorski* tábornok, valamint *Hóry András* követ társaságában a királyi palotába hajtatott, ahol abban a nagy megtiszteltetésben volt része, hogy *Dr. Ignacy Moscicki*, a lengyel köztársaság elnöke fogadta. *Ignacy Moscicki* 1926-ban választották elnöké 7 évre, de 1933-ban újra választották. A köztársasági elnök leírhatatlan szívéllyességgel fogadta a magyar küldöttséget és beszélgetés közben rámutatott arra, hogy a lengyel-magyar barátságot nemcsak az évszázados kölcsönös rokonszenv, hanem a közös érdekek is szorossá és értékké teszik. A fogadás mintegy negyedórát tartott.

A királyi palotából a Pilsudski-térre visszatérve, *Zamorski* tábornok személyesen díszítette fel a jelenyes kitüntetésben részesült legénységet, akiknek kézzel a magyar küldöttség tagjai is kifejezték szerencsekívánataikat. A feldíszítés után a kivonult rendőresapatok díszmenetben vonultak el a küldöttség előtt. A díszmenet minden tekintetben kifogástalan volt, a csapatok feszes, katonás tartása, mintaszerű öltözeke és felszerelése a küldöttség minden tagját megragadta. A gépkocsiba szálláskor az ünnepély színhelyén egybegyűlt közönség a magyar küldöttséget lelkes ovációban részesítette. A rendőrünnepélyt a Bristol-szállóban katonaebed fejezte be, amelyen az összes vajdaságok tiszti és legénységi küldöttségei vettek részt.

15 órakor a királyi palota udvarán a köztársaság elnöke fényes ünnepség keretében nyújtotta át *Smigly-Rydz* tábornoknak, Lengyelország új tábornagynak a marsallbotot. E történelmi jelentőségű ünnepségnek — hála *Zamorski* tábornok leírhatatlan figyelmeztetésének — a magyar küldöttség közvetlen közelből szemlélője lehetett.

— Nem kell sajnálni Magyarországot! — ezekkel a szavakkal nyitotta meg Tardieu, Clemenceau bizalmas munkatársa azt az albizottsági ülést, mely Magyarország új határait készült megállapítani. Ilyen elnöki biztatásra dolgozott azután ez az albizottság.

A magyar küldöttség a lengyel köztársaság elnökénél. Balról jobbra: *Sombor-Schweinitzer József* rendőrtanácsos, *Szemerjay-Kovács Dénes* miniszteri tanácsos, *Olchváry-Milvius Attila* őrnagy, *Hóry András* magyar követ, *Moscicki* köztársasági elnök, *Ferenczy Tibor* rendőrfőkapitány, *Szűtsy Imre* ezredes, *Slavoj-Skladkowski* altábornagy, miniszterelnök, *Zamorski Kordján* tábornok, a lengyel államrendőrség főparancsnoka.

18 órakor a magyar küldöttség látogatást tett *Zamorski* tábornok lakásán, aki teát adott, majd 22 órakor részt vett a warszawai „Petőfi Sándor Magyar Egyesület” estélyén, ahol *Zamorski* tábornok felesége a lengyel rendőrtisztikar hölgyeivel, továbbá *Hóry András* magyar követ a követség uraival és *Lengyel* vkszt. alezredes követségi attaché is megjelent.

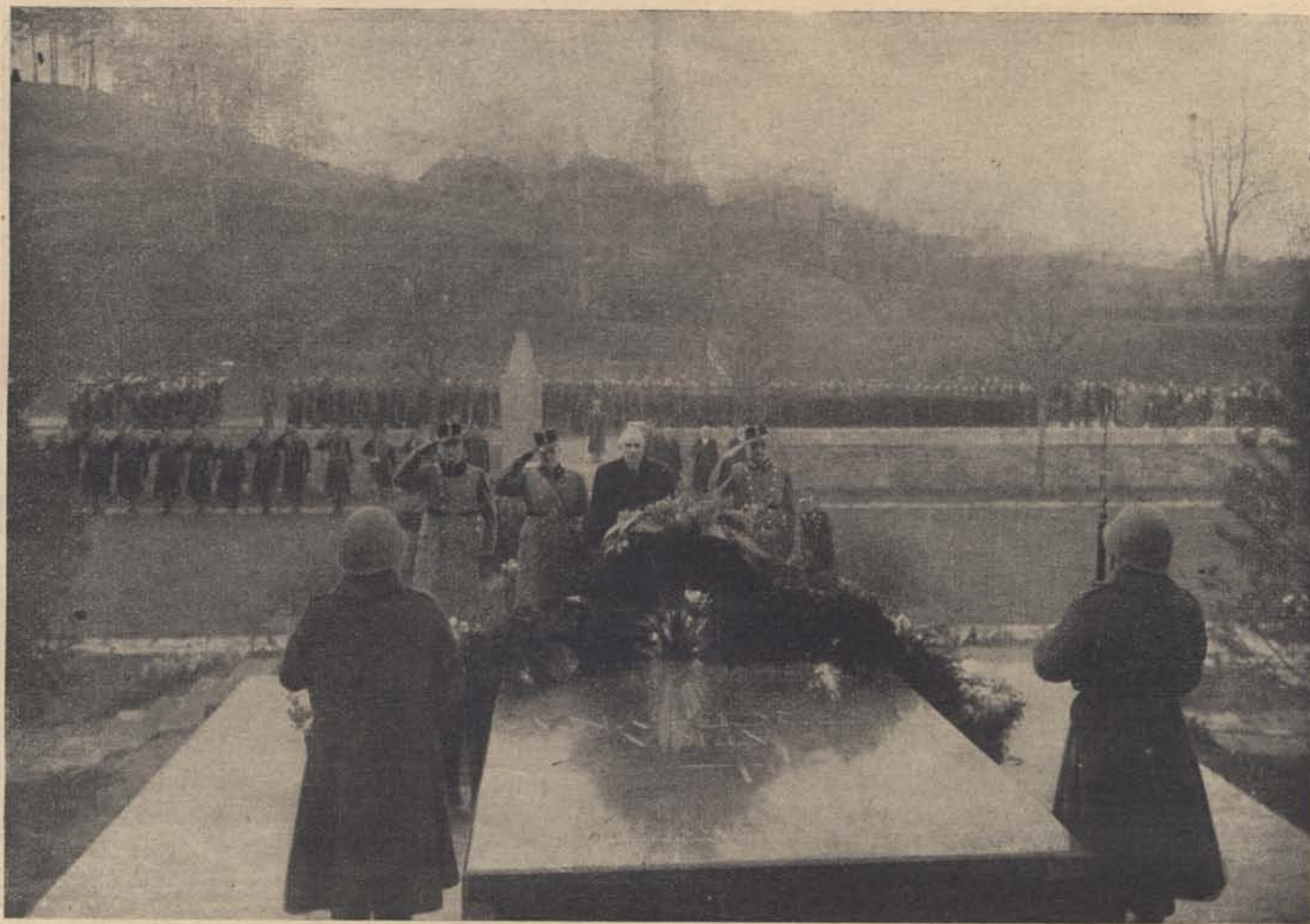
Ferenczy Tibor főkapitány ezután búcsút vett a lengyel vendéglátóktól és a küldöttség tagjaitól, mert másnap Budapestre útba kellett indulnia, ahová hivatali kötelességei szőlítetták.

November 11-én van a lengyelek nagy nemzeti ünnepe, az új Lengyelország születésnapjának ünnepe. 11 órakor a királyi palota mellett levő katedrálisban ünnepi hálaadó istentiszteletre gyűltek egybe a köztársaság elnöke, a tábornagy, a kormány, valamint Lengyelország összes katonai és polgári előkelőségei, a diplomáciai testület, a katonai attachék. A magyar küldöttség *Zamorski* tábornok társaságában, a templom szentélyében, a külföldi katonai attachék mögött kapott előkelő helyet. A misét a warszawai biboros hercegek celebrálta fényes papi segédlettel.

A mise után mindenki igyekezett elfoglalni helyét a tribünökön, hogy tanuja lehessen annak a

felejthetetlen látványnak, amelyet az erőteljesebb duzzadó fiatal Lengyelország gyönyörű hadseregének közel három órán keresztül tartó díszmenete nyújtott. A magyar küldöttség *dr. Juliusz Kozolubski* ezredes, a rendőrfőparancsnok vezérkari főnöke és még több lengyel rendőrtiszt társaságában a diplomáciai kar számára fenntartott tribünön kapott helyet. A díszmenetet a hadügyminiszter vezényelte.

A díszmenet egész ideje alatt repülőgépek keringtek a levegőben, majd a díszmenet vonala felett zárt egységekben vadász- és bombázórajok repültek el. A díszmenet minden katonaszívet megörvendeztető látványt nyújtott. A csapatok fegyelmezett kiépítés mellett tanuskodó magatartása, a kifogástalan felszerelés és fegyverzet, a korszerű hadianyag a szemlélőben mély benyomást keltettek és egyben tanúságot tettek az új Lengyelország hatalmas katonai erejéről. És még egyet lehetett megfigyelni. A katonák szeméből sugárzik a büszkeség, a szolgálati kedv, hogy ők Lengyelország katonái lehetnek. A hadsereget a néphez mély érzelmi kötéllekek fűzik. Minden lengyel büszke a hadseregére. November 11-én már kora reggel tömegek lepték el az utcákat, tereket, az utcák mentén álló házak ablakait, erkélyeit, tetőit és lelkesen megéljeneztek minden egyes elvonuló csapatot.

A magyar küldöttség a Himnusz hangjai mellett tiszteleg Vilnóban Pilsudski szíve nyugvóhelyének megkoszorúzása után.

Délután 15 órakor *Kozielewski Marian* alezredes, a warszawai rendőrségi városparancsnok villásreggelit adott a magyar küldöttség tiszteletére. A villásreggelen *Zamorski* tábornok és rendőrtisztikarán kívül részt vett *dr. Stanislaw Lepkowski* volt budapesti lengyel követ, a lengyel köztársasági elnök kabinetirodájának jelenlegi főnöke is.

Este 20 órakor, a nemzeti ünnep alkalmából, diszeládás volt, amelyre a magyar küldöttség is meghívót kapott. A küldöttség részére a színpaddal szemben fekvő földszinti páholyt tartották fenn. A páholy korlátját arasznyi széles, magyar nemzeti színű drapéria díszítette. Felvonás közben *Smigly-Rydz* tábornagy páholyában fogadta a magyar küldöttséget. A küldöttség tagjait *Zamorski* tábornok mutatta be a tábornagynak, aki szívélyesen elheszélgetett velük. A tábornagy a lengyel-magyar barátságról szólva megjegyezte, hogy ő azt már zsenge gyermekkorában az iskolában szívta magába.

A színházból a küldöttség egyenesen a pályaudvarra hajtatott, hogy a programnak megfelelően Vilnoba utazzon. Búcsúztatására a pályaudvaron megjelent az egész warszawai rendőrtisztikar, a hálókocsi feljárata mellett jobbról-balról díszőr állott. Vilnoba utazott a magyar küldöttséggel *Zamorski* tábornok parancsőrtisztjével, *Jan Plotnicki* ezredes, a főparancsnokság szemlélője, *Stanislaw Wasiliewski* őrnagy, a warszawai bűnügyi hivatal vezetője és *Leon Graczik* főhadnagy, összekötő tiszt.

A vonat november 12-én 7 óra 45 perckor érkezett a lengyel és magyar zászlókkal díszített vilnoi

pályaudvarra. A perronon zenekar és diszszázad állott. A küldöttséget *Henryk Jacyna* alezredes, a vilnoi vajdaság rendőrparancsnoka fogadta beosztott tisztjei élén. A fogadásnál a vilnoi katonai városparancsnok is képviseltette magát. A küldöttség a magyar és lengyel himnusz akkordjai közben ellépett a diszszázad előtt, majd gépkocsikba szállva, látogatást tett a rendőrparancsnokságon *Ludwik Bocianski* vilnoi vajdánál és megtekintette a város nevezetességeit. A Szent Péter és Pál-templom előcsarnokában márványtábla örökíti meg annak a vilnoi fiatal lengyelnek az emlékét, aki 1849 augusztus 11-én, magyar szabadságért küzdve, magyar földön, mint honvédhuszárfőhadnagy halt hősi halált.

10 óra 10 perckor a magyar küldöttség felkereste a vilnoi hősök temetőjében *Pilsudski* tábornagy szívének nyugvóhelyét és megkoszorúzta. A megkoszorúzási ünnepséghez rendőrdiszszázad vonult ki zenekarral, amely a megkoszorúzás alatt a magyar és lengyel himnuszt játszotta. Az ünnepségen jelen volt a vilnoi vajda és a hadsereg tisztiküldöttsége is. *Pilsudski* tábornagy szíve, ezüst urnába zárva, végső akaratának megfelelően, édesanyja sírjában, lábainál pihen. A sírkövön csak ennyi áll: „Itt nyugszik egy anya és fiának a szíve”. A sírt azoknak a lengyel katonáknak a sírjai veszik körül, akik a vilnoi harcokban lettek hősi halált.

Vilno nevezetessége az ősi „Báthory” egyetem. Az egyetemet *Báthory István* lengyel király alapította 1578. évben. A magyar küldöttség látogatást tett az egyetemen, ahol a távollévő rektor nevében

Az Ismeretlen Katona sírjának megkoszorúzása Warszawában.

Dr. Marian Zdziechowski egyetemi tanár fogadta. A küldöttség ezután megkoszorúzta *Báthory István*-nak az egyetem aulájában lévő életnagyságú képét. Az egyetemen a diákság a magyar küldöttséget lelkes ovációban részesítette, éltette Magyarországot és a lengyel-magyar barátságot. A vilnai rendőrpáncsnokság női rendőri osztagánál tett látogatás után gépkocsikirándulás következett a közeli Troki községbe. A község főutcáján a küldöttség tiszteletere kivonult az ott állomásozó határőrszázlój egy százada a zlj. zenekarával, amely a magyar himnuszot játszotta. A zászlóalj parancsnoka, *Fildorff* alezredes tisztikara élén fogadta a magyar vendégeket. A küldöttség megtekintette a troki-i rendőrsöt. Délben a határőrszázlój tisztikara a tisztietkezésében ebédet adott a magyar vendégek tiszteletere.

Trokiból a magyar küldöttség Vilnába tért vissza, ahol a rendőrség ottani bűnügyi hivatalának megtekintése után, 15 óra 30 perckor, a „George” szálló különtermében adott villásreggelin vett részt. A villásreggelin részt vett a vilnai vajda, *Kazimierz Bogumil Janicki* vezérkar ezredes, Vilno katonai parancsnoka, *Zdziechowski* egyetemi tanár és az egész vilnai rendőrtisztikar. A zenét a vilnai gyalogezred zenekara szolgáltatta.

Villásreggeli után a küldöttség megtekintett egy kerületi rendőrbiztosságot, majd látogatást tett *Bociánszki* vilnai vajda lakásán, aki teán látta vendégül a küldöttséget.

A vajda lakása az úgynevezett köztársasági palotában van. A vajda megmutatta ennek a történelmi nevezetességű épületnek a termeit, amelyben 1812-ben Napoleon lakott a gyászos kimeneteli oroszországi hadjárata előtt. Itt tartózkodott gyakran *Pilsudski* tábornagy is, aki idejárt Warszawából pihenni, de itt, ebben a palotában, születtek meg legnagyobb tervai és elhatározásai is. Vilno volt a tábornok kedvence városa, azt szokta róla mondani, hogy „Vilno a világ közepe”.

Este 22 óra 20 perckor a magyar küldöttség *Zamorski* tábornok és a Warszawából jött rendőrtisztek kíséretében visszautazott Warszawába. Búcsúztatásra a pályaudvaron megjelent az egész vilnai rendőrtisztikar, a vajda, *Janicki* ezredes katonai városparancsnok és *Zdziechowski* egyetemi tanár.

Warsawába 13-án reggel 7 órakor érkezett a vonat. A pályaudvaron ott várt az egész warszawai rendőrtisztikar. 9 órakor a gyakorlótéren *Julius Kozolubski* ezredes, a rendőrlőparancsnok vezérkari főnökének rendezésében a főparancsnokság lovas fél-ezrede, *Mieczyslaw Tarvid* őrnagy parancsnoksága alatt, a tömeggel szemben való fellépés különböző módjait mutatta be, majd saját, festői látványt nyújtó lovaszenekarának lovas indulója mellett díszmenetben vonult el *Zamorski* tábornok és a küldöttség előtt. A lovas félezred megjelenése és a bemutatott gyakorlatok a legjobb benyomást keltették.

Zamorski Kordján tábornok, a lengyel államrendőrség főparancsnokának az ebédje.

Nagyszerű katonai, lovas és karhatalmi kiképzésben részesült csapat, kitűnő loanyag.

Ezután a küldöttség Zamorski tábornok kalauzálása mellett megtekintette a legmodernebbül és gazdagon felszerelt bűnügyi laboratóriumokat. Vezetőjük, dr. Wladislaw Sobolewski ezredes, aki a lausanne-i kriminalisztikai egyetemet végezte, komoly és eredményes krimináltechnikai munkát folytat. Ezután a tiszti iskola, a női rendőrség és női rendőrképző iskola megtekintése következett. Mindenről a legnagyobb elismerés hangján lehet nyilatkozni. Az intézményeket a céltudatosság, rendszeresség, korszerűség, a helyiségeket a tisztaság és katonás rend, a légénységet a fegyelmezettség és feszes katonai fellépés jellemzi.

A délelőtti programot a lovas félezred lovardai mutatóványainak, pótlovainak és istállóinak meg-

tekintése zárta be. A küldöttség megtekintette a légénységi akadályversenyt, az elővezetett 35 gyönyörű hároméves pótlovat és utána a lovasrendőrök labdajátékát. Az akadályverseny győzteseinek lovait Zamorski tábornok felkérésére Lengyel Béla vkszt. alezredes, katonai attaché felesége díszítette fel se-lyemszalagokkal.

14 órakor a küldöttséget Lengyel Béla vkszt. alezredes látta vendégül villásreggelire a lakásán. A villásreggelin részt vett Zamorski tábornok parancs-őrtisztjével, Juliusz Kozolubski ezredes, Jan Plotnicki ezredes, Jozef Jakubiec és Stanislaw Wasilewski őrnagyok és Leon Graczik főhadnagy összekötőoszt.

A délután folyamán Kozolubski ezredes vezérkari főnök előadást tartott a lengyel államrendőrség szervezetéről és szolgálatáról, ezután a küldöttség megtekintette a gazdag anyaggal rendelkező rendőrségi múzeumot és a mintaszerűen, gyakorlatiasan berendezett nyilvántartást.

20 óra 30 perckor Zamorski tábornok adott ebédet a Bristol-szálló fényesen feldíszített külön termében a magyar küldöttség tiszteletére. Az ebédn megjelentek a belügyi államtitkárok, magasrangú tisztviselők, Balabán csendőrezredes, Hóry András magyar követ Lengyel Béla vkszt. alezredes katonai attaché és a warszawai rendőr tisztikar. Az étrendek fedőlapját magyar-lengyel vonatkozású történelmi

1919 május nyolcadikáról ezt írja Nicolson angol diplomata:

— Mialatt a nyitott ablakon át, a tavaszi nap-sugárban ki-beröpködnek a zümmögő legyek, elvész észak és kelet. „Azután teát szolgáltak fel, mandulás süteménnyel.”

— Néhány inzultus után, mely mint a tennisz-labda röpült ide-oda Tardieu és Lansing között, el-vész Délvidék! — jegyzi fel Nicolson.

egyenruhás katonaképek díszítették, amelyeket *Kozolubski* ezredes rajzolt, aki egyébként a történelemtudományok doktora is.

November 14-én 9 órakor *Szűtsy Imre* ezredes és *Olchváry-Milvius Attila* őrnagy, *Lengyel* vkszt. alezredes, katonai attaché kíséretében látogatást tettek a vezérkar épületében és leadták névjegyeiket a nagyvezérkar II. osztályának vezetője számára. 9 óra 30 perckor a küldöttség a rendőriőparancsnokság úgynevezett tartalék csoportját tekintette meg. A tartalék csoport tulajdonképpen 3 századból álló karhatalmi zászlóalj, amelyet szükség esetén egészben, vagy részeiben lehet karhatalmi feladatok megoldására bevetni. A tartalékcsoport a gyalogsággal teljesen azonos fegyverzettel és felszereléssel van ellátva. Golyószórók helyett finngyártmányú géppisztolyaik vannak. A karhatalmat csapatszállító gépkocsiszlop teszi mozgékonyá. Bemutattak egy riadót, amelynél a riadójelül szolgáló első szirénabugást követő nyolcadik percben a század a gépkocsikon indulásra készen állt. Egy másik század különböző karhatalmi harcászati gyakorlatokat mutatott be, majd felöltött gázalareccal könyfakasztó gázgyertya összdobást hajtott végre. A tartalék csoport a küldöttségben a karhatalmi harcra tökéletesen felszerelt, kiválóan kiképzett és magas harcértékű csapat benyomását keltette. A bemutatást a zászlóalj tiszti étkezdéjében rendezett reggeli követte, amely alatt a rendőrség kitűnő zenekara *Lengyel* és magyar műsorral szórakoztatta a jelenlevőket.

A tartalékcsoport legénységének saját „*Młody Policjant*” (A fiatal rendőr) című folyóirata van. A folyóiratot, amely sokszorosítás útján, korlátolt példányszámban jelenik meg, a legénység maga szerkeszti és illusztrálja. A november 11-i lapszám a magyar küldöttség látogatása alkalmából piros-fehér-zöld keretű címlappal jelent meg, a látogatás egy két mozzanatát megörökítő fényképfelvételt közölt és a következő kedves kis költeményt is tartalmazza:

Magyar vendégeinkhez.

*Régi-régi jó barátaink,
Szívesen látunk Titeket,
Régi idők hőstettei s vére
Egybefűznek Veletek.
Századok óta a magyarral
Egy a szívünk, kéz a kézben
S míg csak lengyelek leszünk,
A magyar örök-barátunk nekünk.*

A reggeli után a küldöttség *Wladyslaw Lozinski* ezredes, a warszawai vajdaság rendőrpáncsnoka kalauzálása mellett gépkocsi kirándulás keretében megtekintette a wilanowi királyi kastélyt és az ottani, valamint a jeziornai őröket. A wilanowi kastély a törökverő Szobieszki János lengyel király kedvenc tartózkodási helye volt. A megtekintett őrök, a legénység katonai magatartása, szolgálata, az elhelyezésben uralkodó rend és csín tekintetében a legteljesebb elismerést érdemlik.

Este 19 óra 30 perckor *Wladyslaw Lozinski* ezredes, a warszawai vajdaság rendőrpáncsnoka, a Polónia szálloda külön termében bajtársi ebédet adott.

23 óra 50 perckor a magyar küldöttség *Zamorski* tábornok, *Plotnicki* ezredes, *Jakubiec* őrnagy, valamint a parancsőtiszt és az összekötőtiszt társaságában vonatra szállt, hogy Krakowba utazzon. Búcsúztatására a főpályaudvar dísztermében egybegyűlt az egész warszawai rendőr tisztikar, megjelent *Balabán* ezredes csendőr főparancsnok, valamint a magyar követség katonai és sajtóattachéja is. A magyar küldöttség tagjai meleg búcsút vettek a warszawai bajtársaktól, akik annyi figyelemben és meleg bajtársi szeretetben részesítették őket, hogy azt ilyen mértékben előre még csak sejtetni sem lehetett. Sokkal többet kapott a magyar küldöttség, mint amire az udvariasság kötelez s éppen ez az, ami ezt a vendéglátást a magyar csendőrség számára különleges értékűvé és felejtetlenné teszi.

A vonat 15-én reggel 8 óra 30 perckor gördült be a krakowi pályaudvarra, ahol a küldöttséget tisztikara élén *Czeslaw Grabowski* ezredes, a krakowi vajdaság rendőrpáncsnoka, a krakowi és a kattovicei csendőrpáncsnok és a krakowi tisztalebeli magyar konzul fogadta. A tisztelgő díszszázad előtt való ellépés után a küldöttség a díszváróterembe ment, ahol fogadására egybegyűltek a rendőrtisztikar hölgyei és a krakowi magyar kolónia is.

A délelőtt folyamán a küldöttség gépkocsin körutat tett a városban, majd megtekintette azt az 1000 urnából álló kiállítást, melyekben a világ minden tájáról küldtek földet a *Pilsudski* tábornagy emlékére emelendő dombhoz. Ezután a küldöttség a régi királyi dómtemplom előtt felállított rendőrségi díszszázad előtt ellépve leszállt a templom kriptájába és ott megkoszorúzták *Pilsudski* tábornagy és *Báthory István* sarkofágját. Mindkét sarkofág mellett 6–6 rendőrtiszt állt kivont karddal díszőrséget. Ezután a templomban a küldöttség néhány pillanatnyi néma főhajtással áldozott I. Ulászló magyar és lengyel király és Nagy Lajos királyunk leánya, *Jadwiga* lengyel királynő emlékének.

Krakow gyönyörű szép környékén tett rövid gépkocsikirándulás után a küldöttség a vajdasági rendőrpáncsnok által adott villásreggelin vett részt, este pedig a krakowi magyar kolónia tagjaival jött össze.

16-án reggel lengyel rendőrtisztek kíséretében a magyar küldöttség *Wieleczka*-ba utazott motoros különvonaton és megtekintette a híres sóbányát, amelynek földalatti termei és kápolnai tündérmeisébe illő látványosságot nyújtanak.

Krakowba visszatérve ültött a búcsúzás órája. 11 óra 04 perckor indult a gyorsvonat, amellyel a magyar küldöttség hazafelé útnak indult, miután

Lloyd George, a béketárgyalások angol miniszterelnöke írja (sajnos tíz évvel később) 1928-ban:

— *Be kell ismernem, hogy a béketárgyalások során, bizonyos oldalról hamis adatokkal láttak el bennünket és hogy fajokról és határokról ezeknek a valótlan adatoknak alapján döntöttünk, melyek teljesen hamis színben tüntették fel az európai helyzetet.*

újból meleg búcsút vett a lengyel bajtársaktól és köszönetet mondott *Zamorski* tábornoknak azért a minden képzeletet felülmúló meleg fogadtatásért és határtalan figyelemért, amiben a tábornok a magyar küldöttséget egész lengyelországi tartózkodása alatt részesítette. A búcsúzkodásra a pályaúdvarrá diszszázad vonult ki. A magyar küldöttséget *Katowice*-ig elkísérte *Rudolf Klemens* lengyel csendőrszázados, aki született magyar ember és a világháborút a magyar királyi honvédség soraiban küzdötte végig. A kiszámíthatatlan magyar sors az összeomláskor a csehek ellen vívott felsőmagyarországi harcok során Lengyelországba sodorta, ahol belépett a lengyel hadseregbe és ott is becsületet szerzett a magyar névnek.

A vonat 13 órakor futott be az utolsó lengyel állomásra *Katowice*-be, ahol a lengyelek utolsó Isten-hozzája várta a küldöttséget. A peronon rendőrszázad tisztelgett a magyar himnusz hangjai mellett a vonat begördülésekor. A küldöttséget tisztikara élén *Jozef Jeziorski* alezredes, a *katowicei* vajdaság rendőrpáncsnokhelyettese és *Stanislaw Beszczyński* *katowicei* tiszteletbeli magyar konzul fogadta. A fogadáson megjelentek a *katowicei* rendőrtisztek hölgyei is.

A következő állomás, *Beuthen*, már *Németország*. Eddig kísérte a magyar küldöttséget *Jozef Jeziorski* alezredes és itt mondott búcsút a küldöttség hűségese kísérelője, *Leon Graczyk* főhadnagy, összekötő is. A küldöttség *Graczyk* főhadnagynak hálásan megköszönte szíves bajtársi szolgálatait. A határállomásról a küldöttség *Smigly-Rydz* tábornagynak, a miniszterelnöknek, *Henryk Kawecki* államtitkárnak és *Zamorski* tábornoknak, a lengyel államrendőrség főparancsnokának táviratokat küldött, amelyekben kifejezésre juttatta mély háláját a lengyelországi szíves fogadtatásért. A küldöttség ezután *Németországon* és *Ausztrián* keresztül utazva '9-én 11 óra 30 perckor érkezett *Budapestre*.

E sorok írójának kevés a szókinése ahhoz, de alán az egész magyar nyelv sem elég hozzá, hogy kellően és találóan kifejezésre tudja juttatni azt a lényeges, megtisztelő és meleg fogadtatást, amelyben a magyar küldöttségnek Lengyelországban része volt. A magyar küldöttség egész lengyelországi tartózkodása alatt lépten-nyomon tanujelét kapta annak, hogy az évszázados lengyel-magyar barátság nem pusztán szólás-mondás, hanem élő valóság. Aki ezeket a szép napokat végigélte, annak szilárdan kell hinnie abban, hogy a lengyel-magyar barátság több mint barátság, testvériség, amely volt, van és lesz.

Amit a küldöttség szakszempontról szépet, érdekeset és tanulságosat látott, azt külön közleményben fogom ismertetni.

De Monzie volt francia közoktatásügyi miniszter írja:

— Lélektanilag sohasem fogják tudni megmagyarázni, hogy azok a férfiak, akik beletrombitáltak a világba a fajok és nemzetiségek önrendelkezési jogát, milyen eltévelyedésben dobtak oda nagy várokat, melyeknek minden polgára magyarul beszél és magyar volt származása, szíve és kultúrája.

CSENDŐR LEKSZIKON.

104. kérdés. A törvénytelen gyermekes csendőregyének milyen feltétel mellett (életkor, rendfokozat, minőség stb.) adhatják be nősülés iránti kérelmüket?

Válasz. A tervezett házasságnak — a törvénytelen gyermek létezésétől eltekintve — ugyanolyan követelményeknek kell megfelelnie, mint a többi nősüléseknek. E téren semmi engedmény nincsen.

Törvénytelen gyermekes csendőrök — az alább tárgyalt kivétellel — most már semmi körülmények közt sem kérhetik a nősülési engedélyt, mert a belügyminiszter úr 1935. évi VII. 10-én kelt 19.200/eln. VI. c. 1935. számú rendeletével a legszigorúbban megtiltotta 1936. január hó 1-e után az olyan nősülési kérvények felterjesztését, melyekből kitűnik, hogy az arának házasságon kívül született gyermeke van és a teherbeesés a házasságon kívül született gyermekek törvényesítését célzó rendelet kiadása után történt. Az ilyen kérvények elutasítását a Büm. Úr már a közbeeső előjárók szigorú köteletségévé teszi.

A belügyminiszter úr 1936. évi szeptember hó 24-én kelt 51.617/eln. VI. c. 1936. számú rendeletével megengedte, hogy azok a véglegesített csendőr egyének, akik a fenti rendelet kiadása előtt — tehát 1935. évi VII. 10-e előtt — született törvénytelen gyermeküknek házasság útján való törvényesítését célzó nősülési kérvényüket, az annak idején megszabott határidőig (1935. XII. 31.) a csendőrtörvényesség nősülését szabályozó rendelkezéseknek az életkorra előírt követelmény hiánya miatt nem adhatták be, azt 1937. január hó 1-ig benyújthassák és pedig tekintet nélkül arra, hogy kérvényező milyen rendfokozattal bír s hogy az előírt korhatárt betöltötte-e vagy sem.

A törvénytelen gyermekes ara személyére vonatkozó feltevések a törvénytelen gyermek létezésétől eltekintve ugyanazok, mint a többieknek.

A fenti rendelet alapján benyújtott nősülési kérvényeket a belügyminiszter úr (VI. c. oszt.) egyenként bírálja el és a nősülési engedély kiadásának időpontját az ara, valamint a gyermek helyzetének, nemkülönben a kérelmező érdemeinek (minőség, díszet, kitüntetés) mérlegelése után — az összes előjárók véleményének figyelembe vételével állapította meg. Az engedélyt a legkritikább esetben adta meg azonnali hatállyal. Különösebb indok nélküli esetekben az engedélynek csak sorrendben való kiadását engedélyezte. Egyébként az engedély kiadása a körülményekhez képest csak a kérvény benyújtásától számított 1 és 1½–2 év múlva történt.

105. kérdés. Milyen rendelkezések állanak fenn a fegyelmi fenytetések és a haditörvényszék által kiszabott ítéletek törlesztésére vonatkozóan?

Válasz. A Szut. 15. pontjának első bekezdése szerint a Szolg. Szab. I. rész XIII. fejezetében foglalt fegyelmi fenytítő hatalom rendelkezései — a Szut.-ban megállapított eltérésekkel — a csendőrség egyéneire is éppen úgy érvényesek, mint a honvédség egyéneire. Minthogy pedig a fegyelmi fenytetések törlesztése sem a Szut. 15. pontja, sem pedig a 221–236. pontjai nem tartalmazznak a Szolg. Szab. I. résztől eltérő rendelkezéseket, a Szut.-nak 1927-ben történt életbelépése alkalmával érvényüket veszítették mindazok a külön rendelkezésekben foglalt jogszabályok, amelyek nem voltak összhangban a Szolg. Szab. I. résznek a fegyelmi fenytetések törlesztésére vonatkozó rendelkezéseivel. Hatályát veszítette tehát az 1898. szeptember 9-én kelt 5949/eln. számú H. M. rendelet 3. pontja, valamint az ezt módosító 1904. június 17-én kelt 5102/eln. számú honvédelmi miniszteri rendelet is. Mindezekre, valamint a Szolg.

Szab. I. rész jóváhagyása alkalmával kibocsátott Hadparancs utolsó bekezdésében foglalt rendelkezésekre tekintettel tehát csendőrségi fegyelmi fenyítései törölése is ezidőszakra kizáróan a Szolg. Szab. I. rész határozványai szerint történik.

A fegyelmi fenyítések törlésére vonatkozó rendelkezéseket a Szolg. Szab. I. rész 686. pont c) alpontja, valamint az 1934. szeptember 17-én kelt 15.704/eln. VI. c. 1934. számú belügyminiszteri rendelet és a m. kir. csendőrségi felügyelőjének 1934. szeptember 11-én kelt 351/esf. 1934. számú rendelete tartalmazza.

Az itt felsorolt rendelkezések szerint fegyelmi fenyítések törlésének csak az első három szolgálati év letelte után van helye, de akkor is csak azokat a fenyítéseket szabad törölni, amelyeket nem haszonlesésként elkövetett cselekmények miatt szabtak ki. Nem lehet tehát az első három év letelte után sem törölni pl. az ingyen ellátás, jogtalan eltulajdonítás stb. miatt kiszabott fenyítéseket, ellenben törölhetők az olyan fenyítések, amelyeket pl. kimaradás, fegyelmetlen magaviselet, szolgálati hanyagság, bántalmazás miatt szabtak ki. Ebbe a három első évbe a honvédségi szolgálati idő is beszámít. Az első három év letelte után kiszabott fegyelmi fenyítések törlésének, legyenek azok bármilyen természetűek és szolgáljon a csendőr bármilyen hosszú ideig, nincs helye.

Haditörvényszéki kiszabott büntetések egyáltalán nem törölhetők.

A fegyelmi fenyítéseket olyankor, amikor ennek a fentiek értelmében helye van, a büntetési jegyzőkönyvből, valamint a büntetési jegyzőkönyvi kivonatból úgy kell törölni, hogy olvashatatlan legyen, az esetleg megmaradó többi fenyítések sorszáma pedig úgy kell megváltoztatni, hogy folytatódó maradjon, vagyis, hogy a törölt fenyítés hiánya megállapítható ne legyen. A törölt fenyítést úgy kell tekinteni, mintha ki sem szabták volna.

Megjegyzendő, hogy a fegyelmi fenyítések törlésére vonatkozó fenti rendelkezések csak az 1930. óta kiszabott fenyítésekre vannak kihatással. Az 1930. évben ugyanis Kormányzó Úr Ö Főméltósága, kormányzásának tízéves jubileuma alkalmából, az összes addig kiszabott fegyelmi fenyítések törlését rendelte el s így ma már a büntetési jegyzőkönyvekben és a büntetési lapokban kivétel nélkül mindenkinél csak 1930. óta kiszabott fegyelmi fenyítések szerepelhetnek.

Kétségtelen, hogy a Szolg. Szab. I. résznek az a rendelkezése, hogy fegyelmi fenyítések törlésének csak az első három szolgálati év betöltése után és csak egy ízben lehet helye, a csendőrségi viszonyainak nem mindenben felel meg. (Eppen ez volt az indoka annak idején a Szut. által hatálylanított H. M. rendeletek kibocsátásának is annak idején). A Szolg. Szab. I. rész ugyanis elsősorban az időlegesen szolgáló honvéd legénység szempontjait tartotta szem előtt; ezekkel szemben méltányossági szempontból indokoltak látták, hogy tényleges szolgálatuk befejezése után a nemtényleges viszonyba lépésük — vagy esetleg továbbszolgálatra jelentkezésük — alkalmával az addig elszünetelt fegyelmi fenyítések törültesse. A csendőrségnél, ahol a csendőrök rendszerint hosszabb időn át szolgálnak, a kérdés mérlegelésénél más szempontok is közrejárhatnak. Ha ugyanis a fegyelmi fenyítés törlését elévülésként fogjuk fel, akkor — az elévülés általános célkitűzéseiből kiindulva — mindenesetre meglehetne indokolni egy olyan rendelkezést, amely módot nyújtana arra, hogy azok a csendőrök, akik az utolsó fenyítésük kiállításától számított hosszabb időn át jó magaviseletet tanúsítottak és fenyítésre okot nem szolgáltatottak, előző fenyítésük káros kihatásaitól mentesülhessenek és mintegy megjavulásuk jutalmaként újra fenyíthetetlenek legyenek tekinthetők annál inkább, miután fegyelmi fenyítéseket csak csekélyebb súlyú kihágások miatt szoktak kiszabni. Nincs kizárva, hogy az utasítás egyszer majd megoldást talál a Szolg. Szab. eme rendelkezésének a csendőrségi érdekekhez való hozzáigazítására.

106. kérdés. Az egy jártnyomú kocsiúton köteles-e a lófogatú jármű a kerékpáron haladónak félnyom szélességnyire kitérni?

Válasz. Szűk úton a forgalom biztonsága és főleg a kerékpáros saját biztonsága azt kívánja, hogy a kerékpáros szálljon le kerékpárjáról és várja meg a lófogatú jármű elhaladtát. Ha ezt nem teszi, közlekedésügyi kihágást követ el, mert megszegte a 25.000 B. M. 1929. sz. rendelet 102. §-ának 7. bekezdésében meghatározott szabályt.

107. kérdés. Mit kell érteni az olyan rendelkezés alatt, hogy a csendőrnek csak a „legszükségesebb” vagy „halaszthatatlan” nyomozó cselekményeket kell elvégeznie?

Válasz. Utasításaink tizenkét esetet határoznak meg, amikor a csendőrnek nem kell, illetve nem szabad a nyomozást teljesen lefolytatnia, hanem csak „a legszükségesebb”, vagy a „halaszthatatlan” nyomozási tennivalókat szabad elvégeznie. Ezek az esetek a következők:

Szolgálaton kívül a csendőr nem hivatott arra, hogy egy nyomozást teljesen lefolytasson, de ha szolgálaton kívül büncselekményt észlel, meg kell tennie mindazokat az intézkedéseket, amelyek addig sem halaszthatók, amíg az őrsparancsnokának jelentést tehet, illetve amíg az őrsparancsnoknak módjában áll intézkedni. Ez ugyan így nincs kimondva az utasításban, de a 82. pont szövegéből, valamint abból az általános szabályból következik, hogy a csendőr szolgálati tennivalókat szolgálaton kívül csak kivételesen végezhet.

Rendőrségi területen elkövetett büncselekmények ügyében a csendőrség a saját területén teljesítheti „azokat a sürgős természetű nyomozó cselekményeket, amelyeknek késedelme a nyomozás érdekeit veszélyeztetné”. (Szut. 396. p. 7. bek.) Ugyanez az eset áll fenn akkor is, ha a csendőr rendőrségi területen valakit büncselekmény elkövetésén tettenkap.

Magánindítványra üldözendő büncselekmények esetében, ha kétségek merülnek fel, a magánindítványt döntés végett a kir. ügyészséghez elő kell terjeszteni s a döntésig csupán a halaszthatatlan nyomozó cselekményeket szabad teljesíteni. (Szut. 399. p. ut. bek.)

Átkutatásnál az átkutató járőrök csak azokat a nyomozó cselekményeket végzik, amelyeknek késedelme veszéllyel jár. (Szut. 479. p.)

Dohány- és határvámcsempészeten történt tettenérés esetében a csendőr csak a legszükségesebb nyomozó cselekményeket teljesíti. (Szut. 490.)

A börtörrénybe ütköző kihágások esetében is csak a legszükségesebb nyomozó cselekményeket kell teljesíteni. (Szut. 492/a.)

A királyi palotában stb. a főudvarnagyi bíróság elnöktől kapott felhatalmazás nélkül csak a halaszthatatlan hivatalos cselekményeket szabad végezni. (Szut. 499.)

Mentelmi jog védelme alatt álló személyek ügyében az eljárás sikerének biztosítása érdekében szükséges nyomozati cselekmények — az országgyűlés tagjának gyanúsítottként kikérdezése vagy elfogása nélkül — fogantathatók. (Szut. 502. p. 2. bek.)

Katonai egyének ellen saját kezdeményezésből csak akkor szabad nyomozó cselekményeket teljesíteni, ha a késedelem veszéllyel jár. (Szut. 509.)

Füldbúgyeleti járőrök hosszabb nyomozást igénylő büncselekmény esetén csak a legszükségesebb nyomozó cselekményeket teljesíthetnek. (Szut. 23. mell. 19. p. 2. bek.)

Nyomozó csendőrök polgári ruhában csak halasztást nem tűrő nyomozó cselekményeket fogantathatnak. (Szut. 122.)

Közlekedési járőrök nyomozással rendszerint nem foglalkoznak, hanem, ha büncselekményről értesülnek, csupán a legszükségesebb intézkedéseket fogantathatják addig, amíg a területileg illetékes őrs járőre megérkezik és a nyomozást átveszi. (Közlekedési utasítás tervezet 43. p. 2. bek.)

Ebből a felsorolásból láthatjuk, hogy „legszükségesebb” vagy „halaszthatatlan” nyomozó cselekményekről az utasítás olyankor beszél, amikor a nyomozás csak később fog megindulni és lefolyni: a csendőr egyelőre csak azt biztosítja, hogy a későbbi nyomozás majd egyáltalán megindulhasson. Ide tartozik mindenekelőtt az olyan nyomozó cselekmények elvégzése, amelyet később a nyomozó járőr már valószínűleg nem fog tudni elvégezni, mert akkorra, amikor a nyomozást megkezdi, már elkésztet vele. Ebből következők, hogy a legszükségesebb vagy halaszthatatlan nyomozó cselekmény minden esetben más és más lehet: olyan felsorolást, amely minden esetre egyformán helytálló legyen, nem lehet adni. Mégis, az ilyen halaszthatatlan nyomozó cselekményeket három csoportba oszthatjuk és pedig: 1. a gyanúsítottal szemben megteendő intézkedésekre, 2. a bizonyítékok biztosítására és 3. a további veszély vagy kár elhárítására, illetve megelőzésére.

A gyanúsítottal szemben megteendő első intézkedés: a személyazonosság megállapítása. Erre akkor van szükség, ha a gyanúsított ismeretlen vagy ha a neve ismeretes ugyan, de egyéb személyi adatai (lakóhely, foglalkozás) nem ismeretesek. Ilyenkor tehát a csendőr a gyanúsítottat izoláltatja, hogy a személyi adatait a későbbi nyomozó járőrnek át tudja adni.

A gyanúsított elfogása akkor halaszthatatlan, ha tettenkapásról van szó (mert a tettenkapás megállapításának fel-

tétele az azonnali elfogás), továbbá ha attól lehet tartani, hogy a nyomozás megindításáig megszökik. Ez főleg akkor állhat fenn, ha a gyanúsított súlyos bűncselekményt követett el, vagy ha külföldi. Az elfogás akkor is indokolt, ha magánindítványra üldözendő bűncselekményről van szó és a magánindítványra jogosult előtt ez a körülmény, illetve a gyanúsított személy még nem ismeretes, de a körülményekből következtethető, hogy a magánindítványt meg fogja tenni. Ha a gyanúsított a sértettnek közeli hozzátartozója és a bűncselekmény magánindítványra üldözendő, a gyanúsított előzetes elfogása rendszerint nem indokolt, mert kétes lehet, hogy a sértett magánindítványt fog-e tenni vagy sem; de már ha a gyanúsított, pl. a sértett szolgálatában álló személy, az előzetes elfogás indokolt lehet, mert ilyen esetben nagyobb a valószínűsége annak, hogy a sértett a magánindítványát megteszi, feltéve természetesen, hogy a gyanúsított olyan súlyos bűncselekményt követett el, amely az elfogását a Szul. 312. pontja szerint egyébként is indokolttá tenné. Mentelmi jog védelme alatt álló személyeket azonban ilyen esetben sem szabad elfogni (hivatalból üldözendő büntetlen történettenkapás esetén azonban igen).

A gyanúsított kikérdezése akkor halaszthatatlan, ha a bűncselekmény elkövetését beismeri, de a beismerésen kívül más bizonyíték nincsen ellene. Ilyenkor a gyanúsított beismeréséről a községi elöljáróság útján azonnal jegyzőkönyvet kell felvételni, mert mindig fennáll a veszély, hogy amire a nyomozás megindulhat, a gyanúsított rájön a bizonyítékok hiányára és a beismerését visszavonja.

A bizonyítékok biztosítása akkor halaszthatatlan, ha olyan bizonyítékokról van szó, amelyek a később meginduló nyomozás során már valószínűleg nem lesznek feltalálhatók.

Ide tartozik elsősorban a helyszíni szemle, akkor, ha a helyszínének változatlan állapotban való megőrzése nem lehetséges. Ez egyike a legfontosabb tennivalóknak, mert az elmulasztott helyszíni szemlét utólag rendszerint nagyon nehéz pótolni. A csendőr tehát megvizsgálja, leírja, rögzíti, lerajzolja, lefényképezi vagy fényképeztetni a helyszínt, őrizetbe veszi az ott talált tárgyakat stb.; ezzel igen értékes szolgálatot végez a később meginduló nyomozás számára.

A sértett kikérdezése akkor halaszthatatlan, ha későbbi kikérdezése előreláthatóan nem lesz lehetséges, pl. mert életveszélyesen megsérült, vagy ha a sértett külföldi és az országból eltávozni készül és hivatalból üldözendő bűncselekményről van szó, vagy ha a sértettnek előreláthatóan érdekében fog állani, hogy a sérelmére elkövetett, hivatalból üldözendő bűncselekményt eltagadja (pl. mert ezáltal önmagát is bűncselekménnyel vádolná).

A tanúk összehívása főként akkor fontos, ha a tanúk nem helybeliek. Hanem különböző helyeken laknak és a személyazonosságuk nem ismeretes (pl. vásárlás, vasútállomáson, országúton, stb. történt bűncselekmények esetében). A tanúk előzetes kikérdezése csak akkor fontos, ha külföldi vagy olyan tanuról van szó, aki messze fekvő helységeben lakik és ezért a későbbi nyomozás folyamán a nyomozó járőr előreláthatóan nem fogja tudni őt személyesen kikérdezni. Egyébként elég a tanut csak általánosságban megkérdezni főleg abból a szempontból, hogy a gyanúsított azonnali elfogása szükséges-e vagy sem.

A bizonyítékok azonnali biztosításához tartozik még a bűnjelék őrizetbevétele is. Ez akkor halaszthatatlan, ha könnyen elrejtethető vagy olyan fontos bűnjelről van szó, amelyen bizonyítékul szolgáló elváltozások (pl. vérnyomok) vannak, vagy amelyeknek azonnali megvizsgálata szükséges. Kézpénzek, továbbá csempészárnak mint bűnjelnek az őrizetbevétele mindig halaszthatatlan.

A személymozgás — ha a feltételei egyébként fennfognak — mindig halaszthatatlan; a házkutatás csak akkor, ha a gyanúsított az ellene fennálló gyanuról már tudomást szerzett és olyan bűnjelkeket kell azonnal előkeríteni, amelyeknek a nyomozás megindításáig nyoma veszhet. Ha a gyanúsított azonnal való elfogása nem szükséges, célszerű, ha az ideiglenesen intézkedő csendőr a gyanúsítottnak nem is ad kifejezést, vagyis a fogynak nyomozni, mert így a gyanúsított az elővigyázati intézkedésekre nem fog olyan nagy súlyt helyezni mint ha tudná, hogy őt gyanúsítják.

A veszély vagy kár elhárítását célzó ideiglenes intézkedéseknek elsősorban közveszély (tűzvész, vízáradás) idején vagy pedig olyankor lehet helye, amikor első segélyt kell nyújtani. De szükségessé válhatik az előzetes intézkedés olyankor is, amikor a gyanúsított pl. azzal fenyegetőzik, hogy

újabb bűncselekményt fog elkövetni, vagy amikor többek által széthordott értékes bűnjelkeket kell — a sértett kártalanítása végett — összeszedni azért, mert azokat később elrejtetik, elhasználatják stb.

Általában: a „legszükségesebb” vagy „halaszthatatlan” cselekményeket az jellemzi, hogy ideiglenes természetűek; nem a bűncselekmény teljes kiderítését szolgálják, hanem csak a később meginduló nyomozás számára kell kiindulási pontokat teremteniük. Ha ezt így tudjuk, akkor nem lesz nehéz minden egyes esetben külön-külön megállapítani, hogy melyik intézkedés sürgős, melyik nem. Ha idő van rá, jobb mindig többet tenni, mint kevesebbet, mert régi szabály, hogy a csendőr ma legfeljebb a felét tudja pótolni annak, amit tegnap elmulasztott. Mindamellett elképzelhető olyan eset is, hogy semmiféle intézkedés nem sürgős, vagy halaszthatatlan; ilyen esetekben tehát nem kifogásolható, ha a csendőr anélkül, hogy intézkedést tett volna, csupán a tudomásulvett adatok bejelentésére szorítkozik.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Lopás kiderítése.

írta: KAMONDY ANTAL tiszthelyettes (Moson).

1933 november 13-án 14 órakor a fertőszentmiklósi őrőst a fertőszentmiklósi jegyző távbeszélőn arról értesítette, hogy aznap délelőtt folyamán ismeretlen tettes a községi jegyzői irodában levő egyik asztalfiókból 540 pengőt kilopott. A nyomozás megindítását kérte.

Azonnal felszereltem és Nagy Antal csendőrrel a helyszínre siettünk.

Mielőtt bármit is csináltam volna, a jegyző kikérdezéséhez fogtam. Elsősorban is azt akartam tisztázni, hogy a lopást ki, mikor és milyen körülmények között fedezte fel. A jegyző kérdéseimre előadta, hogy aznap 10 óra tájban ment be az irodába. Kövér* Ilona, aki az irodában mint irnok dolgozik, akkor jelentette, hogy az íróasztalának fiókjából, amelyben kisebb összegű hivatalos pénzekkel együtt saját pénzét is őrizte, 540 P készpénzt valaki ellopta. A tolvaj a fiókot vagy a fiók ellopott kulcsával, vagy hamis kulccsal nyitotta ki, mert a fiók be volt zárva és rajta feszítés nyoma nem látszik. A fiók kulcsát ott találta, hova azt tenni szokta. Az a véleményük, hogy a tettes a fiók kulcsát ellopta, s mikor a pénzt kivette, a kulcsot ismét visszatette a helyére. Miután így tájékoztam, azonnal jelentést tettem a nyomozó alosztályparancsnokságnak, intézkedését kérve, majd megkezdtem a helyszíni szemlét. Ez meglepő eredményre vezetett. A fiók zárján vagy magán a fiókon ugyanis semmiféle elváltozást sem észleltem, de az asztal alsó lapja és a fiók között levő nyílás olyan mé-

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

retű volt, hogy azon kezem feje, ha nem is kényelmesen, de befért. Azonnal tisztában voltam azzal, hogy a tettesnek nem volt szüksége sem lopott, sem hamis kulcsra, mivel a nyíláson keresztül megerőltetés nélkül is ki tudta a fiókból venni a pénzt. A tolvajnak azonban arról is tudnia kellett, hogy a fiókban nagyobb mennyiségű pénz van. Megállapítottam, hogy erről csak maga a sértett írónő, a jegyző és esetleg még egy négy polgárit végzett Veres János nevű fiatal suhanc tudhatott, aki megelőzőleg irodai munkákat végzett a község házában. Kérdés volt azonban, hogy utóbbi hogyan tudhatott a pénzről, mert sohasem nyúlhatott a fiókba.

A jegyzőt jól ismertem, el kellett ejtenem vele szemben a gyanúnak még az árnyékát is. A sértett még kevésbé jöhetett számításba. Nem lehetett semmi oka arra, hogy lopást színlelve, a saját pénzét eltüntesse. Veres János a lopás idejében már nem dolgozott az irodában, mert egy hónappal előbb egy másik írnokot alkalmaztak, akivel 6 hónaponként váltották egymást. Így egyelőre őt is számításon kívül kellett hagyni.

Hogy adatokat gyűjthessek, a környezet ki-kérdezéséhez kezdtem. Kikérdeztem a jegyző szoba-

lányát, aki aznap reggel az irodát kiséperte. Ez látta, hogy 8 óra tájban Veres János megfordult az iroda körül, ahova az udvar felől jött. A szobaleány nem tudott felvilágosítást adni arról, hogy Veresnek mi keresni valója volt ott. Kikérdeztem még a községi kézbesítőt, Harangozó Mártont is, aki igen jó adatokkal szolgált. Előadta, hogy negyedkilenc tájban a postára igyekezett. Amikor az irodából távozni készült, éppen akkor ment oda Veres és azt kérdezte, hogy nincs-e ott Kövér kisasszony, akit azért keres, mert tőle határátkelési igazolványt akar kérni. Ő, még meg is jegyezte: „Te tudhatnád, hogy ilyenkor nincs hivatal, miért jössz most”, mire Veres megjegyezte, hogy neki most is adnak. A kézbesítő ezután elment a postára, Verest pedig az irodában hagyta egyedül. Mintegy 20 perccel mulva visszajött, de már akkor Verest nem találta ott.

Ezután Veres Jánost kérdeztem ki, aki egyáltalán nem akart tudni semmiről, azt azonban beismerte, hogy az irodában megfordult. Megjelenése okán a határátkelési igazolvány-kérést említette. Ennek dacára őrizetbe vettem és — mivel hosszabb ideig tartó kikérdezésem során sem mutatott hajlandóságot arra, hogy nyílt feleletet adjon, kikérdezését egyelőre abbahagytam. Újabb, még alaposabb helyszíni szemlét tartottunk. Megállapítottuk, hogy az irodával szomszédos szobában, amelyet íratárnak használtak, a vasrácsos ablak alatt belülről két virágeserepet találtunk a padlón. A virágeserek felborulva hevertek a padlón, ennek ellenére a föld bennük volt s a muskátlíknak sem görbült meg a haja szála sem. Világos volt, hogy megtevesztés akar lenni. Kívül az ablak alatt sár volt, amiben semmi nyom sem látszott, pedig ha a tettes ott ment volna be vagy ki, feltétlenül nyomot hagyott volna hátra. Ez is a félrevezetés mellett szólt. Akinek erre is ideje volt, az csak ismerős lehet, még azt is tudta, hogy a kishíró mennyi ideig lesz távol a postán.

A sértett előadásából megállapítottam, hogy a pénzt utójára reggel 8 órakor látta a fiókban. A lopást tehát egynegyed és háromnegyed 9 óra között követték el. Ebben az időben pedig csak Veres járt ott, senki más.

Megállapítottuk még azt is, hogy ebben az időben Veres a szomszédos iroda ablakán kinézett az utcára, ahol éppen akkor haladt el Kövér Ilona, de Veres nem kérte meg, hogy adjon neki határátkelési igazolványt, sőt még csak meg sem szólította. Erre Veres sem tudott elfogadható magyarázatot adni úgy, hogy a tettest most már határozottan az ő személyében gyanítottuk. A község házában hozzákezdtem újból gyanúsítottként való kikérdezéséhez. Tagadtam. Másfél órát beszéltem a lelkére, mindhiába.

Közben este lett s berendezkedtünk az éjjeli őrzésre. Amikor az eddigi bizalmi egyéneket leváltó másik bizalmi egyének jöttek, Veresen változást

A kémkedés története.

A magyar könyvkiadásnak kétségtelenül legnagyobb eseménye a Pilch Jenő szerkesztésében megjelent „A kémkedés története” című nagyszabású, 3 kötetes mű megjelenése. A kémkedés mindig bizonyos titokzatos képzeteket támaszt a közönségben, kalandokra és rejtelmekre gondol mindenki, pedig — és ennek a nagyszabású kiadványnak éppen ez a fő érdeme — a kémkedés egyike a modern hadviselés legfontosabb eszközeinek s békében is, háborúban is egyaránt nélkülözhetetlen. A kötet szerkesztője úgy csoportosította az anyagot, hogy a nagyszabású mű 3 kötetében helyet kapott a kémkedés egész története, elmélete, rendszere, módszerei és azok a rendkívül érdekes és tanulságos, gyakran hajmeresztő és romantikus esetek, amelyek a kiváló kémek és különösen kémnők személye körül lezajlottak. De a szerkesztő igen helyesen járt el akkor, amikor nem érte be a kémkedés minden irányú megvilágításával, hanem kimerítően megírta munkatársaival a propagandasajtó és cenzúra szerepét is a hadviselésben, szóval a vértelen háború történetét, eszközeit és módszereit. Ez a mű csupán szigorúan igazolt adatokat használ fel, tehát komoly tudományos eredményeken épült, azonban megírásának módja oly lenyűgözően eleven, hogy minden művelt magyar olvasó páratlan élvezettel fogja áttanulmányozni.

Mindenki, aki végére ért ennek a nagyszerű munkának, meg fogja állapítani, hogy a rengeteg érdekes adat mellett nagyszerű tanulsággal is szolgál ez a mű: meg fogja tanítani a magyar olvasóközönséget, s főképpen az új nemzedéket arra, hogy minden közlékenység, fecsegés, fölösleges szolgálatkészség és esetleges jellemgyengeség vezetés titkokat juttathat az ellenség kezébe és mérhetetlen károkat okozhat a hazának.

Éppen ezért hangsúlyoznunk kell, hogy ennek a nagyszabású műnek kiadása valóban hazafias cselekedetnek számít. Kívánjuk is, hogy az a nemes nemzetnevelő célzat, amellyel a kitűnő katonai írók ezt a nagy művet évek hosszú sorának fáradságával megalkották, megteremje mellő gyümölcseit.

A műhöz Öfensége József királyi herceg tábornagy úr, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke írt előszót.

Alku nélkül bútor
szabott áron:

NAGY ZSIGMOND
VI., Lázár ucca 3.

Árak a bútoron.

észleltem, ami jó jelnek látszott. Nem volt kedvére, hogy éjjelre ott maradjon a község házában. Ebben a pillanatban érkezett meg Pallag Károly tiszthelyettes, szakaszparancsnokom is, akinek a nyomozás eddigi eredményét jelentettem. Véleményemet osztotta. Ő is azonnal lelkére beszélt Veresnek és elébeárta, hogy mennyire más az elbánás a bíróság részéről azzal szemben, aki töredelmes beismerést tesz, mint azzal szemben, aki cselekményét a számos bizonyíték ellenére is konokul tagadja. Ez használt. Veres megtört és jelentette, hogy beszélni akar. Az esetet az alábbiak szerint adta elő. Megelőzőleg 5 hónapig dolgozott a község házában, a sértettel szomszédos asztalnál. Sokszor látta, hogy a sértett a kérdéses fiókban pénzzel babrál. Később azt is megtudta, hogy az írnoknő a megtakarított pénzét is ott tartja. Amióta az irodából leváltották, állandóan pénzhányban szenvedett és nem tudott igényeihez mérten költenek. Ezért elhatározta, hogy valami módon az irodából, a sértett fiókjából szerez pénzt. November 13-án, vasárnap lévén, elment a községi irodába, hogy szétnézzen. Nem volt feltűnő, hogy ott jár, mert ismerték. A község háza udvarán volt a leventeoktatás, ahonnan szünet közben bement az irodába, éppen akkor, amidőn a községi kisbíró a postára készül. Néhány szót váltott vele, ezután a kézbesítő elment a postára. Ezt az időt felhasználta. Először kézzel próbálta a fiókot kinyitni, de mivel ez nem sikerült, más lehetőséget keresett. Így akadt rá a már említett nyílásra. A nyíláson benyúlt és a papírdobozban elhelyezett nagyobb mennyiségű papírpénzt a doboz szétlépése után kivette a fiókból és zsebrevágta. A doboz részeit az iroda kályhájába dobta. Ezután a szomszédos szobában a virágcserepeket az ablakból leemelte és a padlóra letette, az ablakot kinyitotta, hogy azt a látszatot keltse, mintha ott ment volna be valaki az irodába s ott távozott volna is el.

A lopás elkövetése után hazament lakásukra és ott a pénzt elrejtette. Amikor a pénzt zsebéből kivette és látta, hogy milyen sok, megijedt, de már nem merte visszavinni, mert félt, hogy rajtacsípi. A fiókba való benyúlást Veres bemutatta előttünk. Az volt a benyomásom, hogy Veresnek nem első dolga volt ez az eset. De ő tagadta, hogy már más kor is belenyúlt volna a fiókba, bár a sértett elmondta, hogy már máskor is észrevette, hogy a fiókban levő pénzből hiányzik, de nem tett feljelentést, mert abban a hitben volt, hogy elszámolta magát.

Ezután előadta az ellopott 540 pengőt. A pénzt a lakásukon, egy nem használt szobában, a virágcserepek alá helyezett deszkadarabok alatt rejtette el.

Ily módon, mire a nyomozó alosztály embere megérkezett, már az egész ügyet tisztáztuk és a bűnjeleket is biztosítottuk.

A főtárgyaláson Veres János erős megbánást mutatott s ezért, valamint fiatal korára való tekintettel (mindössze 16 éves volt) a bíróság 3 évi próbára bocsátotta.

Róma falaira

a következő hirdetményt függesztették:

„Rómaiak! Ma Rómába érkezik a császár és a király vendégeként Horthy Miklós tengernagy úr Öfömlétsége, a magyar királyság kormányzója. Róma az ő személyében képviselőjét küszönti a nemes magyar nemzetnek, amely a legtávolabbi múlt idejétől kezdve érezte a latin szellem éltető hatását és ma megemlékezve katonai és művelődési útjának nagyságáról, rendelkezésére bocsátja magát a béke és az igazság művének, amelyet az új Olaszország Duceja az egész világ színe előtt magára vállalt.

Rómaiak! Az, akit ti a legnagyobb ünnepélyességgel fogtok üdvözölni, megmentette az ő népét egy születőben levő barbarizmus kemény elnyomásától, majd bizó várakozással és energiával vezette sorsát. Róma, amely mindig a legnagyobb melegséggel és méltó tisztelettel fogadta a népek vezetőit, akik üdvözölni jöttek, a magas vendéget halhatatlan díszességnek fényével fogadja.

Capitoliumról, 1936 november 24-én.

Piero Colonna kormányzó.”

Kormányzó Úr Ö Főmlétségének ez az első államfői külföldi hivatalos látogatása. Fogadására a pompa és tisztelet minden díszét felvonultatta az olasz nagyhatalom. Róma tud ünnepelni, de így talán még senkit nem ünnepelt, mint most Magyarország Kormányzóját. Káprázatos és nem felejthető élmény ez nekünk magyaroknak, akik az arculesapásokat és legjobb esetben semleges közömbösséget kaptunk annyi éven át a világtól. A római fogadás pompájában és tiszteletében az egész világ színe előtt erkölcsi halált halt Trianon. Így csak olyan országnak a fejét lehet tiszteletben tartani és királyi pompába burkolni, amelynek igaza van, amely az igazságért másfél évtizeden át olyan önmegtartóztatással és méltósággal tudott szenvedni, ahogyan mi magyarok tudunk és tudunk. Ennek a történelmi eseménynek a jövőndő hatásait ma még kiszá-

Két évtizede szállítunk a legnagyobb meglepedésre a csendőrségnek.

Pártoljuk a magyar ipart!

STANDARD, TELEFUNKEN, PHILIPS, ORION stb. rádiók, hangszórók rádióalkatrészek, gramofonok, gramofonlemezek és csillárok állandó nagy raktára.

A magyar királyi csendőrség tagjainak igen kedvező fizetési feltételek.

DÉNES TESTVÉREK RT.

rádió és villamossági nagykereskedők

Budapest, VI., Teréz-körút 26. sz.

Telefon: 1-135-76.

DUKESZ FERENC SZOMBATHELY (FÖTÉR)

Ékszerrel a legszebbek. Órák Doxa, Alpine, Omega stb. a legpontosabbak. Árul a legolcsóbbak. Árul a legmegbízhatóbbak. A választéka Dunántúlban a legnagyobb. Valódi ezüst és alpakka evőeszközökészletek és dísz tárgyak gyári árban. Speciális órajavító műhely. A m. kir. csendőrség tagjainak kedvezményes fiz. feltételek.

mitani, belátni nem tudhatjuk, de azt már ma, ebben a pillanatban érezzük, hogy a megaláztatásoknak és csúfságoknak a kora véget ért. Róma most erkölcsileg az egész világ nyilvánossága előtt és felséges formák között elégtételt adott nekünk, királyi és császári koronájának a ragyogásával, hatalmával tett hitet a magyar nemzet erkölcsi igaza mellett.

Előfizetőinkhez. Akiknek előfizetése december végével lejár, annak a karácsonyi számunkkal csekkbefizetési lapot küldünk. Kérjük, hogy az előfizetést idejében újítsák meg, hogy a lap küldésében fennakadás ne legyen. Akik a lapot január 1-től mint új előfizetők óhajtják megrendelni, szándékukat idejében közöljék a szerkesztőséggel, de ugyanezt kérjük azoktól is, akik esetleg nem óhajtják a lapot tovább járatni. Előfizetni a bármely postahivatalnál 3 fillérért kapható biankó befizetési lappal is lehet a 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlánkra.

Katonai ünnepség Kaposvárott. A kaposvári 6. honvéd gyalogezred fénys ünnepség keretében emlékezett meg ezredtulajdonosának, III. Viktor Emánuel olasz királynak 67. születésnapjáról. November 10-én, a születésnap előestéjén az ezred zenekara zenés takarodót rendezett a város utcáin, másnap délelőtt pedig ünnepi Istentisztelet volt a felekezetek templomaiban. Ezután a laktanya udvarában az egész ezred jelenlétében ünnepséget rendeztek, amelyen Mohay Károly alezredes mondott beszédet. Az ünnepség után Mattioli budapesti olasz katonai attasé a király nevében megkoszorúzza a kaposvári volt 44. gyalogezred hősi halottainak emlékművét.

Dicsőretek. A debreceni VI. kerület parancsnoka dicsőő okirattal látta el: Husi Lajos alldgy-ot, mert a közbiztonsági szolgálatban általában, de különösen szakaszparancsnoki minőségben értékesen és eredményesen teljesítette szolgálatát; Szatmári Dániel szv. thts-t hosszú esendőrségi szolgálati ideje alatt a gazdasági és számviteli szolgálat külön-böző ágazataiban kifejtett hasznos szolgálataiért; Nagy Ambrus alldgy-ot egy szándékos emberölés tettesének kiderítése körül teljesített szakszerű és leleményes nyomozásáért, továbbá a nyomozás irányítása körül kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért; Hargitai Gyula thts-t egy szándékos emberölés tettesének, továbbá egy betöréses lopás tettesének kiderítése érdekében kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért; Madai Bertalan v. törm-t az 1932., 1933., 1934. és 1936. években teljes odaadással, kiváló lelkiismeretességgel és eredményesen teljesített különleges szolgálataiért; Vajás Endre törm-t az 1934., 1935. és 1936. években példás buzgalommal, kiváló köteleességtudással és eredményesen teljesített különleges szolgálataiért; — nyilvánosan megdicsérte: Ádám Béla, Veres János törm-t és Monostori Mihály törm-t egy szándékos emberölés tettesének nyomozása körül kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért; Szécsy Bálint csót egy betöréses lopás tettesének kiderítése érdekében kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért.

Fertőző megbetegedés. A monori őrs állományába tartozó Horváth Ferenc V. esendőr november 4-én, délután dírtériában megbetegedett. A tisztiorvos kórházba utalta. Horváth esendőrt a monori szárnyparancsnokság 5-én esepeli mentőkkel a budapesti 8. számú honvéd és közrendészeti helyőrségi kórház fertőző betegek osztályára szállíttatta. A legény-ségi szoba fertőtlenítése a községi orvos felügyelete mellett megtörtént.

Fegyverhasználat. A szuloki őrs állományába tartozó Szabó István III. esendőr november 8-án 22 óráig engedélyezett kimaradását áthágva, megittasodott és csak 9-én 5 óra tájban tért vissza a laktanyába. Visszatérése közben Kakas Sándor, ifj. Kakas Sándor és Bognár Gyula szuloki lakosok megtámadták. Szabó esendőr Bognár Gyula ellen kardot használt és fején 1-2 hét alatt gyógyuló sérülést okozott. A támadás folyamán Szabó esendőr is 2-3 napon belül gyógyuló sérülést szenvedett. Az ügyben kivizsgálás indult.

Gyanúsított öngyilkossága. A nagykőrösi őrs egyik járőre november 11-én reggel sorozatos baromfilópás gyanuja miatt őrizetbe vette Csákö József nagykőrösi lakost, akit kikérdezése után — aznap este 17-18 óra között — szabadonboesátott. Csákö 12-én éjjel 2 óra 15 percekor a fekete vasúti megállónál a vonat elé vetette magát és meghalt. A kivizsgálás megindult.

A lengyel rendőrség „Na Posterunku” c. lapja f. évi 40. számában vázlatos tudósítást közöl Zamorski Kordjan tábornok magyarországi látogatásáról, amelyet mi az október 1-i számunkban ismertettünk. A lengyel lap beszámolója során meleg baráti hangon mond köszönetet a vendéglátásért és nagy elismeréssel nyilatkozik mindarról, amit a lengyel vendégek a magyar esendőrségnél láttak. A tudósítás ezzel a régi árvamegyei népdallal végződik: „Pójdziemy da Pesztu, a stond do Budzina, najeme się miasa, napijemy wina”. (Elmegyünk mi Pestre, onnan meg Budára, jóllakunk mi hússal, bort iszunk reája.)

A Hadilevéltár főigazgatósága felkéri mindazokat a tisztteket, akik a háború alatt a volt „Orient hadsereg”-ben szolgáltak, illetve az Orient hadseregről olyan adatokkal rendelkeznek, amelyek a magyar csapatok, magyar tiszték és legénység, egyáltalában a magyarság szempontjából figyelemreméltóak és a magyar csapatok, valamint parancsnokságok szerepét a világháború keleti (Orient) hadszínterén — hiteles adatok alapján — kellő megvilágításba helyezik, azokat egy megírandó vonatkozó műben való felhasználás céljából rendelkezésre boesátani műveskedjenek. A Hadilevéltár az iratokat — kívánságra — másolatbavétel után azonnal visszaadja. (Cím: M. kir. Hadilevéltár, I., Bécsikapu-tér 4.)

Csendőrségi Közlöny 22. szám. Személyes ügyek. Legfelsőbb elhatározás. *Kormányzó Úr Öfömmeltósága* Legfelsőbb elhatározásával *vitéz Dobó István I.* tábornokot jelen szolgálati állása alól felmenteni, *Kézdivásárhelyi Nagy Gyula* tábornokot jelen szolgálati állása alól felmenteni és a esendőrséghez felügyelő helyettesül kinevezni méltóztatott. — Miniszteri rendeletek: *Allandó nyugállományba helyezettek:* Csapó Antal miskolci VII. kerületbeli thts., Zsiga József székesfehérvári II. kerületbeli thts., Incze András szombathelyi III. kerületbeli thts. és Bagoly András I. szombathelyi III. kerületbeli alldgy. — *Várakozási illetményekkel szabadságoltatott:* Szabó Lajos III. szombathelyi III. kerületbeli alldgy. — *Szabályrendeletek.* A tábori barna színű pantalló hordása. — Nyári ruházat viselésének korlátozása jelentősebb társadalmi események alkalmával. — Pályázat díjnoki. kíségtő szolgálai, II. osztályú altiszti stb. állásokra.

Dr. Jilly László alezredes-hadbírónak „Az új magyar katonai büntetőtörvénykönyv” című könyve jelenleg vagy magánál a szerzőnél (Budapest, honvédelmi minisztérium 13. osztálya, Palota-út 4.), vagy Toldi Lajos könyvkereskedésénél (Budapest, II. Fő-utca 2. Csekk számla 7978.) rendelhető meg. A könyv ára jelenleg is 5 pengő, amelyhez 50 fillér portóköltség járul.

A kihágások és felsőbbbírósi határozatok, Tusnádi Elthes Gyula dr. egyetemi magántanárnak ez a kétkötetes munkája, teljes vászonkötésben megrendelhető a szerzőtől (Buda-

Ön által megszabott időre terjedő előleg nélküli hitel a m. kir. esendőrség m. t. tagjai részére.

Bátorok, szolnokok, matracok és sodronyok, szőnyeg-árak, futó- és ebédli-szőnyegok, disztárgyak és az összes vászonárak, abrosok, ágyműdamasztok.

Vidékre árajánlatot mintákkal küldünk.

● Lakásberendező vállalat, VI. Andrassy út 66 ●

ÍRÓGÉP

új és újáépített hordozható és nagy irodai írógépek

HUNGÁRIA és RHEINMETALL

hordozható írógépek tökéletes kivitelben, messzemenő jótállással

FORBÁTH és RÉVÉSZ

Budapest, V., Bálvány-u. 26. — Tel.: 1-102-19

A m. kir. esendőrség tagjainak árendemény és kedvező fizetési feltételek

pest, XI., Fadrusz-u. 4.) Kedvezményes ára, kizárólag a csendőrök részére, 12 pengő. Postaköltség 50 fillér. Fizethető háromhavi részletben is.

Lóapolónak jelentkezik **Kolonits Árpád** 32 éves maglódi lakos — Korona-utca 3. —, aki a budapesti lovashadosztálynál is végzett már ilyen szolgálatot.

SZEMÉLYI HIREK.

Új szakasziparancsnokok. A székesfehérvári II. kerületben: **Pethő Lajos, Tóth Ferenc I., Bartha Ferenc, Orbán Mihály, Kopacz Dénes** alldgy.; a szombathelyi III. kerületben: **Gyapjas István, Balogh József I., Bagoly András II., Baranyai Márton, Varga József III.** alldgy.; a debreceni VI. kerületben: **Demény Sándor, Bálint Márton, Kertész Ferenc, Bodó Ádám** alldgy.; a miskolci VII. kerületben: **Imre István, Szalai János, Szűcs Kálmán, Orbán János** alldgy. és **Buzás Imre** thtts.

Új örs- (különítmény) parancsnokok a budapesti I. kerületben: **Gesztesi Ferenc, Endre László, Váradi József, Göröcs Péter, Nyitrai József, Székely Ferenc, Nagy Albert, Antal Ferenc, Samu János, Pomázi Mátyás, Gaál Béla II., Légrádi Károly, Zöld István, Kovács Sándor I., Gyökér János, Orbán Simon** thtts.; **Iglódi József, Kátai György** törm. v.; a székesfehérvári II. kerületben: **Szalkai Ferenc** törm. v.; a szombathelyi III. kerületben: **Pap István I.** thtts.; a pécsi IV. kerületben: **Tömő Imre** thtts.; a debreceni VI. kerületben: **Várnai János II., Szabó János II.** thtts.; a miskolci VII. kerületben: **Lengvári Péter, Király Gábor és Darvas József** thtts.

Elöléptek. A budapesti I. kerület állományában **alhadnaggyá: Péter János, Várnagy Sándor, Bőjthe Albert, Takács Szilveszter, Szombath Márton, Bórai János, Fodor Ferenc II., Bagi János és Sipos András** thtts-ek; **tiszthelyettesé: Dede Márton** törm. v.; **fegyverszaki tiszthelyettesé: Bánát István** fvsz. törm.; **törzsörmesterré: Szabó József IX., Homolai Sándor, Puskás András, Kohári István** örm-ek; **örmesterré: Havas János** cső.; a székesfehérvári II. kerületben **alhadnaggyá: Pethő Lajos, Tóth Ferenc, Kopacz Dénes, Bartha Ferenc, Orbán Mihály** thtts-ek; szv. **alhadnaggyá: Kossa Géza, Bánfi József** szv. thtts-ek; **tiszthelyettesé: Majeros István** törm. v.; **törzsörmesterekké: Farkas László, Bérczes József, Horváth János, Gál József I., Végh Károly és Szigeti József** örm-ek; **örmesterré: Tamás András I., Takács György** cső.; a szombathelyi III. kerületben **alhadnaggyá: Gyapjas István, Balogh József I., Bagoly András II., Baranyai Márton, Varga József III.** thtts-ek; szv. **alhadnaggyá: Muzslay Medárd** szv. thtts.; **tiszthelyettesé: Pap István I.** törm. v.; **törzsörmesterré: Fehér Gábor, Tóth Kálmán, Péter József, Almási László, Mohai János** örm-ek; **örmesterré: Horváth Lajos I.** cső.; a pécsi IV. kerületben **alhadnaggyá: Barabás János, Becze Máté, Gábor Gyula, Mészáros Lukács, Majoros István, Orbán Lajos II., Csabai András, Domonkos Gyula, Lukács György** thtts-ek; **tiszthelyettesé:**

Tömő Imre és Erdős József törm. v.; **törzsörmesterré: Ceglédi Sándor, Csillag Vendel, Kozma Imre, Ludányi György** örm-ek; a debreceni VI. kerületben **alhadnaggyá: Demény Sándor, Bálint Márton, Kertész Ferenc, Bodó Ádám és Várnai János II.** thtts-ek; **tiszthelyettesé: Gurmai Péter, Szabó János II.** törm. v.; **törzsörmesterré: Győrfi János** örm.; a miskolci VII. kerületben **alhadnaggyá: Imre István, Szalai János, Szűcs Kálmán, Orbán János** thtts-ek; szv. **alhadnaggyá: Simon György** szv. thtts.; **tiszthelyettesé: Lengvári Péter, Király Gábor, Darvas József és Horváth Ferenc** törm. v.; **törzsörmesterré: Bányai János, Nagy Kristóf, Csabi Sándor, Pocsai Elek, Barta Gábor, Gacsai István, Hamar László, Máté Mihály, Nagy Károly I., Palotás Pál, Balogh Mihály, Konecz Lajos Szaniszló Dániel, Bagoly János, Molnár Sándor II. és Lénárt Lajos** örm-ek.

Házasságot kötöttek a budapesti I. kerületben: **Boris János** törm. **Balogh Mária**val Pomázon, **Nádas János** örm. **Végh Margittal** Drégelypalánkon; a székesfehérvári II. kerületben: **Kocsis Boldizsár** törm. v. **Nagy Rozáliával** Círákon, **Tóth József I.** törm. **Sándorovics Emiliával** Rácalmáson, **Rónás Ferenc** törm. **Bognár Sárával** Balatonkenesén, **Kili Kálmán** törm. **Bognár Erzsébet**tel Balatonkenesén; a szombathelyi III. kerületben: **Balász Imre** törm. **Tárv Erzsébet**tel Balatongyörökön; a pécsi IV. kerületben: **Tihanyi József II.** törm. v. **Bán Teréz**szel Balatonkilitin; a szegedi V. kerületben: **Iró Ágoston** törm. **Nagy Piroska-Mária**val Makón, **Farkas György** törm. **Ménesi Annával** Hódmezővásárhelyen, **Dunai Kovács István** törm. **Gyenisné Ilonával** Kiskunhalason; a debreceni VI. kerületben: **Vajas Endre** törm. **Váradi Karolinával** Gaicsályban, **Fekete Lajos** törm. **Dél Emiliával** Szatmárokörötn, **Gégény Károly** törm. **Goda Rózával** Nyíregcsén, **Kereggártó Mihály** örm. **Reszegi Eszter**rel Hajdunánáson.

Családi hírek. **Született: Jakabos István** szombathelyi III. kerületbeli fhdgy.-nak **Zsuzsánna-Terézia** nevű leánya. A budapesti I. kerületben: **Zengővári István** törm. v.-nak **Szabolcs-István** nevű fia; a székesfehérvári II. kerületben: **Király János** örm.-nek **János** nevű fia; a szombathelyi III. kerületben: **Horváth István III.** thtts.-nek **Ibolya-Eva** nevű leánya, **Lakatos Ferenc** törm. v.-nak **Ferenc-László** nevű fia, **Török Ferenc** törm.-nek **Ferenc** nevű fia; a pécsi IV. kerületben: **Lakatos Károly** thtts.-nek **Károly-György** nevű fia, **Nemes János** törm.-nek **János** nevű fia, **Dudás István I.** törm.-nek **István-Sándor** nevű fia, **K. Molnár József** törm.-nek **László** nevű fia; a debreceni VI. kerületben: **Galgóczi Albert** thtts.-nek **Tibor** nevű fia, **Gácsi József** thtts.-nek **Melinda** nevű leánya, **vitéz Kéki Gyula** törm. v.-nak **Klára** nevű leánya, **Fogarasi László** törm.-nek **Gabriella** nevű leánya, **Kalocsai János** törm.-nek **Mária** nevű leánya. — **Meghalt: Vágó József** pécsi IV. kerületbeli törm. **László** nevű fia és **Pákozdi Gábor** pécsi IV. kerületbeli örm. felesége, szül. **Marancsik Ilona** Baján.

Örökbe fogadás. **Both Imre** székesfehérvári II. kerületbeli thtts. örökbe fogadta **Spacek Ilona** nevű mostoha leányát. A gyermek neve ezután „Both”.

Elhaltak: Udvardi István, Dombi József és Gálfi Miklós szegedi V. kerületbeli ny. áll. thtts-ek.

Ha órára, ékszerre, alpakka evőkészletre van szüksége, kérjen költségmentes bemutatót. Óráimért, ékszereimért legmeszszebbmenő jótállást vállalok.

Alapított: 1875.

NEUBART SÁNDOR

órás és ékszerész. Oklevéllel kitüntetett órásmester

SZÉKESFEHÉRVÁR/NÁDOR-U. 23.

A m. kir. csendőrség kedvelt bevásárlási helye

VÉRTES ÉS TÁRSA BARTA

CSENDŐRSÉGI SZAKÜZLET BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 93. SZ.

TELEFON: 1-436-51.

Kedvező fizetési feltételek! Minőségben elsőrangú. Mintacsomagot bórmentve vételkötelezettség nélkül küldünk.

Kérjen árjegyzéket.

Steyr-Puch-Everest kerékpárok! 10-15-20 pengős havi részletre!

Szigeti Károly Budapest, V. Visegrádi utca 11/a. Emelet.

IRÓGÉPET VÖRÖSVÁR-TÓL. MUZEUM-KÖRÚT 13. TELEFON.

A csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

1-877-37.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átciszolósának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja rá a kézirat oldalára piros íróval: „Szó szerinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, felhasábosan, írógéppel, kettes sortávolságra, kézírással pedig jól olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kézirattal nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megegyezett és válaszbélyeggel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. **Fényképfelvételek** beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos tiszteletdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másuttá közölni, sem pedig utánnyomatni. A nyomdai korrektúrát mi végezzük, korrektúralevonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különlenyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, V., Honvéd-utca 10.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetekben; magánleveleket akkor sem írunk, ha a beküldő válaszbélyegget mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzáink intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldőik kitétele felől senkinek sem adunk felvilágosítást. **Jeligéül** legcélszerűbb kisebb helységi nevet vagy ötjegyű számot választani. Annak, aki jeligét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Kérdések kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrségen” rovatban válaszolunk. **Előfizetést** csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, másolt nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési díj felét fizetik. Előfizetni csak legalább fél évre lehet. Az előfizetéseket kérjük pontosan megjelölni, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekk-számlájára befizetni. **Címünk:** „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bösztörményi-út 21. szám.”

Tahi. A Csüsz. 168. pont utolsó bekezdése értelmében a felülvizsgálónak igaza volt. A 10 perces leseket tehát nem kell külön feltüntetni éppen azok miatt az okok miatt, amelyeket a multkor közöltünk. Nővére elhelyezkedésének örülünk, kívánjuk, hogy mostani helyéhez fűzött reményei valósággá váljanak.

K. K. es. Enes. 1. Összegezve. Még beküldheti. 2. Leksikonválaszok: 1929. 34. sz. és 1930. 32. számainkban. A 20 filléres bélyegét lapunk javára bevételeztük.

Hubertus. 1. Nem jól tudja, mert az 1936/5. Cs. K.-ben közzétett 127.765/Vl. b. 1936. számú rendelet rendezte a paták ápolásának e kérdését, az e célra szolgáló cikkeket pedig a 141.431/Vl. b. 1935 (és nem 1936!) rendszerezte. A pataápolásnál elkövetett mulasztás, felületesség nagyon megbosszulja magát, mert az érzékeny testrészt, hóban, esőben, stb. homokos és más talajon igen sok támadásnak van kitéve, amelyeket kivédeni csak gondos ápolással lehet. Ezért van az is, hogy a patkolásra olyan nagy súlyt helyeznek. Mit szólna hozzá, ha pl. Önnek szűk eszmében kellene csak napokon át portyázni? A baj gyökere ott van, hogy a patkolást a polgári kovácsra bízzák, illetve azt nem ellenőrzik a munkájában, a pataápolást pedig elvégzi a lovász. Persze ismét csak ellenőrzés nélkül. Olyan is az. Igazán rászolgált arra, amit kapott.

55.555. A testgyakorlásra kötelezett feventeifjak kötelesek vallásfelekezeti rendes istentiszteletén résztvenni. Az erre vonatkozó rendelet az 1936/7. Cs. K.-ben van. Az 1931. évi Csendőrségi Lapok 471. oldalán, a 98. lexikonválaszban adunk tájékoztatást arról, hogy mit követ el az, aki a levente-intézmény ellen izgat. Az apa cselekménye, hogy lát a rendelkezések teljesítésének megtagadására kényszerítette, úgy bírálható el, amint azt hivatkozott lexikonunkban ismertettük. 2. A fegyvereket a közigazgatási hatóságnak kell átadni. Erről írtunk a folyó évi 77. lexikon válaszunkban.

Bakony. A hadikölesön-iroda közlése szerint a testvérek által örökölt kötvényeket nem lehet az örökösök egyikére átiratni. Ugyanazok onnan azt a tanácsot kaptuk és továbbítjuk, hogy az örökösök mindegyike kérjen, mert kérhet, a kölesönök után segélyt. Minden részlethez kiterjedő (kérvény és mellékletei, címzés, kötvényekkel való eljárás stb.) tájékoztatást a hadikölesön-iroda (Belügyminisztérium, Ország-ház-utca 28.) készségesen ad. Ha kérdései részletes okait közölte volna velünk, mi is megadtuk volna a részletes választ.

Szikla. 1., 2. A gyermektartással összefüggő kérdésekről az 1934. évi 12. Csendőrségi Lapokban írt ismertetést Eperjessy István g. szds. úr. az ottani őrsön szívesen rendelkezésére bocsátja a lapokat. 3. A csendőrt ért balesetet kivizsgálás során tisztázzák. Ez bizonyára megtörtént az Ön esetében is. Az orvosi vélemény sulya és megfellebbezhetősége tekintetében nem nyilatkozhatunk, mert nem ismerjük a tényállást. Ugy sejtjük, hogy Ön nincs megelégedve a honvédorvosi bizonyítványban kifejezésre juttatott gyógyulási időtartammal vagy a baleset valószínűnek feltüntetett következményeivel. Az egyetem sebészeti osztályán a következményeket illetően más a vélemény? Találgatásokra vagyunk utalva, amint látja, ezzel pedig nem vittük a kérdést egy lépéssel sem előre. Nemesak Önnél, de másoknál is előfordul, hogy nem ismertetik velünk teljes mértékben körülményeiket, bajaikat, pedig anélkül segítő készségünk hiába való. Ha tehát azt kívánja, hogy e kérdése tekintetében is határozott választ adjunk, ismételje meg részletesen. 4. Az édesapa után kérheti a családi pótlék folyósítását. A kérvényt a belügyminiszter úrhoz (VI. b. oszt.) kell beadni. Csatlolni kell ahhoz közhatalósági orvosi bizonyítványt arról, hogy atyja teljesen munka- és kereséktelen, helyhatósági bizonyítványt, amelyben igazolni kell, hogy atyját állandóan magánál tartja s azzal közös háztartásban él s hogy minden más támogatás nélkül kizárólag Ön tartja el atyját, hogy Ön is, atyja is, illetőleg az Ön felesége is teljesen vagyontalanok, sem Önnek, sem atyjának nincs külön jövedelme vagy keresete, atyja semmiféle kegydíjban, nyugdíj-

SÁGI GYULA és FIAI

divatnagyrúháza

Székesfehérvár

Alapítva 1853-ban.

Hatalmas raktárú tehernemű, szövet, vászon, szőnyeg, női kelengye, stb ajánlja a m. kir. csendőrség tagjainak

Kedvező fizetési feltételek

Négy évtizede vásárolnak legjobb meglepedésre kiváló

hangszereket
REMÉNYI MIHÁLY

Ötensége dr. József Ferenc kir. herceg és a m. kir. Zeneművészeti Főiskola szállítófőjének.

Budapest, VI., Király-utca 58-60. sz.

Kérjen árjegyzéket!

ban vagy ellátásban nem részesül, az Ön háztartásában nincs más önálló keresettel bíró családtag és hogy atyjának nincs olyan közelebbi rokona vagy hozzátartozója, aki ellátására kötelezve volna. Az ilyen családi pótlékot ezidő szerint 1—1 évre engedélyezik.

Jön a revízió. Ha a postahivatal azt kívánja, hogy az Ön címére érkezett postautalványon az Ön aláírását az őrsparancsnok igazolja, akkor tegyen eleget annak. A postahivataloknak legelemibb és senki által el nem vitatható joga és kötelessége, hogy működését a rávonatkozó szabályok szerint úgy lássa el, hogy abból sem a postának, sem a félnek és neki se legyen kára. A rendelet, amelyre a postahivatal hivatkozik, a postaügyviteli szabályzat 92. §-a.

Nyugdíjas 36. 1., 2. A nyugállományban levő csendőrigényjogosultsági igazolvány elnyerése iránti kérvényét a nyilvántartó gazdasági hivatal útján adja be. A kérvény mintáját megtalálja: Kádár Gyula g. őrnagy úr kiadásában megjelent „Tájékoztató a csendőrségi nyugellátásokról” c. könyvének utolsó lapjain. A lényeg: kérje az 1931. III. t.-c. alapján az „A” (vagy ha megfelel a feltételeknek „B”, „C”) mintájú igényjogosultsági bizonyítvány kiadását. Csatolja a hatósági orvosi bizonyítványt testi állapotáról, írásáról mintát (próbaírás), erkölcsi bizonyítványt és iskolai bizonyítványait. A kérvényre és mellékleteire bélyeg nem kell. 3. Nem vonják meg. 4. Ha 1934 január után ment nyugdíjba, a nősüléséhez engedélyt kell kérnie. Az 1935/7. Cs. K.-ben megtalálja a részletes adatokat eljárásához. 5. A ny. ú. csendőrkatonai gyógyszerárakban kaphat orvosi vényre kedvezménytel győgszert. Igazolnia kell magát arc képes igazolvánnyal. Az orvosi vény elegendő. Budapesten mindhárom kat. kórház gyógyszerárakban megkaphatja. 6. Olvassa el az 1936/21. Csendőrségi Lapokban „Remény” jellegére adott üzenetünket.

Kerkamentí. Könnyen elképzeljük az Ön egész életberendezését: látjuk azt a közönyt, amivel az írásbeli feladatait végzi a hosszú közös asztalnál és egyéb feladatait máshol, látjuk nemtörődöm arcát, amivel a Nyé. napi felolvasásait hallgatja és elképzeljük azt a fogcsikorgató türelmetlenséget, amivel a 27 órás őrzőjáratot portyázza. Mert leveléből, a számos kérdésből csak annyit akar tudni, hogyan, miként lehet mielőbb szabadulni innen. Feltétlen segítségünket kéri ehhez és addig megy, hogy felettesei rendelkezéseit se hiszi helyesnek és protekciót szándékozik igénybevenni. Az Ön rendfokozata és egyik-másik személyi adata szerint legfeljebb 3 éve eheti a testület jó és bőséges kenyérét — és nincs vele megelégedve. Vágyódik egy II. osztályú polgári altiszti állás után. Ez minden álma. Nem régen, talán 3 évvel ezelőtt Ön valakinek a helyét elfoglalta itt a testületben, olyan valakinek, aki a szíve-lelve minden porcikájával, a hála és a kenyér feletti örömezzetével élte volna itt azóta — bizonyosan — az életét a haza, a testület és önmaga javára. Az a valaki Ön miatt nem juthatott hozzánk s lehet, hogy azóta elbukott az élet kegyetlen, komisz és kiméretlen küzdelmeiben. Szeretnénk egy ilyet a sok közül most Ön elé állítani és meghallgatni, hogy mit mond az Önnek. Azután odaállítanánk Önt egy másik csoport elé: a viharvert, de még mindig küzdeni, tanulni, portyázni és nyomozni hajlandó és képes alhadnagyok, tiszthelyettesek és öreg törzsrőrmesterek elé és szeretnénk látni, hogy ezek mily szánakozással néz-

nek Önre. Az a világ, amelybe Önt a próbacsendőrségek elvezették, Önből elveszett. Azok az igyekvések, amelyekkel Önből a bajtársai és előjárói jó és hasznos csendőrt akartak faragni, hiába voltak. Kár volt tehát minden szóért és kár minden állásért. Ezen azonban most már nem segíthetünk. Menjen, Isten Önnel. Legyen II. osztályú altiszt, akassza nyakába a levélhordótáskát, az is becsületes kenyér. Nem Önnek való a kemény csendőrségi szolgálat. Egyébként kérdéseire: 1. az 1931/6. Cs. K.-ben közzétett 1931. III. t.-c. 12. §-a ad tájékoztatást ebben a kérdésben. 2. Ez olyanokra vonatkozik, akik hosszú, derekas szolgálat után, kissé már megrokknva pályáznak polgári állásra. Ők megérdemlik a támogatást. 3. Mignon írógépet már szereztünk.

Ingatlan. Ajánlott levélben kérje s ha erre sem intézi el a kérését, hozza a felsőbb hatóság tudomására a történeteket. Ez utóbbi bejelentést is célszerű ajánlottan elküldeni.

Vitakozás. A folyó évi nov. 15-i számunkban „Ibolya” jelige alatt ádtunk választ arra a kérdésre, hogy a csendőrkalapot milyen esküvőkön viseljen. Ugyanazok az irányelvek a temetéseken való öltözködést illetően is.

23.686. 1. A megjelenés időpontjára határozott választ nem tudunk adni, de valószínű, hogy februárban kint lesz. 2. Igen, soronkívül kapják meg, azonban bizonyos feltételeknek is lesz, aminek Ön talán akkor már meg is fog felelni.

Kovács törzsrőrmester. Abay százados úr „Elővezetés és elfogás” című könyvét legfeljebb csak magánkézből lehet már beszerezni. A nyomdához küldött lapját onnan kaptuk, onnan tudjuk, hogy keresi a könyvet.

Nagy Mihály tthts. Pápa. A címváltozást és a zsebkönyv rendelését előjegyeztük. A zsebkönyv árát külön befizetési lapon fizesse be, nem a Csendőrségi Lapok előfizetési díjával együtt, mert az külön elszámolás alá esik.

Késő ősz van. Ha az ezidőszert még érvényben levő és az 1924/9. Cs. K.-ben közzétett rendeletben előírt feltételeknek megfelel, a kérvényt adja be. Később, amikor a kivizsgálás megtörtént, a hadiárva ára a nekünk megírt és valóban méltánylandó okokra hivatkozva, kérje a különleges elbírálást.

Virág t. őrm. Szombathely. Lexikonban válaszolunk.

Remény. 1. Legalább 8 betöltött csendőrségi szolgálati év kell az őrmesteri előléptetéshez azoknál, akik a honvédségnél legalább egy évi szolgálatot nem teljesítettek. Ön is ilyen, ezért legkorábban, 1938-ban kerülhet sorra. 2. Most még az őrmesteri rendfokozat feltétel. Változás várható.

Sághegy. 1. Előbbi 2. üzenetünk Önnek is szól. 2. Mai üzeneteinkben „Késő ősz van” jelige alatt írtunk a hadiárva árakkal tervezett nősülés esetén követendő eljárásról.

Papváry Káll. „Remény” „Sághegy” jeligés üzeneteink Önt is tájékoztatják.

Duna, Ránk is gondolhatna valaki. Mai számunk lexikon rovatában feleltünk. Nem lehet rendezetlenül hagyni ilyen kérdést, viszont most már hamarosan pontot tehetünk a

Új és ujjaépített

ÍRÓGÉPEK

vásárlásánál forduljon a csendőrséggel bizalommal

EURÓPA írógépvállalathoz

Budapest, Honvéd-u. 1 Szabadság-térsarok
KELLÉKEK! • KARBANTARTÁS! • JAVÍTÁS!

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fiz. feltételek

**TELEPES ÉS HÁLÓZATI RÁDIÓK
GRAMOFONGÉPEK ÉS LEMEZEK
CSILLÁROK** Részletre is legolcsóbban. Csereakelő.

Reich Miklós cégnél

Budapest, VI., Vilmos császár-út 45. szám. Nagymező-utca sarok.
Kérje a legújabb árjegyzéket!

A m. kir. csendőrség és rendőrség tagjainak árengedmény.

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Eötvös tér 1. Telefon: 1-848-32, 1-404-10.

Mint a honvéd jóléti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi (dolmányt 24 havi) gh. levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, fehérneműt és minden felszerelést.

Videki megbízottak!

MERCEDES ÍRÓGÉP

megbízhatósága vitán felül áll. A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel.

Vezérképviselőt:

ÍRÓGÉP BEHOZATALI RT
Budapest, V., Nádor u. 24

végére ennek az ügynek is. Levelét megértéssel olvastuk s ha nemcsak üres szavak, amiket leírt, akkor csakugyan rászolgált a kedvező fordulatra. Olvassa el a „23.686” jelű üzenetünket. Abból kiolvashatja, hogy a megoldás közel van.

Hullám. Nagyon rosszul járna. Érdeklődjék alkalomadtán valamelyik méntelepen.

Horváth Vendel ny. őrmester. Részletesebb adatokat kérünk.

1936/37. T. L. Beszámít. Szolgálati ideje után az ő. n. 40%-os szanálási levonás nélkül kapja meg nyugilletményeit.

66.666. 1. Elhúzódhatik 2–3 évig ügye elintézése. A közigazgatási bíróság elnökének tudomásunk szerint joga van ügyek soron kívüli elintézését elrendelni. Kérje, esetleg sikerül. **2.** A közig. bíróság előtt nem kell megjelennie. **3.** Hasonló ügy most van a közigazgatási bíróság előtt döntés végett. Ezért egyelőre nem foglalhatunk állást ebben. **4.** Bizza csak nyugodtan az ügyét erre a bíróságra, kár volna minden ügyvédi költségért.

Szélmalom. Ugynevezett sematikus rajz, mondhatjuk vázlatnak is. Nem értjük: mi volna rajta közölni való?

Mátra. Szép hízók, de a kamrába való. A dinnyézőket erősen beállította s főleg ez a hiba a harmadiknál is. Egyikük mereven belenez a gépbe.

Zsombó. Ferdén állította be a gépet, pedig különben az emlékművet szépen levette. A másik szép, de túlságosan egyéni a témája.

Alabárd. Eppen az a baj, hogy sokmindent korán és annyi változtatban emlegetnek. Ilyen nagy horderejű kérdést nem lehet máról holnapra nyélbeütni, de most már készen van. Nem sok türelem kell, hogy kint legyen, de ebben az évben még nem. Kár, hogy a kardlakkozás fényt kapott. A másik kettő nagyon jó, de úgy tartja a könyvet, mintha eleven reklám lenne. Még félremagyarázhatnák, ha közölnék.

D. L. őrm., Ukk. Lovas-husár-csendőr nincs. A postával intézze el a zavart. Különben most már megírta a rendfokozatváltozást, címszalagját tehát helyesbíthetjük.

H. T. törm. v., Pesthidegkút. A járőrt mindkét képen a sötét háttér elé állította, egybeolvadnak a fenyővel.

Prázsmár. Igaza van. Évek óta történnek is előkészületek a megoldásra, de szeretszört nagy tömegről van szó, nehéz az egybefogás. Szerencsére az Önhöz hasonlóak vannak többségben. Jó egészséget a pihenőhöz.

P. L. cső, Vasas. Elég jók. Az egyiket talán közölhetjük is sorjában.

S. B.-né, Pestszenterzsébet. Szakácsnők álláskeresését nem közvejtjük. Túlságosan sok volna a jelentkező.

K. Z. II. thts., Bata. A lexikonban kap választ.

Különleges fizetési kedvezmény a m. kir. csendőrség tagjai részére.

Egyes bútorok és teljes berendezések. Szőnyegforrás. Ebéd- és futószőnyegek, szalonok, paplanok stb. Ágy-nemű és lehegnemű vásznak. Női és férfi divatszövetek.

12, 18, 24 havi előleg nélküli részletfizetésre

LAKÁSBERENDEZŐ-nél Budapest, VI, Liszt Ferenc-tér 5. sz. Telefon: 1-271-77

Minta árjegyzéket és modell árjegyzéket küldünk huzat mintákkal

Újrendszerű butorhitel!

A magyar kir. csendőrség tagjai lakásukat berendezhetik.

Váltó és előleg nélkül 30 egyenlő havi részletre,

vagyis minden 100 pengő után 3.33 pengő részletre. Egy éven belüli törlesztésnél a kamatokat visszatérítjük.

KARDOS TESTVÉREK BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI UTCA 18. SZÁM.

Mint közlegény a vérmezőkön.

(Regény.)

(23)

Írta: SÓLYOMVÁRI MIHÁLY.

A golyó a sisakomat találta. Azon egy centiméter mely lyukat nyomott. Epp, hogy át nem hatolt rajta. Így a fejemet csak utótte. A helyen már egy dionagyaságú kemény daganat. Hála Isten, megint szerencsém volt. Mert ha a golyó közvetlenül talál, rögtön megöl. De először átszaladt a homokzsákon és a sisak így felfogta. Talán a sisak le is röpül a fejemről, ha a szíjj ebben meg nem gátolja. Így csak félre-eszűszott. Három napig verekedtem állandóan ezen a helyen, míg a fölénny az enyém lett. Most már löni sem mertek. Lehet, hogy az én golyóbsaim is félreverték a csákoikat.

December 11-étől három napig erős ágyútűz reánk. Azt hittük, hogy az olaszok támadni fognak. Mi most a nagy ártérre jártunk a nagy ívben táboriőrsre, a Nagy András zászlós úrral. Ez a hely volt talán a legveszélyesebb, mert a folyó itt erős ívet rajzolt az olaszok felé, vagy kétszáz méteres sugárral. Az ív csúcspontján állt a mi táboriőrs-állásunk, úgy százötven méterre a töltéstől. A terepet apró bokrok és ritkán álló nagyobb fák tarkítják. Állásunkban mindig egy tiszt vezetésével egy fél szakasz és egy gépfegyver-szakasz két fegyverrel állt, összesen harmincöt.

A be- és kimenet veszélyes, mert az ív sugarán haladva, jobbról és balról kétszáz méterre oldalról és elülről kaptunk tüzet. A víz partján egy két méter magas és három méter széles és hetven méter hosszú állásba ástuk be magunkat. Sietni kellett a munkával, hogy mielőbb jól kiépítsük helyünket. Hiszen, ha észreveszik, két oldalról, hátulról és elülről lőnek.

A felváltások reggel és este a sötétség leple alatt történtek. Huszadika felé újból jött egy menetzázaló. Ebből egy fiatal gyerek került hozzánk. Reggel kijött velünk a víz-partra. Érthetően megmagyaráztam neki, hogy milyen fontos helyen vigyázzon. A fejét sose dugja a kémlelőlyukhoz, csak mindig oldalról nézegessen ki. De úgy látszik, a fiú kíváncsi volt. Alig feküdt tíz percig a helyen, a tulsó partról egy durranás. Én vagy tíz lépésre üldögéltem a földzékben.

Mintha megsejtettem volna, megnéztem a fiút. Már ott hempergett fekvő a lyuknál. A feje csupa vér. Rögtön hozzáugrom. Látom, hogy egy szerencsés fejlődés. Ügyszólván csak megfésülte a golyó. A feje tetején a jobb oldalán bement és a füle mellett kiszaladt. A fiú eszméletét veszítette az ijedségtől, vagy az ütéstől. Bekötöttük és a bokrok között hason a töltéshez mászott, hogy elhagyja szerencsésen a frontot, amelyen még egy napig sem volt. Szinte irigyelte tőle a legénység a szerencsét. Különösen azok, akik már éveket töltöttek itt és sosem éri semmi őket, hogy egy kis kórházi pihenő akadjon.

Este a szakasz másik fele váltott le bennünket. Köztük az én földim, Hollósi Gyula is, aki szintén már a huszonketedik hónapja künn van, pedig még csak húsz éves. Most várja, hogy szabadságra mehet, mert rajta a sor. Ép az én helyemre került, ahol egész nap álltam. Még ő nem volt itt ezen a helyen. Nyomatékosan figyelmeztettem, hogy nagyon vigyázzon. Megmagyaráztam, hogy a lövések két oldalról majdnem hátulról és elülről jönnek. Nevetve mondta:

ÍRÓGÉPET

a magyar kir. csendőrség tagjai a legelőnyösebben vásárolhatnak kedvező fizetési feltételek mellett:

GALLICZA GYULA

irodagép-üzem, Budapest, V. ker., Zrínyi-utca 16. szám.

Az összes rendszerű írógépek nagy raktára. — speciális javítóműhely. — Elsőrendű írógépszalag.

— Ne féltsem, Mihály, nem fog engem a golyó sem.
— Na, csak vigyázz Gyula! — feleltem.

Meleg kézfogással búcsúztunk el, hiszen ezt a fiút legjobban szerettem a századnál. Nem azért, mivel földim volt, hanem azért, mert nagyon jó katona és amúgy is kedves fiú volt. Testalkatra nem nagyon erős. Arca mindig halvány. De azért sosem panaszkodott. Ő is szeretett engem.

Másnap reggel öt órakor megyünk ismét felváltani. Odaérünk. Rögtön a Gyulához megyek, hogy leváltssam. De már egy másik áll a helyén. Ez anélkül, hogy kérdezném, szomorúan újságolja, hogy szegény Gyulát agyonlőtték éjfél tájban. A golyót jobbról a halántékánál kapta és rögtön meghalt. En már nem is láthattam szegényt. Megkönnyeztem, de megsiratta az egész szakasz a jó és örökösen vigkedélyű kedves fiút.

Kedvem lett volna bosszút állni az egész olasz haderőn, ha ez módomban van, a jó fiú haláláért. Sohasem voltam bosszúálló, de ezen a napon nem kíméltem egy olaszt sem. Ahányat csak megláttam, lőttem a műszeres fegyverrel.

Aznap az egyik őrmester túlnagyot kortyolt a rúmos kulaeséből. Tíz óra felé elkezdett lödözni az olaszokra a tulsó partra. De még a fejét sem fődözte. Teljesen a szabadban állott a felső teste. Már jó sokáig lövöldözött. Az olaszok meg vissza. Mindig sűrűbben lövöldöztek egymásra. A szakaszvezető kiabálva kiugrott az árokból. Átkiabált nekik fölfalva és járkálva s a vízparton lödözve. Folyton hívta őket elő a lyukakból. Az olaszok már vagy harmincan is lövöldöztek rája. Mi eleget hívtuk, hogy jöjjen be. De nem jött. Hanem még mókát is csinált.

Ide-oda szaladgált, folyton lövöldözve az olasz állásokra. Végre már az olasz gépfegyver is kattogott a töltésről. Erre megfordult, megfenyegette őket, az alfélét mutogatta nekik és besétált a lövészárókba a sűrű golyózáporban.

Az egész tábori őrs megdöbbenve leste végig a tízperces könnyelmű mókát. Mindig azt lestük, mikor esik össze. De még a hajaszála sem görbült meg. Ilyet még nem láttam, de még az olaszok sem. Talán ördöge volt, hogy nem találták el. Dél felé én is folyton lövöldöztem a tulsó parton a velem szemben fekvő futóárkukba, ahol az olaszok most igen sűrűn szaladgáltak le a töltésről a nádason át a vízpartra.

Gyönyörű belátásom volt úgy húsz méter hosszan az ár-
kukba. E kis szakaszon állandóan forgolódtak a szanitécek. Délután már igen félve, bukva, hasalva, igyekeztek át a veszélyes terepen. De én ma nem kíméltem senkit. Folyton lövöldöztem rájuk.

Délután úgy három órakor felugrott egy s a vízparton és ártéren a gyepen a szabadba igyekezett egy korsóval, hogy bort hozzon a többinek. Nem is nagyon iparkodott. Vissza-vissza nézett, mintha várna valamit. Csudálkoztunk a vakmerőségén. A bajtársaim hozzám szólnak: na, most mutasd meg, mit tudsz a műszeres fegyverrel. Biztattak, hogy löjjem agyon.

— Azt nem teszem — feleltem — hanem elküldöm hosszú szabadságra. Lessétek a jobb combját, oda fogok löni és majd odakap.

Célbavettem az alig kétszáz méterre haladó olaszt. Ép mikor egy kis halom tetejére ért, sütöttem el a fegyverem. Nagyot ugrott és összerogyott. Hanyatt fekvé hempergett a gyepen és két kézzel tapogatta a combját.

A töltésből pár perc alatt jött két olasz szanitéc nagy félénken a hordággal, a vöröskeresztes szalagot erősen mutatva. Nagyon félhettek, mert nagyon iparkodtak. Felvették a sebesültet és elvitték. Embertelenségnek tartottam a sebesültvivőkre löni. Különben is, ez nálunk tiltva is volt,

dacára, hogy ők Görz előtt a mieinket lelőtték. Azért feküdt a sok halottjuk négy hónapig temetetlenül a lövészárkunk előtt.

Egész estig lövöldöztem a futkározó olaszokat. Ezek, — úgy látszik, készülnek valamire — gondoltam. Hisz már igen sokan lejöttek az árterületre, ahol előttünk a laposabb helyen balra húzódtak, a bokrok és nádas között, a víz partján álló halászkunyhó felé, ahol nagy területen magas nádas volt.

A sok lövöldözést megsokalták, mert midőn a lenyugvó nap a töltés pereméhez ért, egyszerre srappellel lőttek a mi állásunkra. Egymás után négyet. A lövedékek a fejem fölött és kissé hátrább robbantak. Azután gránáttal kezdtek löni. Ezekből kettő elibénk esapott a vízbe, ahonnan magas víz-tölésért vertek a magasba. Erre már odébb mentem vagy húsz métert a zászlós úr mellé.

Alig értem oda, máris becsapott egy gránát a lövészárkunkba és nagy nyílást vágott a gyenge töltésbe. Még ezután vagy húsz lövedéket lőttek oda, azután csend lett. Amíg lőttek, a zászlós úrral figyeltük, honnét lönek. Hisz az ágyú mintha az orrunk előtt durranna. Csakhamar megláttuk, hogy a főtöltésből lönek egy gyeppel maszkírozott részről. Na, majd elbánok velük, mondom. Bemegyek a *tüzérségi figyelőhöz.

Amikor a töltésre értem, már a lenyugvó napból csak egy kis szegély vöröslött a tulsó parton. Sietve iparkodtam a pár száz méterre lévő tüzérségi figyelőhöz. Egy tüzéror-mester ül a periszkop mellett a töltésben. Erősen figyel az üteget. Rögtön jelentem neki az esetet, amit ő is figyelt, de nem tudta kivenni, honnét lőttek az olasz tüzerek. Még annyit láttunk, hogy megtudtam mutatni a helyet, ahonnan lőttek. És egyúttal jelentettem, hogy a kis házikó körül az olaszok egész délután a nádasban gyülekeznek. Bizonyára valamire készülődnek. Jól van, fiam, felel a őrmester. Most siessen vissza és jelentse, hogy jól fődözzék magukat, mert nagyon közelre kell löni és esetleg egyik ágyúból rövidebbet lönek. Negyedóra múlva lövünk.

Sietve iparkodtam vissza a feldvachra. Itt jelentettem az esetet Nagy zászlós úrnak. Ő azonnal elrendelte, hogy mindenki erősen fődözze magát. A gépfegyveristáknak is megmondta, mi lesz.

Ősze József és Horváth Lajos szakaszvezető, máma hővéd tiszthelyettes, tett velünk szolgálatot, aki rögtön intézkedett, hogy a fegyvereket védett helyre állítsák. Alig, hogy behúzódtak mindenki a gyenge árokból és hasalva lestük, most mi lesz, megrendült még a talaj is. Talán száz ágyú is öntötte a mindenféle lövedéket. Bizony, az őrmesternek igaza volt. Mert még a hátunk mögött is bevágott néhány jó közel. A vízbe is elibénk esapódott egy nagyobb fajta, amely hatalmas víztölésért vert a magasba. Egyórai pokoli tüzérségi tüzet zúdítottak a környékre. Már mi sem bántuk, amikor abbahagyták. A tulsó oldalról mindenünnen erős nyögés és jajgatás hangzik az elesendesült tájról. Az árterületen sűrű löporfűst terjeng. A tüzérségi színet után hamarosan jöttek a felváltók. Egy 76-os vezette a 48-asokat, akik leváltottak bennünket. Mi pedig sietve hagytuk el az olaszok jajgatásától telített tájat, hogy minél előbb a töltésen túl legyünk.

Ép mikor a meredek töltés lábához értünk, az olasz tüzérség közből srappellezett, amitől ketten megsebesültek. Sietve kapaszkodtunk fel a töltésre a sebesültekkel a zuhogó srappellitűzben. A tulsó oldalra érve, már a század útrakészen állt, mert csak miránk várt. Rögtön elindultunk a töltés mellett balra húzódba.

Cipőt

megbízható minőségben,
elsőrendű kivitelben,
mértányos áron vásároljunk

Pollák

cipő-
árúházában

Pécs

Irgalmasok-utca

A „Takarékosság” tagja

Vásá-
roljunk

BÚTORT

Steiner és Franknál

Kedvező fizetési feltételek!

KAPOSVÁR, FŐ-UTCA 12

A legegyszerűbb és legdíszesebb kivitel elsőrendű minőségben. Jutányos árak.

PALLADIS RT. új üzlethelyisége

szemben a régi helyiséggel

Akadémia-utca és Géza-utca sarok (V., Géza-utca 2. szám alatt, udvar)

Tudtuk, hogy egy újabb veszélynek nézünk elébe a hátramenésnél a sík terepen az állandóan hátra röpködő olasz tűzérési lövedékek között. A töltésről elkanyarodtunk a szántásokra. Már éjjel is elmúlt, mikor minden baj nélkül a kijelölt helyünkre értünk.

Csak néhányan fürödtek meg a mintegy öt-hat méter széles folyón, egy keskeny, korlátnélküli bürön egyenkint átmentünk a sötéttségben. Most már elég hidegek voltak itt is éjjelenként. Csak reggel látom, hogy Kampagneban vagyunk a templom mellett, egy nagy kocsmaházban. Itt már a tűzérési zónán kívül álltunk. Ide csak a messzehordó ágyúkkal tud lőni. Két nap csak a tisztogatással voltunk elfoglalva. Utána ismét minden nap gyakorlatoztunk a szőlők közötti szántókon. Habár a Piavétől nyolc kilométerre voltunk, mégsem hagytak békével bennünket. Ép karácsony előtti vasárnapon szentmisén voltunk. Az olasz civilek, jobbára nők, gyönyörűen énekeltek. De még az ének és az orgona bűgását is túlszárnyalta a gránátok süvöltése. Három gránát-robbanás remegtette meg a hatalmas épületet. Én a harangláb alatt álltam. Rögtön kinéztem, hol vágódtak le. Alig kétszáz méterre sűrű fekete füst oszlik szét. De mintha az Isten háza jó menedék volna, tovább hangzik az áhítatos ének. Gyönyörű dallamban száll a magasba. Szinte remeg a hanghullám. Talán sohasem volt ily igaz szívbéli a fohász.

Talán az olaszok is megsejtették, hogy most a nép Istenhez fohászkodik, mert többet nem lőttek, mint még hamarosan hármát. Az irány nagyon jó volt, de rövid. A mise azért nyugodtan befejeződött, Isten örködött a hívek fölött.

Az élelmezés itt sem javult. A legénység mindig éhes volt. Még a kukoricakásás kondorok is veszekedtek. Sokszor elnéztem, amidőn két kézzel ötven-hatan piszkos marékkaletakarították le a kondér oldalára ragadt kását, amit az osztás után a szakácsok megengedtek. Ugy marakodtak sokszor a kondér körül, mint a jövev malacok a rövid vályú körül. Ilyenkor sajnáltam is őket és bosszús is voltam rájuk. Csak az vigasztalt, hogy a legtöbbje nem volt magyar. Jobbára a közénk beosztott csehek. Ezek voltak a legéhesebbek. Magyar ember ilyesmire nem igen vállalkozott, ha még oly éhes is volt. Kapós volt itt nagyon a mézárások által eldobált marhaesetűk. Nagy kondérban rotyogott az udvaron rakott tűzőn. A bakatársaság összeszedte, megpucolta és kocsonyát főzött belőle. Ezt én is megkóstoltam. Nem is volt rossz. A karácsonyi napokat is itt töltöttük Kampagnában. Ezideig mindig elmentem templomba, ha ráértem. A szent estén már erősen kártyázott a társaság a padláson gyertyafénnyel. Ramszoltak és huszonegyeztek. Engem is erősen csalogattak, hogy játsszam, mert tudták, hogy van pénzem. Kileneven líra megtakarított pénzzel én is leültem közéjük. Változó szerencsével játszottam egész éjjel, ahelyett, hogy aludtam volna. Másnap, karácsony napján is egész nap. Még misére sem mentünk el. Este tizenegy órakor hagytuk abba kime-rültem. De nekem már egy állérem sem volt. Minden pénzemet elnyerték. Még az órámat is kölcsönpénzzel nyertem vissza. Ez volt a büntetés. Meg is érdemeltem. Hisz még a karácsony szent ünnepét is átjártam. Az ördög játéka szentelttem. Bántott a dolog. De meg is fogadtam, hogy többé nem játszom soha. Különösen nem ünnepen. Amit már csaknem húsz éve megfogadtam, meg is tartottam. Most már nem szeretem még lesni sem, ahol kártyáznak.

Karácsony után elmentünk Kampagnából Selő Grassóba, ahol az ezredparancsnok szemlét tartott az ezred fölött. Utána lögyakorlat. 1918 január 16-án járőrbe mentünk a Piavéhez. Most már sejtettük, hogy ismét bekerülünk rövidesen a rajvonalba, mert elől igen erősen folyt a hare. Az én századomnak most dr. Teller főhadnagy úr volt a parancsnoka. Tizenhatalmadikán vezette a századát elő a rajvonalt mögött húzó országút meletti házakhoz, a nagy juta-

gyár mögé. Innen már a rajvonalt csak egy kilométerre volt. Az én századom közvetlen a gyár bejáratánál szállásolt be a háromemeletes házba.

Február 9-én előmentünk, hogy a künn lévő zászlóaljat leváltassuk. Most vagy két kilométerrel balra foglaltunk állást az előbbeni helyunktől. Lucskos, sáros időszak volt állandóan. Éjjel a Piávepartra mentünk őrségre, egy fél szakasz, ahol még fűdők sem volt csinálva. Eleinte csak a pusztá földön fektedtünk. Éjjel kissé beástuk magunkat. Sajnos, vesztünk, mert a sík árterületen az olaszok nappal már meglátták, hogy védelmi állás készül. Második éjjel már állandóan gépfegyverrel lőttek bennünket, de eredménytelenül. Nappal a töltés mellett lévő házban aludtunk. Az egész vonalon már csak ez az egy ház volt sértetlen. Pedig az olasz tűzérési állándóan lőtt rá. Már tíz napja, hogy itt időztünk. Soha semmi baj nem történt. Pedig a tűzérési szalvék csaknem elsőpörtek a ház tetejét. Be sohasem találtak. A gránátok mindig pár száz méterrel odébb esapódtak le a szántásokon.

A házban állandóan felváltva egy fél szakasz tartózkodott. Az éjjelen nappal, a nappal éjjel. Az én szakaszom két raja aludt a ház túlsó, veszélyesebb részében, ahol a gránátok mindig elhúztak felettünk. De oly alacsony, hogy a zsinidék mindig zörögtek. Este már mentünk ki őrségre. A másik fél szakasz aludt benn. Mi csak a hátizsákjainkat hagytuk bent. Mire bementünk reggel, már nagy rendetlenség volt a hosszú teremben. A tetőzet is össze-vissza törve. A ház sarka is bedőlt. Egy betévedt gránát épp a mi fekvőhelyünkön robbant. Összetépte hátizsákjainkat és a bentlévő ruhát és egyéb holminkat. Örültünk, hogy nem ért bent minket is. Így nem történt más baj, mint nékem egy konzervám leve folyt el és az alsóruhám lett csupa rongy. Nem is fektedtünk többet ezen helyre. De azért az első részt továbbra is lakták a bakák. Február 28-án reggel leváltottak bennünket a 71-esek. Sietve hagytuk el a moeskos, sáros lövészárkot, hogy egy kissé ismét nyugodtabb helyre menjünk pihenni, az olasz tűzérési elől.

Zászlóaljunk kétheti pihenő után, március 20-án ismét a lövészárkba ment. Másnap az erős repülőharcban gyönyörködöttünk, amelyben a mai repülőnk egy hatalmas Caproni-gépet lőttek le. A tűzérési tűzharc már épp olyan erős, mint Görz előtt. Már ismét oly nagylegények, mint az Ison-zónál. A municióval egyáltalán semmit sem takarékoskodnak. Különösen az állásainkat és a mögöttes részt lövik erősen. Egyik napon jön a mi tábornokunk szemlét tartani. Sajnos, a nevét nem irhatom ide, mert nem tudom ki volt. De meg kell, hogy emlékezzek róla. Derék, egyenes testtartású, őszhajú ember. Igazi mintaképe a bátorságnak. Jön a kíséretével, negyedmagával a szántásokon a rajvonalt felé. Köröskörül csak úgy robognak a srappellek, gránátok. De ő, mintha most is hátul szemlét tartana, nádvevővel a kezében megy szembe a vasesőnek. De csak úgy sétálva. Háta mögött a fiatalabb tiszték. Mi a rajvonaltól lesve, csak azt vártuk, hogy egy telitalálat jön és elpusztulnak mindnyáján.

Bámultuk a tábornok bátorságát, amely csak jó példánul szolgálhatott. Ez a bátorság jó és szép is.

Szerencsésen megérkeztek a töltés mellé. A tábornokot és kíséreit jól megnéztem. Még csak nyoma sem látszott a félelemnek. A tábornok úr végigsétált a lövészárk mögött. Néhol a lövészárkba is betekintett.

Két hétig voltunk ismét a lövészárkban és újból hátramentünk április 4-én reggel. Most jó messzire marsoltunk hátra a rajvonaltól Emma Villanára. Már a második nap kiderítették a parancsnokok, ki tud pálinkát főzni, az jelentkezzen. Az én századomtól én és még két társam jelentkezünk.

(Vége következik.)

TARTSA EMLÉKEZETEBEN, hogy csendőrségi, rendőrségi cikkek, továbbá könyv, papír, írószér, hangszer, bazarárak, díszmű-árak, illatszér, éri- és női divatelemek legelőszóbban szerezhethők be

„MINERVA ÁRUHAZBAN“ Makó, Fő-tér

A m. kir. csendőrség kedvelt bevásárlási helye.

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE

SEZLONOK TAKARÓVAL P 65-161
EBÉDLŐSZÖNYGEK P 28-161

Fotelágyak, paplanok, vasbútorok, futószőnyegek, fehérművásznak, ruhászövények. „Baross” Szőnyeg- és Kárpitosüzlet
Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.

A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény:

Cipők, csizmák, katonai szíj-
jzatok és bőrfelszerelések
ápolására és fényesítésére

MAGYAR GYÁRTMÁNY!

Példák.

(Eredmény.)

A pályázatot a folyó évi 20. számunkban hirdettük, amelyre 73 pályamunkát kaptunk. A legtöbbben minden pontra 2-4 példát is beküldöttek, maga a pályázati anyag tehát igen terjedelmes. Feltűnő, hogy túlnyomóan egészen fiatal

bajtársaink vettek részt ezen a pályázaton, amiből arra következtethetünk, hogy a fiatal csendőr képzetét igen erősen foglalkoztatják ezek a pontok, viszont az idősebb csendőrök, akik már sok mindent tapasztaltak, igen óvatosak a példacinálásban, legalábbis ebben a gondolatkörben. Ugyanez a különbség megvan az idősebbek és fiatalok pályázataik között is. A fiatalok könnyen, sokszor könnyedén vágnak, szárnak, lőnek ezekben a papiros-esetekben, az idősebbek már jól meggondolják és körülhatárolják a feladatot, így irányítani és beállítani, hogy ha a példa a valóságban életben történik, akkor se legyen más megoldás, mint amit a szóban forgó pontok előírnak. Mi ezeket az utóbbi példákat kerestük, de nem sokat kaptunk belőlük. Hiba, tévedés pedig kivétel nélkül minden pályázatban van. Ha ez a példatömeg valósággá válna, hadbíráink legalább egy évtizedig nem csinálhatnának mást, mint jogtalan fegyverhasználatok tömegét vizsgálni és intéznék. Szerencse azonban, hogy más dolog papiros példát csinálni és más dolog az életben cselekedni. De még így is bátran leszögezhetjük ennek a pályázatnak azt a tanulságát, hogy vigyázzunk a példákra. Ha azzal a tudattal készítjük őket, hogy a valóságban ugyanis másként cselekednénk, akkor kár velük foglalkozni. Ha pedig komolyan vesszük a példáinkat, akkor csak annyit tegyünk papírra, amennyit a valóságban is vállalni tudnánk.

A pályázatok anyagából néhány általános, kirívó körülményre hívjuk még fel bajtársaink figyelmét. A legtöbb példában a csendőrök őrizetéből szökött meg az, akit a járőrnek el kell fognia. A fogolyszököttes a csendőr egyik legnagyobb szügyene. Célszerű, ha a példákban fel sem tételezzük, hogy ez egyáltalában megtörténhetik. Már pedig a kezünkbe jutott példatömegből az következik, hogy ezt a lehetőséget nagyon is feltételezik egyes bajtársaink.

Meg kell azután írunk, hogy az egész világon száz év alatt annyi gyermekrablás nem történik, ahány gyermeket ebben az egy pályázatban bajtársaink elraboltatnak. Ilyen erőszakolt és valószínűtlen, de mindenesetre legalább is kivételesen ritka alaptételből nem célszerű kiindulni, amikor példát keresünk. De van ilyen fantasztikus alaptétel más is bőven a pályázatokban. Alarcosoktól, dinamitbombaiktól, emeletes állványt baltázó sztrájkolóktól és tüzesóvaktól hemzsegek a példák, annál kevesebb közül van azonban a mindennapi egyszerű élethez és annak valószínű eseményeihez. Feltűnő, hogy sokan összekeverik a 2. és 6. pontokat egymással. A 4. ponthoz egyik pályázónk azt a példát írja, hogy „valaki öngyilkosságot akar elkövetni, a járőrvezető azonban egyetlen lövéssel kilövi a kezéből a pisztolyt”. Mintha csak Texasban élnénk, illetve 20 filléres regényekben, nem is beszélve a

tárgyi tévedésről. Egy másik bajtársunk a 3. pontra azt írja, hogy a kilépett asszony fogja s a járőr az „erős asszonyt” nem bírja ellökni. Van olyan asszony a világon, aki erősebb két csendőrnél? De férfi is van-e ilyen? Alig hisszük. Nem is gondolta ezt komolyan a pályázó bajtársunk, csak úgy papírra esüszott ez a nagy vajudásban...

A leggondosabb és legvalószínűbb pályázatot Kürthy Gergely tiszthelyettes (Budapest) küldötte be, övé a jutalom. Megdicsérjük még Balog Ferenc csendőr (Lippó), Mészáros Mihály törzsőrmester (Siklós) és Szabó Lajos I. törzsőrmester (Miskolc) pályázatát. Egyszerűsége, természetessége törek-szenek és a pontok lényegét eléggé ismerik. Másokat már inkább a szorgalmukért lehetne megdicsérni.

Pályázat pályázatokra.

Pályázatot hirdetünk olyan rejtvényekre, rejtvényeszerű, vagy más, csendőrtárgyú pályázatokra, amelyek a csendőrségi élettel, szolgálattal, tudással, a katonai vagy általános ismeretekkel kapcsolatosak s mérsékelt fejtörést mellett a csendőrségi vagy katonai ismeretek fejlesztésére, valamint a következetes és az észszerű gondolkodás gyakorlására alkalmasak. A feladatoknak olyan alakba kell öntve lenniük, hogy az érdeklődést felkeltsék. A lapunkban eddig megjelent rejtvény- és pályázattípusokon kívül új rejtvényformákkal is lehet pályázni, ha azok a fenti követelményeknek megfelelőek.

A pályázat mellé természetesen a megfejtést is csatolni kell.

Pályázatot bárkitől elfogadunk. A legjobb pályázatot lapunkban közölni fogjuk és szerzőjét szép asztali órával jutalmazzuk. Megfejtési határidő: január 1. Az eredményt a január 15-iki számunkban fogjuk közölni.

Kerékpáros szolgálat.

(Pályázat.)

Mai számunkban eikket közlünk a kerékpáros szolgálatról. Egyidejűleg pályázatot hirdetünk egy-egy örs kerékpáros szolgálatának a leírására úgy, amint azt a pályázó a maga örskörletében elképzei, természetesen csak a gyalogos, vagy lovasszolgálat kiegészítőjeként. A pályázónak pontosan és részletesen ki kell dolgoznia a kerékpáros szolgálat tervezetét az örskörleten belül, amelynek az egyszerű vázlatát is csatolni kell a pályázathoz. A pályázatban egy nyári és egy téli hónap kerékpáros szolgálati lehetőségeit kell tárgyalni. A pályázat keretében feltételezni kell azt is, hogy a kerékpár használata portyázó szolgálatban is megvan engedve.

Első díj: fényképező gép. Második és harmadik díj: bekeretezett művészi festmény. Határidő: 1937 január 1. az eredményt a január 15. számunkban fogjuk közölni.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

MOHÁCSY LAJOS százados.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, V., Honvéd-utca 10. — Felelős: Györy Aladár igazgató.

MOLNÁR ARTUR

ÍRÓGÉPEK, VARRÓGÉPEK, GRAMOFÓKON, LEMEZEK, RÁDIÓK, CSILLÁROK, VILÁMOSVÁSÁROK, STB., VILLAGMOSÁGI CIKKELÉK LEGOLCSÓBB BESZERZÉSI FORRÁSA Szakszerű javító-műhely. ● Kedvező fizetési feltételek

világoszerelő és műszerész Pécs, Széchenyi-tér 15. TAKARÉKOSÁGI HITELKÖNYVECSKÉRE VÁSÁROLHATÓ. A csendőrség megbízható bevételési forrása

Prágai sonkát fillérekért

készíthet az ügyes háziasszony bázilg, ha a nyers sonkákat 3 sonka védjeggyel sonkapáccal pácolja. Hentese grátis megfűstöl. Ár 50 f és P 1.50 Kapható főzészüzletekben, gyógyszer-tárakban és drogériákban. Ha nem kapna, forduljon CZAICH drogériához, Budapest, VIII. József-utca 81. Mátyás-tér sark. Nyúl- és vadhúspác 24 fill. Vidékre postán szállítók

Olasz gyártmányú

OLIVETTI

ÍRÓGÉPEK

Precíziós, hordozható, egyesülők a legújabb, legmodernebb gépek minden kiválóságát

Magyarországi vezérképviselőt

SCHAEFFER VILMOS ÉS TÁRSA

Budapest VI., Andrássy-út 40

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek